

CONSULTATIEDOCUMENT

TOETSTERMEN

WFT-MODULE PENSIOENVERZEKERINGEN

College Deskundigheid Financiële Dienstverlening

April 2011, Den Haag

Inhoudsopgave

1. Inleiding	pag. 3
2. Introductie vaardigheden en competenties.....	pag. 6
3. De taken van de pensioenadviseur.....	pag. 14
- Bijlage 1. Toetstermen Pensioenverzekeringen.....	pag. 46
- Bijlage 2. Toetstermen Levensverzekeringen Algemeen.....	pag. 64
- Bijlage 3. Toetstermen Volmacht Levensverzekeringen Algemeen.....	pag. 86

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 8 december 2010 heeft het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD) aan de minister van Financiën een advies uitgebracht inzake de eindtermen van de nieuwe Wft-Module Pensioenverzekeringen. In januari 2011 heeft het ministerie het CDFD geïnformeerd, dat het advies van het College zou worden opgevolgd.

Op basis van de eindtermen heeft het CDFD toetstermen opgesteld met betrekking tot de Wft-Module Pensioenverzekeringen. Als gevolg van de introductie van de nieuwe pensioenmodule worden de toetstermen van de Wft-Module Levensverzekeringen Algemeen en Wft-Module Volmacht Levensverzekeringen Algemeen aangepast.

In de toetstermen wordt aangegeven wat er dient te worden getoetst. In het toetstermendocument is vastgelegd welke kennis, vaardigheden en competenties getoetst zullen worden om het diploma Wft-Pensioenverzekeringen te verkrijgen. In het consultatiedocument vindt u de concept-toetstermen en de voorgestelde wijzigingen van genoemde modulen.

De opzet van de Wft-Module Pensioenverzekeringen wijkt af van de andere Wft-Modulen. De eindtermen zijn ingedeeld in kennis, vaardigheden, competenties en professioneel & integer gedrag. Het CDFD heeft met deze indeling bewust gekozen voor een andere inhoudelijke sturing van de examinering van de deskundigheidseisen. Dit vereist ook een andere inrichting van de toetstermen ten opzichte van de andere Wft-Modulen. Het CDFD introduceert een nieuwe opzet van het beheersingsniveau, evenals een ordening van de toetstermen via een taakstructuur. In deze structuur zijn de zes taken van de pensioenadviseur opgenomen. De toetstermen zijn volgens deze taakstructuur geordend. Met een gewijzigde inrichting van de beheersingsniveaus en leertaken beoogt het CDFD een duidelijke richting te geven waarop kandidaten worden geëxamineerd.

1.2 Hoe zijn de toetstermen tot stand gekomen?

Op basis van de eindtermen heeft de werkgroep Wft-Pensioenverzekeringen, onder voorzitterschap van de heer P.L van der Linden, invulling gegeven aan de toetstermen. Dat heeft geresulteerd in een:

- opzet van gewijzigde inrichting van toetstermen om vaardigheden en competenties te toetsen;
- opzet door het inbrengen van nieuwe accentpunten in de vorm van 'professioneel & integer gedrag' en 'risicomanagement'
- introductie van leertaken van de pensioenadviseur, waardoor het geïntegreerd toetsen van de eindtermen wordt gefaciliteerd;
- opzet toetstermen van de Wft-Module Pensioenverzekeringen volgens de nieuwe inrichting;
- wijzigingen toetstermen Wft-Module Levensverzekeringen Algemeen;
- wijzigingen toetstermen Wft-Module Volmacht Levensverzekeringen Algemeen.

De uitkomsten hiervan zijn opgenomen in het consultatiedocument.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een toelichting op een aantal uitgangspunten en de nieuwe opzet en inrichting. In hoofdstuk 3 worden de eindtermen, gerangschikt volgens de nieuwe structuur, van de Wft-Module Pensioenverzekering weergegeven. In de bijlage is de wettelijke vertaalslag van de eindtermen van de Wft-Module Pensioenverzekeringen opgenomen, evenals de aanpassingen die het CDFD voorstelt met betrekking tot de wijziging van de Wft- (deel)-Module Levensverzekeringen en Wft- (deel)-Module Volmacht Leven.

1.4 Consultatie

Het CDFD geeft belanghebbenden de gelegenheid om commentaar te leveren op de leertaken en toetstermen van de Wft-Module Pensioenverzekeringen, evenals op de wijzigingen met betrekking tot de Wft-Module Levensverzekeringen Algemeen en Wft-Module Volmacht Levensverzekeringen. Algemeen.

Ingestuurde reacties worden op de website van het CDFD geplaatst, tenzij expliciet is aangegeven dat de reactie vertrouwelijk moet worden behandeld.

Het CDFD ontvangt uw reactie graag uiterlijk op 26 april 2011 per post of e-mail op onderstaande adressen.

Contactgegevens CDFD
Postbus 556, 2501 CN Den Haag
Telefoon: 070-3765860
E-mail: info@cdfd.nl

Contactpersoon voor vragen over de consultatie: mw. mr F. Beekveldt

2. Introductie vaardigheden en competenties

2.1 Andere opzet eindtermen

Eindtermen zijn een specificatie van de onderwerpen, waarvan de Minister van oordeel is dat een examenkandidaat hierover kennis en vaardigheid moet hebben om deskundig geacht te zijn op een bepaald terrein. Eindtermen worden nader uitgewerkt in toetstermen.

De eindtermen van de Wft-Module Pensioenverzekeringen zijn ingedeeld in kennis, vaardigheden, competenties en professioneel & integer gedrag. Het CDFD heeft met deze indeling bewust gekozen voor een andere inhoudelijke sturing van de examinering.

De examinering moet de beroepsuitoefening meten op een wijze die beter aansluit bij de taken die de pensioenadviseur in de praktijk uitvoert. Daarbij moet de kandidaat niet alleen beoordeeld worden op kennis, maar ook op een professionele en integere houding, goede communicatieve en cognitieve vaardigheden en moet de kandidaat vereiste competenties aan kunnen tonen.

De opzet van de toetstermen met behulp van het omschrijven van de leertaken ondersteunt deze beleidsrichting.

2.2 Aansluiting EQF/NLQF

Het European Qualification Framework Life Long Learning (EQF) is een referentiekader voor alle kwalificatieniveaus na het primair onderwijs. Met het EQF kunnen onderwijs- en opleidingskwalificaties van verschillende landen binnen Europa met elkaar vergeleken worden. Het EQF beschrijft 8 niveaus van leerresultaten in termen van kennis, vaardigheden en competenties. Ook Nederland ontwikkelt op dit moment een nationaal kwalificatiekader: het NLQF (Netherlands Qualification Framework)

Het CDFD streeft bij de opzet van de toetstermen om het diploma in te passen op het – nog te formaliseren - NLQF-niveau 6. Dit niveau is vergelijkbaar met het niveau bachelor in het HBO-onderwijs. De toetstermen worden dan ingedeeld volgens het nationaal kwalificatiekader (NLQF) kwalificatiesysteem. Invoering van het NLQF wordt verwacht na 2012.

Hiermee wordt het bijvoorbeeld makkelijker voor een werkgever om het werk-en denkniveau van een (buitenlandse) werknemer te herkennen.

Binnen het beoogde NLQF-kwalificatiesysteem zijn de leerresultaten in drie categorieën ingedeeld, te weten: kennis, vaardigheden en competenties. Bij de opzet van de eindtermen en de toetstermen van de Wft-Module Pensioenverzekeringen is aangesloten bij deze systematiek. In de eindtermen zijn daarnaast kwalificaties opgenomen met betrekking tot professioneel en integer gedrag. In de leertaken zijn deze geïntegreerd en niet als een aparte categorie opgenomen. Hiermee wordt uitdrukking gegeven aan de centrale rol hiervan bij de taken van pensioenadviseurs

2.3 Omschrijving Wft-Pensioenadviseur

Bij het vaststellen van de toetstermen is de volgende omschrijving van het beroep van pensioenadviseur het uitgangspunt geweest. Voor alle duidelijkheid: in de Wet financieel toezicht is het beroep pensioenadviseur als zodanig niet opgenomen.

“Een Wft-gediplomeerd pensioenadviseur is een adviseur die kan adviseren en bemiddelen in pensioenverzekeringen en die in staat is de werkgever zelfstandig een passend advies te geven over pensioenverzekeringen in actuariële, financiële, juridische en fiscale zin in alle stadia waarin een pensioenverzekering zich bevindt. Dit geldt evenzeer voor de DGA waarbij de pensioenverzekering ook bedoeld is om risico's af te dekken binnen de pensioentoezegging. De adviseur dient te voldoen aan de eindtermen van de module Wft Pensioenverzekering (op EQF-niveau 6).”

2.4 Belang van geïntegreerd toetsen

De introductie van vaardigheden, competenties en professioneel en integer gedrag is een stimulans om de pensioenmaterie geïntegreerd te toetsen. De theorie dient zoveel mogelijk vanuit de beroepspraktijk beoordeeld te worden. Daarnaast vindt het College het uiteraard van belang dat op het juiste niveau getoetst wordt. Hiervoor heeft het CDFD een zogenaamde taakstructuur ontwikkeld. (zie par 2.5) Dit biedt de exameninstututen (en op de achtergrond uiteraard ook de opleiders) een leidraad om de Module Wft-Pensioenverzekeringen op het juiste niveau af nemen. Hierin worden de taken van de pensioenadviseur benoemd (zie hoofdstuk 3). De opzet conform de taakstructuur ziet het

CDFD als leidend voor de wijze van examinering en toetsing. Bij aanvraag van erkenning voor examinering van de nieuwe Wft-module zal het College hiervoor randvoorwaarden cq uitvoeringsvoorschriften opstellen.

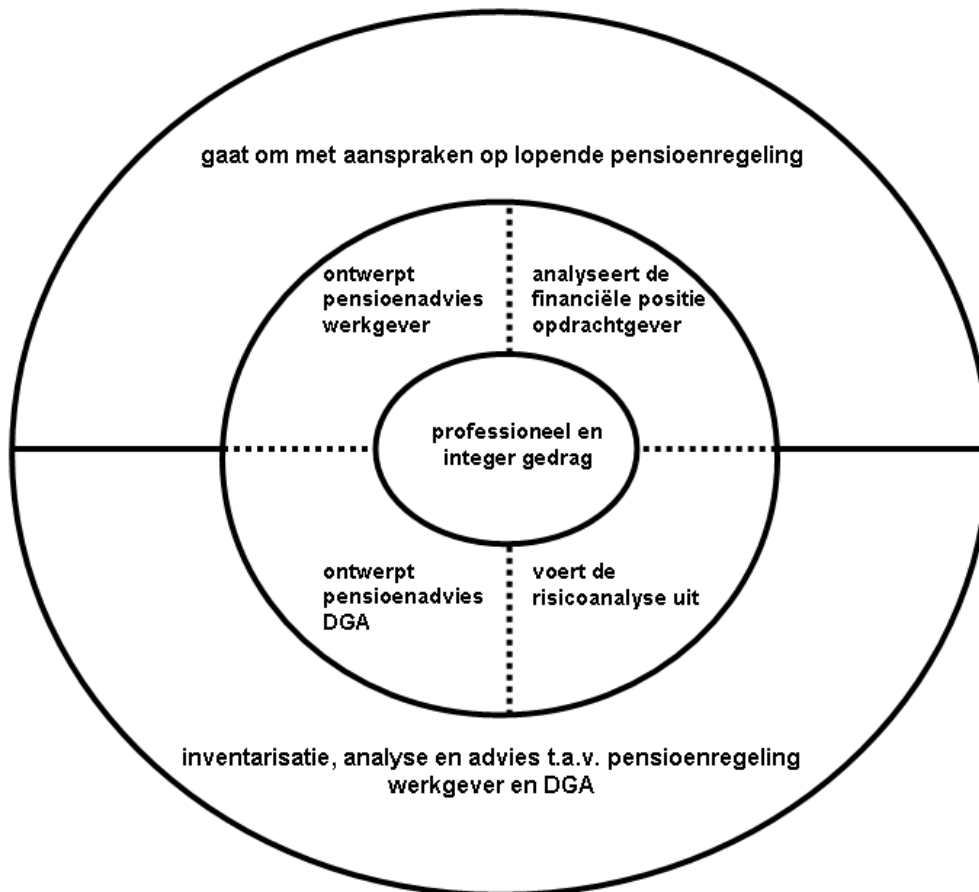
2.5 Taken van de pensioenadviseur

Het CDFD onderscheidt de navolgende hoofdtaken van de pensioenadviseur:

- Taak 1: Inventarisatie, analyse en advies t.a.v. de pensioenregeling werkgever en DGA;
- Taak 2 : Beheer van bestaande pensioenverzekeringen en omgaan met aanspraken op lopende pensioenregeling;
- Taak 3: Ontwerpen pensioenadvies werkgever (algemeen);
- Taak 4: Ontwerpen pensioenadvies DGA;
- Taak 5: Risicoanalyse uitvoeren;
- Taak 6: Analyse financiële en juridische positie van de opdrachtgever.

Naast de zes hoofdtaken speelt het aandachtsgebied “professioneel & integer gedrag” een centrale rol bij de taak van de financiële dienstverlener.

In schema ziet de *taakstructuur* van de pensioenadviseur er als volgt uit:

Figuur 1. Taakstructuur pensioenadviseur

In hoofdstuk 3 worden de taken verder uitgewerkt en wordt een relatie gelegd met de benodigde kennis, vaardigheden, competenties en professioneel en integer gedrag.

2.6 Nieuwe taxonomiecodes

De toetstermen van de andere Wft-Modulen zijn via de zogenaamde taxonomiecodes vastgesteld op verschillende beheersingsniveaus en vastgelegd in de Regeling vaststelling toetstermen examens financiële dienstverlening (verder de Regeling te noemen).

De regeling onderscheidt op dit moment de volgende vier beheersingsniveaus:

- K (=Kennis); De kandidaat beschikt over theoretische kennis en/of feitenkennis.
- B (=Begrip); De kandidaat heeft inzicht in (begrijpt) de informatie.
- Tp (=Toepassing procedure); De kandidaat is in staat de informatie te gebruiken conform vaststaande procedures, voorschriften en stappen.
- Ti (=Toepassing inzicht): De kandidaat is in staat de informatie te gebruiken in nieuwe situaties.

Met het formuleren van vaardigheden en competenties in de deskundigheidseisen zijn twee aanvullende beheersniveaus noodzakelijk, te weten:

- V (=vaardigheid): De kandidaat heeft de vermogens om: kennis toe te passen, problemen op te lossen, te leren en zich te ontwikkelen, te communiceren, informatie te verzamelen en te beoordelen.
- C (=competentie); De kandidaat beschikt over het vermogen om kennis, vaardigheden en persoonlijke, sociale, interculturele en/of methodologische capaciteiten te gebruiken bij werk of studie en voor professionele en persoonlijke ontwikkeling.

Het CDFD zal het Ministerie adviseren om deze nieuwe code's 'V' en 'C' op te nemen in artikel 3 van de Regeling op te nemen.

De eindtermen van de Wft-Module Pensioenverzekeringen maakt gebruik van de taxonomiecodes Kennis (K), Begrip (B), Vaardigheid (V) en Competentie (C). De taxonomiecodes Toepassing Inzicht (Ti) en Toepassing procedure (Tp) komen in de Module Wft-Pensioenverzekeringen niet voor. De elementen van deze taxonomiecodes zijn ondergebracht in de elementen Vaardigheden en Competenties.

2.7 Nieuw format voor toetstermen

Om de wijze van examinering van de pensioenadviseur handzaam te maken introduceert het CDFD een nieuw format met betrekking tot de omschrijving van toetstermen. Wij lichten dit hier toe.

Toetstermen met betrekking tot kennis

In de omschrijving van de toetstermen geeft het CDFD de gewenste diepgang aan met betrekking tot te examineren kennis van de pensioenadviseur. Daarbij maakt het College gebruik van Kennis (K) en Begrip (B). Deze formuleringen geven uitwerking aan de in de toetstermen opgenomen begrippen van grondige of toegepaste kennis.

Het format voor de toetstermen met betrekking tot 'kennis' ziet er schematisch als volgt uit:

Nummer toetsterm	Uitgewerkte toetstermen	Kennisniveau Kennis (K) of B (Begrip)
Kennis		
Omschrijving uit het eindtermendocument		

Toetstermen vaardigheden

Op basis van het eindtermendocument is bekeken of de vaardigheid nog nader uitgewerkt zou moeten worden of dat de formulering uit het eindtermendocument voldoende bruikbaar was voor examinering of opleidingsdoeleinden. Aan de omschreven vaardigheid zijn twee items toegevoegd, nl. het niveau van beheersing en een toelichting op de inhoud van de vaardigheid. Het niveau van beheersing van de vaardigheid wordt aangegeven met een omschreven norm en/of een aangegeven gewenst resultaat en/of een prestatie-indicator.

De complexiteit van de vaardigheid wordt in de kolom 'toelichting' nader omschreven. Het doel van deze opzet is om het 'geheel meer te laten zijn dan de som van de delen'. De vaardigheid blijft integraal vanuit de beroepspraktijk herkenbaar.

Het format voor 'vaardigheden' ziet er schematisch als volgt uit:

Nummer toetsterm	Norm / Resultaat/Prestatie-indicator	(eventuele) Toelichting op vaktechnische of communicatieve aspecten van de vaardigheid
Vaardigheid		
omschrijving uit het eindtermendocument met eventueel nadere uitwerking		

Toetstermen competenties

De competenties uit de eindtermen zijn uitgeschreven in een beperkt aantal reële beroepsactiviteiten. Bij deze beroepsactiviteiten is een context aangegeven waarin de activiteit wordt uitgeoefend. Van deze activiteit en context zijn kritische kenmerken omschreven. Hiermee wordt gedrag van de kandidaat geduid dat essentieel is om de beroepsactiviteit uit te voeren. Van de kandidaat wordt vervolgens verwacht dat hij op deze beroepsactiviteit, kan reflecteren en de uitoefening van de taak kan analyseren of evalueren.

Op deze wijze wordt de verbinding gelegd met de gewenste competenties op kwalificatieniveau zes van EQF en het daarvan afgeleide NLQF. Deze gewenste competenties zijn: autonomie, verantwoordelijkheid en leercompetentie.

Het format voor 'competenties' ziet er schematisch als volgt uit:

Toetstermnummer Competentie omschrijving uit het eindtermendocument	in een context	Kenmerken van een kritische situatie	Waardering van de kandidaat: (bijv)Analyseert en/of evalueert en/of waardeert en/of reflecteert op de norm of het te bereiken resultaat of op het procesverloop
--	----------------	---	---

Professioneel en Integer gedrag

De eindtermen met betrekking tot professioneel & integer gedrag zijn geoperationaliseerd in kennis, vaardigheden en competenties. De toetstermen m.b.t. kennis en vaardigheid zijn omschreven en geordend binnen de taakgebieden: "Het ontwerpen van het pensioenadvies voor de werkgever en het ontwerpen van het advies aan de DGA".

Aspecten die met houding en opvattingen (competenties) te maken hebben zijn benoemd en geordend in de taken 1 en 2. In deze taken zijn de beroepsactiviteiten opgenomen rondom het directe klantcontact en overige contacten. Vanuit deze taken is het logisch met de kandidaat te spreken of hem te laten schrijven (door uitwerking van bijvoorbeeld een referaat of een betoog), in een examensituatie, over professioneel en integer handelen. In dilemmasituaties kan hij aangeven hoe hij hiermee omgaat.

2.8 Wijze van examinering

Het doel van deze opzet is om exameninstututen een duidelijke richting te geven waarop zij kandidaten moeten examineren. Het moet exameninstututen voldoende ondersteunen om een goed (valide, betrouwbaar en bruikbaar) examen te maken. Hetzelfde geldt voor PE-instituten om t.z.t. op adequate wijze PE te toetsen. Daarnaast moet dit document sturing geven aan het opleidingsproces door opleidingen duidelijk te informeren waaraan een Wft-Pensioenadviseur moet voldoen.

Om de toetstermen te examineren is het uitsluitend toetsen van een kandidaat met (eenvoudige) multiple choice vragen ontoereikend. Voor het integraal toetsen zullen bijvoorbeeld casuïstiek en mondelinge toetssituaties aan een kandidaat moeten worden voorgelegd.

Exameninstututen die hun erkenning willen uitbreiden met de Module Pensioenverzekeringen dienen dan ook t.z.t. in hun verzoek tot uitbreiding aan te tonen dat zij in staat zijn om deze Module te examineren binnen de door het College te schetsen kaders. Het College zal bij de aanvraagformulieren met betrekking tot de aanvraag uitbreiding erkenning een aparte toelichting geven over de randvoorwaarden.

Mogelijk wordt ook het bestaande Protocol Externe Kwaliteitsbeoordeling aangepast. Naar verwachting zullen deze documenten in de zomer van 2011 gereed zijn.

3. De taken van de pensioenadviseur

3.1 Toelichting

In dit hoofdstuk worden de taken van de pensioenadviseur aan de hand van eerder genoemde taakstructuur uitgewerkt met toetstermen en de daarbij behorende toelichting.

Een uitleg over het toepaste format leest u in paragraaf 2. In de bijlage is tenslotte de wettelijke vertaalslag opgenomen van de toetstermen.

Het CDFD onderscheidt de navolgende hoofdtaken van de pensioenadviseur:

- Taak 1: Inventarisatie, analyse en advies t.a.v. de pensioenregeling werkgever en DGA;
- Taak 2: Beheer van bestaande pensioenverzekeringen en omgaan met aanspraken op lopende pensioenregeling;
- Taak 3: Ontwerpen pensioenadvies werkgever (algemeen);
- Taak 4: Ontwerpen pensioenadvies DGA;
- Taak 5: Risicoanalyse uitvoeren;
- Taak 6: Analyse financiële en juridische positie van de opdrachtgever.

3.2 Taak 1

Inventarisatie, analyse en advies t.a.v. de pensioenregeling werkgever en DGA;

Eindterm 2a. De personen beschikken over het vermogen om gesprekken te voeren in de volgende categorieën: gestructureerd interview, slecht nieuws, adviesgesprek. Eindterm 2b: De personen beschikken over het vermogen om ICT-toepassingen bij de advisering te gebruiken, onder meer rekenmodellen De kandidaat		
Vaardigheid	Norm / Resultaat/Prestatie-indicator	Toelichting op vaktechnische of communicatieve aspecten van de vaardigheid of omstandigheden rond de vaardigheid
2a.1 De kandidaat kan bij inventarisatie van de wensen en mogelijkheden van de opdrachtgever m.b.t. de pensioenverzekering verschillende personen gestructureerd en onbevooroordeeld bevragen en dit correct rapporteren	De kandidaat kan verschillende belanghebbende bij de pensioenverzekering juist en correct adviseren, hij neemt onder meer weerstanden weg die bestaan op grond van vooroordelen en onbekendheid van de materie bij belanghebbenden	De kandidaat kan in gevallen waarbij de door de belanghebbenden gewenste oplossing, of situatie niet gewenst wordt, de passende boodschap brengen, de emoties die dit teweeg brengt hanteren en acceptatie van de boodschap bewerkstellingen, waarna samen met belanghebbende constructief gezocht wordt naar mogelijkheden die wel passen of kunnen.
2b.1 De kandidaat gebruikt bij het berekenen van aanspraken en lasten van pensioenverzekeringen ICT toepassingen.		

Eindterm. 3a. De personen demonstreren en/of bewijzen dat het adviestraject inzake pensioenregelingen voor de werkgevers ten behoeve van hun werknemers werkzaam bij ondernemingen van diverse omvang en complexiteit zelfstandig, succesvol en correct uit te voeren waarbij, onder meer, de volgende situaties zich kunnen voordoen

<p>m.b.t. natuurlijke en/of rechtspersonen: start en einde dienstbetrekking, overlijden, arbeidsongeschiktheid, echtscheiding of ontbinding partnerregelingen, pensioendatum, verwachtingen ten aanzien van pensioen, revisie pensioencontract, contractverlenging of – beëindiging, collectieve waardeoverdracht, prognosticeren van toekomstige pensioenlasten, versoering of uitbreiding van de pensioenregeling, faillissement of mogelijkheid daartoe.</p> <p>Eindterm 3b. De personen demonstreren en/of bewijzen dat hij de DGA zelfstandig correct en passend kan adviseren in de volgende situaties inzake zijn eigen pensioenverzekeringen: overlijden, arbeidsongeschiktheid, echtscheiding of ontbinding partnerregelingen, pensioendatum, pensioenverwachtingen, faillissement of mogelijkheid daartoe.</p> <p>Eindterm 3c. De personen demonstreren en/of bewijzen dat hij de DGA kan adviseren over de verschillende mogelijkheden om het benodigde pensioenkapitaal bijeen te brengen, duidelijkheid te verschaffen over het verschil tussen de reële en de fiscale waardering van de pensioenverplichting.</p>			
Competentie	Context	Kritische kenmerken van de situatie	Waardering door de kandidaat
De kandidaat:			
3a.1 Plant adviestraject	Verwerft opdracht via verschillende distributiekanaalen bij nieuwe relatie.	<p>Creëert acceptatie van, aanbiedende organisatie, aanbiedende persoon, werkwijze.</p> <p>Onderkent mogelijke belangenverstremming (adviseur versus accountant).</p> <p>Vormt zich een beeld van markt van de opdrachtgever, vormt zich een beeld van de sector waarin de opdrachtgever zijn onderneming heeft.</p> <p>Bestudeert de relevante CAO, gaat de betekenis na van een eventueel aanwezige bedrijfspensioenfondsen voor de opdracht.</p>	
3a.2 Inventariseert behoeften m.b.t. de te ontwerpen pensioenregeling	In een gespreksituatie met opdrachtgever bij diverse ondernemingen in diverse sectoren met diverse partijen.	<p>Brengt behoefte in kaart zonder toe te werken naar een vooraf gekozen oplossing.</p> <p>Interviewtechniek.</p> <p>Signaleert eventuele van dilemma's op het gebied van ethisch en integer handelen.</p> <p>Benoemt welke belangen van welke partijen betrokken zijn bij die dilemma's.</p> <p>Benoemen hoe wordt omgegaan met een gerezen dilemma. Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Streefregeling: werknemer heeft belang bij uitkeringsovereenkomst: gevolg werkgever moet bijstorten, werkgever heeft belang bij premieovereenkomst: gevolg werknemer krijgt lager pensioen, pensioenadviseur: wie betaalt voor zijn dienstverlening m.a.w. wiens belangen vertegenwoordigt hij, in hoeverre is dat 	<p>Analyseert bij knelpunten eigen rol en belangen van partijen.</p> <p>Reflecteert op eigen vaardigheden.</p>

		duidelijk voor de werkgever/werknemer. - Accountant betrekken in advies: accountant/fiscalist heeft belang bij (gedeeltelijk) eigen beheer, Pensioenadviseur heeft belang bij verzekeren, klant heeft belang bij beste oplossing. - Advisering van een onderneming waarbij de directie verdeeld is over te kiezen pensioenoplossing.	
3a.3 Interviewt belanghebbenden (bijv. accountant, ondernemingsraad, opdrachtgever)	Het niveau van kennis van gesprekspartner varieert.	Interviewtechniek en vraagpunten van het onderzoek zijn goed uitgewerkt en worden goed uitgevoerd.	Verantwoordt uitkomsten van het onderzoek, waarbij belanghebbenden zich voldoende herkennen met betrekking tot hun behoeften.
3a.4 Presenteert de ontworpen pensioenregeling aan de werkgever	Presenteert aan opdrachtgever, werknemers, partners, ondernemingsraad. Heeft het passende aanbod geselecteerd.	Taalniveau, vertelt complexe materie begrijpelijk, didactische aspecten van de presentatie. Benoemt risico's op basis van de uitgevoerde risicoanalyse Benoemt financiële, fiscale en juridische implicaties van de regeling Maakt duidelijk dat het een passend advies is op basis van behoeften analyse. Vult zorgplicht in. Let op mogelijke fraude aspecten (niet informeren werknemers bij wijzigingen).	Evalueert presentatie op effect knelpunten en acceptatie.
3a.5 Adviseert inzake de pensioenverzekering bij fusieprocessen, management buy out, overnames, overgang onderneming	Verschillende pensioenregelingen.	Gaat om met complexiteit, belangentegenstellingen. Contractsverlenging: productaanbieder en adviseur hebben belang bij voortzetting (afhankelijk van beloningstructuur), werkgever heeft belang bij goedkoopste oplossing, werknemer heeft belang bij (ongewijzigde) voortzetting pensioenregeling.	Onderkent tijdig tekortkomingen bij zichzelf op het gebied van deskundigheid.

3a.6 Implementeert regeling, verricht nazorg		Voorlichting aan belanghebbende, lost administratieve knelpunten op.	
3b.1 Presenteert de ontworpen pensioenverzekering aan de DGA	Gesprek tussen DGA, accountant en eventueel partner.	Taalniveau: begrijpelijk complexe materie vertellen, didactische aspecten van de presentatie. Benoemt risico's op basis van de uitgevoerde risicoanalyse. Benoemt financiële, fiscale en juridische implicaties van de regeling. Maakt duidelijk dat het een passend advies is. Om kunnen gaan met de verschillen tussen eigen beheer en pensioenverzekeringen. Benoemt liquiditeitsaspecten van de regelingen. Aspecten van integer en professioneel handelen. Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> - Benoemt fiscale en pensioentechnische risico's. - Overgang naar nieuwe pensioenregeling: werkgever heeft belang bij lagere pensioenlasten en derhalve met het akkoord van werknemers, werknemers hebben belang bij objectieve voorlichting over gevolgen nieuwe regeling, pensioenadviseur heeft belang bij tevreden houden werkgever. 	Reflecteert op eigen rol en kennis.
3c.1 Stelt de motieven vast van de DGA met betrekking tot de pensioentoezegging, (het creëren van liquiditeit en/of vanuit de gedachte dat hij een bepaalde oudedagsvoorziening	Adviseert over risico en rendement op pensioenvoorziening eigen beheer in vergelijking met risico en rendement van een verzekerd pensioen, analyseert doelstellingen, kennis en ervaring van de DGA met betrekking tot	Een dga geeft aan flexibel te willen zijn ten aanzien van premiebetaling. Af te vragen is of lijfrente of lijfrentesparen dan mogelijk passender is bij het doel van de dga dan pensioen. Een dga geeft aan voor de hoogte van zijn oudedagsvoorziening afhankelijk te zijn van zijn onderneming. Dit doel sluit niet goed aan bij Eigen Beheer. Afhankelijk van andere doelen, risicobereidheid zal dan wellicht een verzekerde pensioenregeling of lijfrente beter bij de dga en zijn besloten vennootschap passen.	Kan goed op basis van een klantgesprek na afloop aangeven welke doelen de dga en zijn bv heeft ten aanzien van een voorziening voor de oudedag of bij overlijden. Is in staat om binnen de wetgeving deze doelen te vertalen naar passende product(onderdelen

<p>wil). De kandidaat wijst op risico's, gevolgen van verzekeren en eigen beheer.</p>	<p>pensioen. De kandidaat beschrijft de mogelijkheden van DGA voor zijn oude dag, met name de hoogte van het pensioen, lijfrente of lijfrente banksparen en box III.</p>		
---	--	--	--

3.3 Taak 2

Beheer van bestaande pensioenverzekeringen en omgaan met aanspraken op de lopende pensioenregeling;

Eindterm 2a. De personen beschikken over het vermogen om gesprekken te voeren in de volgende categorieën: gestructureerd interview, slecht nieuws, adviesgesprek. Eindterm 2b: De personen beschikken over het vermogen om ICT-toepassingen bij de advisering te gebruiken, onder meer rekenmodellen De kandidaat		
Vaardigheid	Norm / Resultaat/Prestatie-indicator	Toelichting op vaktechnische of communicatieve aspecten van de vaardigheid of omstandigheden rond de vaardigheid
2a.1 De kandidaat kan bij inventarisatie van de wensen en mogelijkheden van de opdrachtgever m.b.t. de pensioenverzekering verschillende personen gestructureerd en onbevooroordeeld bevragen en dit correct rapporteren	De kandidaat kan verschillende belanghebbende bij de pensioenverzekering juist en correct adviseren, hij neemt onder meer weerstanden weg die bestaan op grond van vooroordelen en onbekendheid van de materie bij belanghebbenden	De kandidaat kan in gevallen waarbij de door de belanghebbenden gewenste oplossing, of situatie niet gewenst wordt, de passende boodschap brengen, de emoties die dit teweeg brengt hanteren en acceptatie van de boodschap bewerkstellingen, waarna samen met belanghebbende constructief gezocht wordt naar mogelijkheden die wel passen of kunnen.
2b.1 De kandidaat gebruikt bij het berekenen van aanspraken en lasten van pensioenverzekeringen ICT toepassingen.		

Eindterm 3a. De personen demonstreren en/of bewijzen dat het adviestraject inzake pensioenregelingen voor de werkgevers ten behoeve van hun werknemers werkzaam bij ondernemingen van diverse omvang en complexiteit zelfstandig, succesvol en correct uit te voeren waarbij, onder meer, de volgende situaties zich kunnen voordoen m.b.t. natuurlijke en/of rechtspersonen: start en einde dienstbetrekking, overlijden, arbeidsongeschiktheid, echtscheiding of ontbinding partnerregelingen, pensioendatum, verwachtingen ten aanzien van pensioen, revisie pensioencontract, contractverlenging of – beëindiging, collectieve waardeoverdracht, prognosticeren van toekomstige pensioenlasten, versoering of uitbreiding van de pensioenregeling, faillissement of mogelijkheid daartoe.

Competentie	Context	Kritische kenmerken van de situatie	Waardering door de kandidaat
De kandidaat:			
3a.7 Begeleidt individuele en of collectieve waardeoverdracht	Lopende pensioenverzekering. In een adviesgesprek.	Mondeling en schriftelijk begrijpelijk uit kunnen leggen van rechten en plichten aan individuele of groepen belanghebbenden. Bespreken van risico's van de pensioensregeling in dit verband. Voldoet aan zorgplicht en is alert op mogelijke belangentegenstellingen tussen werkgever en werknemer	Analyseert bij knelpunten eigen rol en belangen van partijen. Reflecteert op eigen vaardigheden.
3a.8 Beoordeelt de pensioenregeling tijdens en/of einde looptijd	Einde contractuele looptijd, tegenvallende financiële resultaten van de werkgever, te dure pensioenregeling	Voldoet aan zorgplicht naar alle belanghebbenden, geeft passend advies. Zorgvuldige inventarisatie knelpunten en afwijkingen van lopend contract. Begrijpelijk uitleggen naar belanghebbenden. Beseft dat einde looptijd contract een compleet nieuw traject start waarbij alle stappen in het adviestraject opnieuw moeten worden gezet.	Verantwoordt uitkomsten van het onderzoek waarbij belanghebbenden zich voldoende herkennen met betrekking tot hun behoeften. Reflecteert op eigen rol en kennis.
3a.9 Wordt geconfronteerd om met overlijden, arbeidsongeschiktheid, echtscheiding van deelnemer aan pensioenverzekering	Bestaande pensioenverzekering.	Aanspraken correct berekenen.	
3b.2 Wordt geconfronteerd met pensionering en/of overlijden en/ of arbeidsongeschiktheid	Eigen beheer of pensioenverzekeringen of combinatie van producten	Tekortschietende reserveringen, slechte financiële resultaten en positie van de vennootschap die zelfs kunnen leiden tot faillissement van de rechtspersoon. Complexe financieringsvraagstukken onderkennen. Benoemt successievraagstukken Relatieproblemen hanteren, slechtnieuws gesprekken kunnen voeren.	Analyseert zijn eigen positie en zijn eigen gedrag in dit soort situaties.

en/of echtscheiding van de DGA en/of zijn partner.		Aspecten van integer en professioneel handelen, echtscheiding: belang van deelnemer versus belang partner.	
--	--	--	--

3.4 Taak 3

Ontwerpen pensioenadvies werkgever (algemeen);

Eindterm 1a. Grondige en actuele kennis van relevante wetgeving inzake pensioenverzekering en DGA-pensioentoezegging		
Nummer toetsterm	Omschrijving toetsterm	Kennisniveau Kennis (K) of Begrip (B)
	De kandidaat	
1a.1	Verklaart de relatie tussen Algemene Ouderdomswet (AOW), Algemene nabestaandenwet (ANW) Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) en pensioen vanuit de rechtsgronden van de Pensioenwet (PW) en de fiscale wetgeving.	B
1a.2	Beschrijft de relatie tussen ziekte en arbeidsongeschiktheid en pensioenopbouw.	K
1a.3	Legt uit hoe wetgeving rond gelijke behandeling inwerkt op pensioen.	B

1a.4	Legt uit hoe het Burgerlijk Wetboek (BW) en de Pensioenwet (Penw) inwerken op de arbeidsovereenkomst met betrekking tot pensioen.	B
1a.5	Geeft de invloed van individuele en collectieve waardeoverdracht op het adviestraject aan.	B
1a.6	Legt uit welke invloed fiscale wetgeving en de Pensioenwet (Penw) hebben op de uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot flexibiliseringselementen.	B
1a.7	Legt uit hoe de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) inwerkt op pensioen.	B
1a.8	Benoemt welke gevolgen de Financial Accounting Standards (FAS) en de International Accounting Reporting Standards (IFRS) hebben op de bedrijfsvoering bij verschillende pensioenregelingen.	K
1a.9	Geeft de gevolgen aan van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 (Wet BPF) en het bestaan van een beroepspensioenfonds of een ondernemingspensioenfonds op de pensioenregeling van de werkgever.	B
1a.10	Geeft de gevolgen aan die de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) kan hebben op de pensioenregeling van de werkgever.	B
1a.11	Geeft de relatie aan tussen de Wet op de loonbelasting 1964 (Wet LB) en Wet inkomstenbelasting 2001 (Wet IB) op pensioen.	B
Eindterm 1b. Toegepaste begrippen procedures inzake actuariel rekenen		
	De kandidaat	
1b.1	Omschrijft de volgende pensioenbegrippen en kan in voorkomende gevallen toepassen: tranche, U rendement, rente termijnstructuur, garantiepremie, stop loss premie, technisch resultaat, gesepareerd depot, maatschappij winstdeling, rekenrente, bestemmingsreserve, toeslag, dispensatie, life cycle, bepaald en onbepaald partner, gehuwdheidsfrequentie, uitruilvoet, bruto- en netto opslag op premie, generatietafel, overlevingstafels en leeftijdverschuiving,	K
1b.2	Beschrijft de financiering van eind- en middelloonregelingen, toeslagen en salarisverhogingen.	K
1b.3	Omschrijft de volgende pensioenbegrippen en kan deze in voorkomende gevallen toepassen: toetredingsleeftijd, drempelperiode, minimale toetredingsleeftijd, premieovereenkomst, kapitaalovereenkomst, uitkeringsovereenkomst, AOW franchise, loonindex, prijsindex, onvoorwaardelijke toeslag, voorwaardelijke toeslag, gewezen deelnemer, verschillende premiestaffels, diensttijd, elementen die diensttijd bepalen, de aanspraken die in stand blijven met levensloop verlof, tussentijds ontslag, VUT en prepensioenregeling, spaar Vut, de gevolgen van het verbod op leeftijdsdiscriminatie ook in verband met eigen bijdrage.	B
1b.4	Omschrijft het begrip waardeoverdracht en kan deze in voorkomende gevallen toepassen, geeft aan, welke pensioenregelingen een financieel risico inhouden bij waardeoverdracht, en kan in algemene zin de gevolgen van collectieve waardeoverdracht aangeven.	B

1b.5	Benoemt het effect van een gemiddelde stijging van de leeftijd op de pensioenlasten.	K
1b.6	Legt het effect van in- en uitstroom op de pensioenlasten uit.	B
1b.7	Legt uit met behulp van relevante wet- en regelgeving of parttimers mogen worden uitgesloten van deelname aan een pensioenregeling.	B
1b.8	Legt uit wat een 0-urencontract is en wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn met betrekking tot pensioenopbouw.	B
1b.9	Legt uit de arbeidsovereenkomst invloed heeft op de pensioenregeling van de werknemer.	B
1b.10	Benoemt voor wie het verbod op discriminatie niet geldt.	K
1b.11	Omschrijft direct onderscheid en bepaalt hoe verzekeraars het verbod op onderscheid tussen man en vrouw in hun verzekeringstarieven verrekenen.	K
1b.12	Definieert wat leeftijdsdiscriminatie is binnen een pensioenregeling.	K
1b.13	Geeft in voorkomende gevallen de effecten van actuele ontwikkelingen en wijzigingen in wet en regelgeving voor de pensioenregeling aan	B
1b.14	Omschrijft en completeert de informatie die benodigd is voor het maken van een passend pensioenadvies.	K
1b.15	Geeft verschillende manieren van kostenbepaling aan, waaronder percentage vaste kosten.	B
1b.16	Benoemt en beschrijft aspecten rondom start en einde dienstverband, moment van verwerven van de aanspraak door de deelnemer, moment wanneer een werkgever een aanbod moet doen omtrent pensioen, gevolgen van uitdiensttreding, welke risico -afdekking er kan zijn bij overlijden en wat de gevolgen zijn van het overlijden van de deelnemer voor de nabestaanden en de werkgever.	K
1b.17	Legt de werkgever en de werknemer uit in wat er gebeurt bij arbeidsongeschiktheid van de werknemer.	B
1b.18	Beschrijft en berekent de gevolgen van echtscheiding/ontbinding partnerregelingen voor de werknemer met betrekking tot verwachtingen ten aanzien van pensioen, licht het begrip dekkingsgraad toe, omschrijft afstempelen, omschrijft manieren om de dekkingsgraad te beïnvloeden.	K
1b.19	Beschrijft de gevolgen van faillissement werkgever met betrekking tot pensioenregeling.	K
1b.20	Informeert de werkgever over de toekomstige pensioenlasten bij verschillende scenario's van de ontwikkeling van de onderneming.	B
1b.21	Legt de gevolgen van waardeoverdracht (individueel en collectief) uit.	B
1b.22	Beschrijft in relatie tot andere verzekeraars met andere producten het inlooprisico, het uitlooprisico, de inhoud van het convenant van Leeuwen, omschrijft het begrip 'carenzjaar' is, onderkent het belang dat werknemers tijdig worden aangemeld.	K
Eindterm 1d. Grondige kennis van pensioenverzekeringen als onderdeel van het pakket van arbeidsvoorwaarden van een werkgever		

	De kandidaat	
1d.1	Beschrijft wat de juridische en financiële consequenties zijn van het aangaan van een pensioenovereenkomst.	K
1d.2	Legt de werkgever de risico's van het afstand doen van pensioen door een deelnemer uit en adviseert de werkgever hoe hij hier mee om kan gaan.	B
1d.3	Verklaart de invloed van de Wet op de Medische keuringen (Wmk) op het acceptatieproces, inclusief in- en uitlooprisico's.	B
1d.4	Beschrijft de werking van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.	K
1d.5	Verklaart: de verschillende wijzen waarop nabestaandenpensioen kan worden verzekerd.	B
1d.6	Legt de financiering van de verschillende vormen van nabestaanden pensioen uit.	B
1d.7	Legt de verschillen uit tussen de verschillende vormen van nabestaandenpensioen.	B
1d.8	Beschrijft de aanvullende regelingen die meeverzekerd kunnen worden met de pensioenregeling en verklaart de werking van deze aanvullende regelingen.	K
1d.9	Verklaart de financiële gevolgen van het invoeren van een verplichte eigen bijdrage schetst de wijze waarop de eigen bijdrage vormgegeven kan worden.	B
1d.10	Legt de methoden uit hoe bepaald wordt hoeveel binnen een pensioenregeling vrijwillig bijgespaard mag worden. Berekent in concrete gevallen de hoogte van het bedrag dat bijgespaard mag worden.	B

Eindterm 4a. Van de personen wordt het volgende verwacht: het kunnen beschrijven welke invloed de verrichtingen van een financiële instelling en/ of financiële dienstverlener op het maatschappelijk belang en de samenleving hebben en wat hiervan de gevolgen zijn voor de reputatie van de sector van de financiële dienstverlening.
Eindterm 4b. Van de persoon wordt het volgende verwacht: in staat uit te leggen wat het verschil is tussen zelfregulering en overheidsregulering en kan benoemen en omschrijven welke (toezichthoudende) instanties en middelen in de financiële sector moeten zorgen voor handhaving en naleving van beide vormen van regulering.
Eindterm 4c. Van de persoon wordt het volgende verwacht: de gevolgen kennen van niet nakoming van wet- en regelgeving en hier uitleg over kunnen geven.
Eindterm 4d. Van de persoon wordt het volgende verwacht: kunnen bij de advisering uitleggen hoe - in lijn met doelstellingen van de klant en keuzes voortvloeiend uit die doelstellingen van de onderneming - is gehandeld (passend advies).
Eindterm 4e. Van de persoon wordt het volgende verwacht: het kunnen omschrijven van integer gedrag en een integere cultuur, elementen benoemen waarmee integer gedrag- in de zin van verantwoordelijkheid nemen en verantwoording afleggen- in de bedrijfscultuur van een organisatie kan worden verankerd

Eindterm 4f. Van de persoon wordt het volgende verwacht: het kunnen aantonen van voorbeelden van integriteitsrisico's, waarbij kan worden aangetoond op welke wijze de genoemde risico's tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden teruggebracht.		
Eindterm 4g. Van de persoon wordt het volgende verwacht: in staat te zijn om in de dagelijkse adviespraktijk – aan de hand van vier integriteitsassen – ‘de vier belangen’ te herkennen en bespreekbaar maken die een rol spelen in de financiële dienstverlening, te weten: <ul style="list-style-type: none"> • het financieel belang van de medewerker (de persoonlijke beloning, targets, commerciële doelstellingen e.d.); • het belang van de medewerker om compliant te zijn, waarbij de kandidaat aantoont dat de controlefunctie naar behoren wordt uitgevoerd; • het belang van de medewerker om zijn professionele verantwoordelijkheid met betrekking tot integriteit te kennen en dienovereenkomstig te handelen; • het belang van de medewerker en zijn organisatie om een vertrouwensrelatie te hebben met de klant. 		
Eindterm 4j: Van de persoon wordt het volgende verwacht: In staat zijn om fraudesignalen te onderkennen en hieraan op adequate wijze opvolging te geven.		
Nummer toetsterm	Omschrijving toetsterm De kandidaat:	Kennisniveau
4a.1	Legt de gevolgen uit van de situatie indien de cliënt geen vertrouwen meer heeft in de financiële sector, (stabiliteit economie komt in gevaar, noodzakelijke risico- en spaarproducten worden niet meer afgesloten, macro-economische gevolgen als onvoldoende spaargeld beschikbaar komt, werkgelegenheid, ook in financiële sector onder druk, vergroting zwart geld circuit, bankrun en betalingsverkeer dreigt te blokkeren).	B
4b.1	Geeft aan welke middelen cliënten hebben als zij geconfronteerd worden met onprofessioneel en niet-integer gedrag (verschil klachtenprocedure, Kifid, Ombudsman Pensioenen, bindende uitspraak, schikkingen, rechterlijke uitspraak). Analyseert recente voorbeelden van uitspraken van Ombudsman Pensioenen.	B
4b.2	Benoemt en verklaart de voorwaarden om professioneel en integer gedrag af te dwingen via zelfregulering (voorbeelden noemen van zelfregulering op niveau productaanbieders bijv. Van Leeuwen convenant, Gedragscode verwerking persoonsgegevens, Wet op de medische keuringen (WMK) , keurmerkorganisaties van financiële dienstverleners zoals: NOPD, RPA, RPC). Geeft het verschil aan tussen zelfregulering en wet- en regelgeving.	B
4b.3	Beschrijft de gevolgen van uitspraken klachtenprocedures en rechterlijke uitspraken voor het dagelijks handelen.	K
4c.1	Beschrijft in welke wet- en regelgeving de functie en bevoegdheden van deze organisaties vastliggen: Pensioenwet (Penw), Wet op het financieel toezicht (Wft) en lagere regelgeving.	K
4c.2	Legt de relatie tussen de eisen die voortvloeien uit het Burgerlijk Wetboek (BW) over professioneel en integer handelen (zorgplicht: overeenkomst van opdracht Boek 7 art. 400 e.v.) en analyseert de spanningsvelden met Wet op het financieel toezicht (Wft) in concrete recente gevallen.	B

4c.3	Legt aansprakelijkheidsrisico's uit (afdwingen professioneel en integer gedrag door de cliënt). Kan recente voorbeelden analyseren.	B
4c.4	Beschrijft welke beroepsmogelijkheden bestaan bij, sancties De Nederlandsche Bank (DNB)/Autoriteit Financiële Markten (AFM), uitspraken klachteninstituten, rechterlijke uitspraken.	K
4c.5	Omschrijft de acties vereist zijn bij constateren fraude.	K
4d.1	Geeft in concrete gevallen aan welke stappen moeten worden doorlopen om tot een passend advies te komen (inventariseren, analyseren, vier-ogenprincipe, adviseren en archivering). De kandidaat kan in concrete gevallen tekortkomingen aangeven en stelt maatregelen ter verbetering voor.	B
4d.2	Legt uit bij welke beslismomenten van de financiële dienstverlening belangen van verschillende partijen moeten worden gewogen.	B
4d.3	Legt uit welke afwegingen je moet maken als een cliënt het passend advies niet of niet geheel wil opvolgen (spanningsveld tussen Wet op het financieel toezicht en Burgerlijk Wetboek). Analyseert concrete voorbeelden.	B
4e.1	Legt uit welke normen en waarden leiden tot een integere bedrijfscultuur (handelen in belang van de klant, transparant zijn over de inhoud van de dienstverlening en transparant zijn over de kosten en opbrengsten). Geeft recente voorbeelden uit de praktijk aan cliënt. Benoemt de morele aspecten en morele verantwoordelijk van werkprocessen duidelijk en expliciet kunnen benoemen (kostenloading, verdienmodel, voor- en nadelen van product of advies onderkennen, alternatieve producten of adviezen meewegen, belangenafweging werkgever/werknemers, relatiegeschenken, incentives, targets, commerciële doelstellingen, verstrengeling privébelangen en voorwetenschap).	B
4f.1	Legt uit en waardeert de middelen die kunnen worden ingezet om een integere cultuur en integer handelen in een onderneming te bereiken (goede procesbeschrijvingen, gedragscodes, agendapunt in vergaderingen/collegiaal overleg, incidentenregeling, klokkenluidersregeling, vertrouwenspersoon, voorbeeldgedrag).	B
4g.1	Legt de morele aspecten en morele verantwoordelijkheid van werkprocessen duidelijk en expliciet uit (kostenloading, verdienmodel, voor- en nadelen van product of advies onderkennen, alternatieve producten of adviezen meewegen, belangenafweging werkgever/werknemers, relatiegeschenken, incentives, targets, commerciële doelstellingen, verstrengeling privé belangen en voorwetenschap).	B
4g.2	Benoemt de 4 integriteitsassen voor het functioneren van een medewerker van een financiële dienstverlener. Kan eigen voorbeelden plaatsen op deze assen. Verantwoordt keuzen. Herkent en benoemt spanningsvelden de gevolgen daarvan.	K
4j.1	De kandidaat omschrijft de acties die vereist zijn bij het constateren van fraude.	K

Eindterm 2e. De personen beschikken over het vermogen om adviestrajecten te plannen, te sturen en tot een succes te brengen waaronder:

- **Het kwalitatief en kwantitatief vergelijken van offertes en lopende pensioenverzekeringen en het verklaren van de verschillen.**
- **Het beoordelen en adviseren over collectieve waardeoverdracht;**
- **Het adviseren over winstdelingssystemen;**
- **Het adviseren over excedentregelingen ook als aanvulling op ondernemingspensioenfondsen en bedrijfstakpensioenfondsen in combinatie met verzekerde regelingen;**
- **Het berekenen van lasten en aanspraken;**
- **Het beheren van een lopend pensioencontract;**
- **Het uitleggen van een individuele waardeoverdracht;**
- **Het vertalen van alle over de werkgever ingewonnen informatie naar een passende pensioenverzekering;**
- **Het geven van een passend advies aan de DGA over zijn pensioenverzekering;**
- **Het interpreteren van effecten van toeslagmodellen;**
- **Het vermogen om relevante wetgeving praktisch te kunnen toepassen;**
- **Het begeleiden van contractsverlenging of beëindiging van de pensioenverzekering;**
- **Het begeleiden van wijziging van de pensioenverzekering;**
- **Het controleren van relevante documenten.**

Vaardigheid	Norm / Resultaat/Prestatie-indicator	Toelichting op vaktechnische of communicatieve aspecten van de vaardigheid of omstandigheden rond de vaardigheid
De kandidaat:		
2e.1 Vergelijkt offertes van verzekeraars met elkaar	Gaat bij vergelijking van (ook bij collectieve) pensioenen van zoveel mogelijk gelijke en reële uitgangspunten Is in staat de mogelijkheid van een eventueel te vormen	Houdt rekening met rekentechnische elementen zoals sterfte, kosten en rente en de verschillen in de producten met betrekking tot winst. Bij kosten betreft het zowel kosten in de regeling als de kosten rondom beleggen, zoals provisie, TER, aan- en verkoopkosten, beheer- en administratiekosten, garantiekosten, de exit voorwaarden en PVI en overige kosten.

	ondernemingspensioenfondsen te beoordelen en is in staat te adviseren over het aanvragen van vrijstelling bij een bedrijfstakpensioenfonds.	Bij sterfte betreft het de sterfte- tabel en de op- of afslagen hierop. Bij rente kan de kandidaat analyseren op welke wijze de rekenrente van het contract tot stand is gekomen en welke invloed dit heeft op de kosten van de regeling en acceptatie.
2e.2 Prioriteert en verklaart de verschillende offertes vanuit de wensen van de opdrachtgever	Verklaart de verschillen in begrijpelijke taal en voorbeelden. Handelt integer en professioneel in verband met eigen positie en klantbelangen. Passend advies.	Durft ook mogelijke negatieve gevolgen te benoemen van de gekozen pensioenregeling.
2e.3 Beoordeelt en adviseert over collectieve waardeoverdracht	Goede analyse van de factoren inkomende en uitgaande waardeoverdracht. Begrijpelijke mondelinge en schriftelijke verslaglegging en advies. Stelt vast of kosten redelijk zijn in relatie tot Pensioenwet (Penw).	De kandidaat houdt rekening met elementen zoals reserve, (exit)voorwaarden, sterftetafels, opslagen, kosten, kortingen, rente, risico's, PVI, winstdeling, acceptatie, ziekte, tijdpad, arbeidsongeschiktheid (SD). Bij BP betreft het de kosten rondom beleggen, zoals provisie, TER, aan- en verkoopkosten, beheer- en administratiekosten, garantiekosten, PVI en overige kosten.
2e.4 Adviseert over winstdelingssystemen	Passend advies.	Houdt rekening met het premievolume, de risicobereidheid van de werkgever, de financiële, risico- afbouw bij verschillende aanbieders, Beschrijft de risico's en het principe van lifecycle beleggen. Onderkent de positie van de werkgever m.b.t. de wens tot indexatie en de te gebruiken rekenrente. Toont ervaringskennis m.b.t. alle premievolumes risico's en voor- en nadelen van de verschillende winstdelingssystemen
2e.5 Adviseert over excedentregelingen, ook	Passend advies, aansluiten bij behoefte opdrachtgever.	Aansluiting bij de basispensioenregeling, rekening houdend met de fiscale ruimte, basispensioenregeling passend binnen het budget dat de werkgever daarvoor beschikbaar heeft. Houdt rekening met de bestaande regeling, bijspaarregelingen, kosten, gewenste soort

als aanvulling op ondernemingspensioen fondsen en bedrijfstak-pensioenfondsen in combinatie met verzekerde regelingen.		pensioenovereenkomst en onderbrengingmogelijkheden
2e.6 Berekent lasten en aanspraken m.b.v. software	Foutloze berekeningen. Inzichtelijke en begrijpelijke presentatie voor opdrachtgever en belanghebbenden. Verklaart de wijze van berekenen. Kan principes achter de berekeningen uitleggen. Kan uitkomsten op juistheid schatten.	Voor de verschillende soorten pensioenovereenkomsten aanspraken en kosten berekenen aan de hand van de tarieven. De berekening van de aanspraken komt voort uit de volgende situaties: bij indiensttreding, salariswijziging, waardeoverdracht, parttime wijziging, arbeidsongeschiktheid, echtscheiding, uitdiensttreding en bij toepassing van flexibiliseringselementen. Berekent de lasten aan de hand van de tarieven van de pensioenuitvoerder. Bepaalt welke lasten voor de werkgever de pensioenregeling met zich meebrengt, zowel voor het ouderdomspensioen, nabestaandenpensioen en aanvullende dekkingen. de jaarlijkse aangroei van het pensioen in een eindloonregeling, middelloonregeling, beschikbaar premieregeling. Berekent de koopsom voor de inkoop in een jaar; inkooptarief gericht beleggen, het effect van inkoopgericht tarief beleggen op de hoogte van het aan te kopen pensioen op pensioendatum; welke kostensoorten er vallen onder de TER; welke kostensoorten er niet vallen onder de TER; het effect is van een TER op het rendement; de effecten van toeslagverlening, De wet en regelgeving met betrekking tot toeslagverlening; premiekorting verschillende tariefstructuren (Kb) en (Vb); de effecten van verschillende rekenrentes omvangkorting, De effecten van verschillende overlevingstafels; het effect van de factor tijd is op een projectie, het rekenkundig gemiddelde. Weet wat het meetkundig gemiddelde is; berekent de pensioenlast bij wijzigingen in het personeelsbestand.
2e.7 Vertaalt alle over de	Advies kan worden vorm gegeven met behulp van pensioenleidraden van de	De ingewonnen informatie uit de inventarisatie van de financiële positie, de risicobereidheid, de doelstellingen en kennis en ervaring van de werkgever voor collectieve pensioenregeling.

werkgever ingewonnen informatie naar een passende pensioenverzekering	Autoriteit Financiële Markten. Gaat om met tegenstrijdige prioriteiten/doelstellingen. Deze signaleren, benoemen en terugkoppelen naar de werkgever, om vervolgens tot een passend advies te komen.	Inzicht in de fiscale en juridische risico's die de werkgever loopt als deze afwijkt van het passend advies. Maakt de werkgever duidelijk wat deze risico's voor hem inhouden.
2e.8 Interpreteert effecten van toeslagmodellen	Passend advies, correct schriftelijk verslag	Beoordeelt wat in relatie tot de Pensioenwet (Penw) en in relatie tot de financiële lasten de consequenties zijn van diverse vormen van toeslagverlening en adviseert de werkgever over de best passende vorm van toeslagverlening.
2e.9 Begeleidt wijziging van de pensioenverzekering	Verstrekt mondeling en schriftelijk begrijpelijke en juiste informatie naar belanghebbenden.	In relatie tot de Pensioenwet (Penw), de WOR en de fiscale wetgeving een wijziging van de pensioenregeling tot een succes brengen. Beoordelen wat de financiële consequenties zijn voor de werkgever van de wijziging.
2e.10 Controleert relevante documenten	Vindt eventuele fouten, onjuistheden onvolkomenheden. Communiceert hierover mondeling en schriftelijk op correcte en effectieve wijze met aanbieder. Zorgt voor correcte documenten.	Beoordeelt of de juridische en financiële stukken zoals de uitvoeringsovereenkomst, pensioenovereenkomst, startbrief, polis, rekening courant, pensioenreglement, die vanuit de regels van de Pensioenwet (Penw) of Burgerlijk Wetboek (BW) moeten worden opgeleverd voldoen aan de wet, consistent zijn en overeenstemmen met de gemaakte afspraken met de werkgever.

Eindtermen uitgewerkt als vaardigheid m.b.t Professioneel en integer handelen

Eindterm 4i. De persoon spant zich in om adviezen zodanig te communiceren dat deze aansluiten bij het opleidings-, kennis- en ervaringsniveau van zijn klanten.		
De kandidaat:		
Nadere uitwerking	Norm / Resultaat/Prestatie-indicator	Toelichting op vaktechnische of communicatieve aspecten van de vaardigheid of omstandigheden rond de vaardigheid

<p>4i.1 Communiceert mondeling en schriftelijk pensioenadviezen</p>	<p>Klant/doelgroep begrijpt advies</p>	<p>Demonstreert hoe een advies en toelichting begrijpelijk wordt gemaakt voor de klant. Past in concrete gevallen taalgebruik aan, vermijdt gebruik van vaktermen, gebruikt tekeningen/grafische voorstellingen, presenteert argumenten en conclusies logisch, documenten kennen een heldere structuur en goede opbouw. Demonstreert hoe hij de communicatie aanpast naar de verschillende belanghebbenden binnen een onderneming (directie/ondernemingsraad/pensioencommissie/individuele werknemers/andere adviseurs en juridisch/bedrijfseconomisch- riskmanager).</p>
---	--	---

3.5 Taak 4

Ontwerpen pensioenadvies DGA

Eindterm 1a. Grondige en actuele kennis van relevante wetgeving inzake pensioenverzekering en DGA-pensioentoezegging		
Nummer toetsterm.	Omschrijving toetsterm	Kennisniveau Kennis (K) begrip (B)
	De kandidaat:	
1a.12	Past bij echtscheiding ten aanzien van zijn pensioenadvies de volgende wet en regelgeving toe en legt de gevolgen uit: Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (Wet VPS) en Pensioenverrekening volgens het arrest Boon van Loon (HR 27 november 1981 , NJ 1982, 503). Legt verband tussen huwelijkse voorwaarden en pensioenregeling. Gaaf ten aanzien van zijn advies over een pensioenverzekering om met huwelijkse voorwaarden en/of echtscheidingsconvenant, jurisprudentie rond verevening pensioenrechten bij scheiding en de eis van de partner om deze te verzekeren bij een pensioenverzekeraar.	B
1a.13	Beschrijft de juiste inhoud van de pensioenbrief ingeval gedeeltelijk verzekeren en gedeeltelijk eigen beheer.	K
1a.14	Legt de inhoud van de bestaande pensioenbrief uit bij volledig eigen beheer.	B
1a.15	Herkent de impact van de inhoud van een pensioenbrief waarin een deel wordt herverzekerd ten opzichte van twee losse pensioenbrieven.	K
1a.16	Beschrijft de gevolgen van prijsgeven, belenen, afkopen en geeft hiervan voorbeelden. Beschrijft het begrip 'voor zover voor verwezenlijking vatbaar'.	K
1a.17	Omschrijft de fiscale aspecten van pensioen in eigen beheer en verzekeren, basiskennis winstbepalingen (artikel 3:25 e.v. wet IB), grondige kennis bepalingen Wet op de loonbelasting 1964 (art 18 e.v. Wet LB) basiskennis zakelijkheidbepalingen Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Vpb) inclusief artikel 8 lid 6 (leeftijd terugstellingen) en de collectieve gangbaarheidstoets.	K
1a.18	Geeft het verschil aan tussen een dekkingspolis en een polis met een loonbelastingclausule en onderbouwt een keuze tussen beide voor een specifieke DGA.	B
1a.19	Verklaart aspecten van de werking van de pensioenvoorziening in de uitkeringsfase bij eigen beheer (bijvoorbeeld verliesverdamping, gevolg	B

	winstreserve en langlevensrisico).	
1a.20	Verklaart aspecten van de werking van de uitkeringsfase bij een verzekerde regeling (verschil tussen pensioenuitkering van verzekeraar als gevolg van afstorting ten opzichte van eigen beheer en gevolgen voor indexering).	B
1a.21	Beschrijft de belangrijke aspecten bij het maken van een pensioenbrief bij gedeeltelijk verzekeren en gedeeltelijk eigen beheer (puur eigen beheer valt buiten de module!).	K
1a.22	Onderscheidt begrippen 'bepaald deel verzekerd' en 'onbepaald deel verzekerd'.	B
1a.23	Legt de invloed van een bestaande pensioenregeling, (gedeeltelijk) verzekerd dan wel in eigen beheer, op verkoop van de werkgever-bv en de invloed op een bestaande pensioenregeling bij liquidatie en faillissement van de werkgever uit.	B
1a.24	Beschrijft de gevolgen van het aangaan van en aanpassingen op een pensioenverzekering tijdens looptijd. Houdt daarbij rekening met de polisredactie, analyseert de indexatietoezegging en past dit toe op de hoogte van het te adviseren verzekeringsproduct.	K
1a.25	Beschrijft het begrip 'open indexatie'. Signaleert gevolgen overgangsrecht Witteveen, en Levensloop (Wet VPL) en Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet (IPW) (de gevolgen indien lopend DGA - pensioen onder de Pensioenwet (Penw) valt door overgangsrecht). Onderkent situaties wanneer waardeoverdracht kan worden toegepast naar de DGA –pensioenverzekering.	K
1a.26	Kan de risico's van de DGA en zijn besloten vennootschap bij arbeidsongeschiktheid uitleggen.	B
1a.27	Legt civiel juridische aspecten uit van pensioen aan een DGA (met name arbeidsrecht, overige bepalingen Burgerlijk Wetboek (BW) en in iets mindere mate de Wet op de medische keuringen (WMK)).	K
1a.28	Beschrijft met betrekking tot partnerpensioen het verschil tussen opbouwpartnerpensioen en risicopartnerpensioen en herkent dit in de pensioenbrief (erfrente, risicokapitaal). Beschrijft de bepalingen rond restbegünstiging in de Wet op de loonbelasting 1964 (Wet LB). Onderkent gevolgen van de dekking van het partnerpensioen bij wijziging van de pensioengrondslag. Adviseert alternatieven van partnerpensioen (bijvoorbeeld geen partnerpensioen toezeggen maar een losse risicodekking al dan niet met lijfrenteclausule). Benoemt de eventuele gevolgen (o.a. fiscale) van het onvoldoende verzekeren van een toegezegd partnerpensioen. Benoemt de globale gevolgen met betrekking tot erfbelasting bij het vrijvallen van pensioenverplichtingen of dekkingspolis met restitutie.	B
1a.29	Beschrijft de risico's van de DGA en zijn besloten vennootschap met betrekking tot overlijden van de DGA, ten behoeve van partner en nabestaanden wanneer er tevens sprake is van een pensioenverplichting. Past dit tevens toe in situaties als: liquidatie, faillissement, onvoldoende	B

	middelen en onderverzekering.	
1a.30	Analyseert de bv-structuur, vanuit financiële, juridische invalshoeken in verband met de pensioenregeling (dienstverband, historie opbouw pensioen en enkelvoudige geconsolideerde balans). Signaleert een verplicht gestelde deelname aan een bedrijfspensioenfonds of een bpr. Onderzoekt huidige en toekomstige liquiditeitspositie en financiële draagkracht van de betrokken vennootschappen met betrekking tot pensioenvoorziening ingeval eigen beheer en geheel of gedeeltelijk verzekeren. Kent de begrippen intern- en extern eigen beheer en onderkent de invloed van de hoogte van de pensioenverplichting bij intern eigen beheer versus extern eigen beheer.	B
1a.31	Bepaalt en beschrijft fiscale kaders voor de loonbelasting en de gevolgen van de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting. Gaat om, vanuit fiscale optiek, met optimalisatie naar laagste belastingdruk, onderzoekt behoefte met betrekking tot maximeren van pensioengevend loon.	B
1a.32	Onderkent bij afstorting van het pensioen naar een verzekeraar civiel juridische, fiscale, boekhoudkundige en verzekeringstechnische aspecten van de afstorting, geeft in het bijzonder de gevolgen aan het resultaat en de liquiditeitspositie van het eigen beheerlichaam wanneer een voorwaardelijk ouderdomspensioen of een geconverteerde pensioenaanspraak wordt overgedragen aan een professionele verzekeraar, de mate waarin de pensioenlast in mindering kan worden gebracht op het resultaat bij het geheel of gedeeltelijk afstorten naar een verzekeraar. Kent de verschillen tussen de commerciële en de fiscale pensioenvoorziening en weet de achtergrond hiervan.	B

Eindterm 2c. Mondeling correct en begrijpelijk te communiceren op verschillende persoonlijke en organisatorische niveaus (directie, controller, accountant, vertegenwoordigende overlegorganen en individuele werknemers).		
Eindterm 2d: schriftelijk correct en begrijpelijk te communiceren op verschillende persoonlijke en organisatorische niveaus (directie, controller, accountant, vertegenwoordigende overlegorganen en individuele werknemer).		
Eindterm 2e. De personen beschikken over het vermogen om adviestrajecten te plannen, te sturen en tot een succes te brengen, waaronder: het berekenen van lasten en aanspraken.		
Vaardigheid uit eindtermendocument	Norm / Resultaat/Prestatie-indicator	Toelichting op vaktechnische of communicatieve aspecten van de vaardigheid of omstandigheden rond de vaardigheid
De kandidaat		
2c.3	Leidt het gesprek, stelt open vragen, luistert en	De gespreksituatie kenmerkt zich door veel andere motieven en belangen van de

Inventariseert de behoefte met betrekking tot de pensioenvoorziening van de DGA.	verplaatst zich in de situatie van de DGA, vat het gesprek herkenbaar samen.	gesprekspartner. De rollen van privé persoon en de rol van werkgever worden gecombineerd. Je gaat mogelijk met je partner anders om dan met je werknemers. Hij moet op basis hiervan onder andere de doelstellingen en risicobereidheid van de DGA kunnen duiden ten aanzien van zijn financiering van de oude dag en de financiering van zijn nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidsvoorziening.
2c.4 Lost de aansluitingsverschillen op tussen pensioentoezegging in eigen beheer en verzekerde regeling	Vertaalt (mondeling) deze pensioentoezegging naar risico's voor de bv. Legt (mondeling) de financieringsovereenkomst uit. De pensioenadviseur moet in staat kunnen zijn te bepalen welke verzekeringsoplossing past bij de civielrechtelijke pensioentoezegging van de DGA. Toetst of de eventuele wens om de pensioendatum te vervroegen of te verlaten past bij de reeds bestaande verzekerde oplossing en past dientengevolge actief, indien nodig, het product aan.	In de praktijk sluiten de producten redelijk slecht aan op de toezegging. Zo wordt meestal een kapitaalproduct aangeboden door verzekeraars. Dergelijke producten sluiten niet aan bij de rentetoezegging en staan onder grote druk. Bovendien is het afgestorte deel niet in mindering te brengen op het resultaat voor zover er een indexatiecomponent in het afgestorte deel zit. Dit betekent dat er vaak een risico is dat de fiscus het product niet 100% passend vindt, groot is terwijl de adviseur daar feitelijk niet veel aan kan doen omdat de exact passende producten bij de toezegging tijdens de opbouwfase niet worden aangeboden.
2d.1 Opstellen van een pensioenbrief wat betreft het verzekerde deel en controleren van een door de verzekeraar verstrekte pensioenbrief	Pensioentechnisch, civieljuridisch en fiscaal juist. Correct en begrijpelijk geformuleerd.	Houdt rekening met de totale pensioenpositie (dus eventuele eigen beheersituatie) en de doelstellingen van de DGA.
2d.3 Lost de aansluitingsverschillen op tussen pensioentoezegging in eigen beheer en verzekerde regeling	Vertaalt (schriftelijk) deze pensioentoezegging naar risico's voor de bv. Legt (schriftelijk) de financieringsovereenkomst uit. De pensioenadviseur moet in staat kunnen zijn te bepalen welke verzekeringsoplossing past bij de civielrechtelijke	In de praktijk sluiten de producten redelijk slecht aan op de toezegging. Zo wordt meestal een kapitaalproduct aangeboden door verzekeraars. Dergelijke producten sluiten niet aan bij de rentetoezegging en staan onder grote druk. Bovendien is het afgestorte deel niet in mindering te brengen op het resultaat voor zover er een indexatiecomponent in het afgestorte deel zit. Dit betekent dat er vaak een risico is dat de fiscus het product niet 100%

	pensioentoezegging van de DGA. Toetst of de eventuele wens om de pensioendatum te vervroegen of te verlaten past bij de reeds bestaande verzekerde oplossing en past dientengevolge actief, indien nodig, het product aan.	passend vindt, groot is terwijl de adviseur daar feitelijk niet veel aan kan doen omdat de exact passende producten bij de toezegging tijdens de opbouwfase niet worden aangeboden.
2 ^e .11 Berekent lasten en aanspraken, specifiek met betrekking tot de dga situatie, met behulp van software.	Correcte pensioen berekeningen. Schat uitkomsten van berekeningen.	Het met behulp van software kunnen berekenen van de commerciële waarde en de fiscale waarde van de pensioenaanspraken. Kunnen bepalen van de hoogte van een risicokapitaal gegeven een partnerpensioentoezegging een conversie kunnen berekenen ten gevolg van echtscheiding. Inbouw van (her)verzekerd pensioen in de pensioenverplichting kunnen berekenen en de systematiek begrijpen (beleggingspolis wordt anders ingebouwd dan een verzekerd kapitaal).

3.6 Taak 5

Risicoanalyse uitvoeren

Eindterm 1h. De personen baseren hun advisering van pensioenverzekeringen op kennis van de basisprincipes, hoofdlijnen en actuele ontwikkelingen van risicomanagement.		
Nummer toetsterm	Omschrijving toetsterm. De kandidaat:	Kennisniveau Kennis (k) of Begrip (b)
1h.1	Omschrijft wat onder het begrip 'risicomanagement' wordt verstaan.	K
1h.2	Beschrijft wat onder risicobewustzijn wordt verstaan.	B
1h.3	Omschrijft wat er onder het begrip 'ondernemingsrisicomanagement' (Enterprise Risk Management) wordt verstaan, waarbij sprake is van	K

	onderscheid tussen: - strategisch risicomanagement (SRM); - financieel risicomanagement (FRM); - operationeel risicomanagement (ORM); - compliance.	
1h.4	Benoemt de voordelen en kansen van een goed risicomanagement aanpak op het terrein van pensioenregeling.	K
1h.5	Maakt onderscheid in potentiële risico's die betrekking hebben op het onderwerp pensioenregeling en verdeelt deze risico's in de volgende risicosoorten: persoonlijke risico's, technische risico's, organisatorische risico's, juridische risico's, financieel en economische risico's, maatschappelijke risico's en natuurrisico's.	B
1h.6	Legt uit wat onder het begrip 'risicoacceptatiegraad' (risk appetite) wordt verstaan.	B
1h.7	Legt uit wat onder het begrip 'risicotolerantie' (risk tolerance) wordt verstaan.	B
1h.8	Benoemt het doel en belang van een systematische aanpak van risicomanagement.	K
1h.9	Beschrijft de fasen (afkomstig uit het risicomanagement model COSO II) die binnen een professioneel uitgevoerd risicomanagement traject moeten worden doorlopen. Het betreft achtereenvolgens de volgende fasen: - Fase 1: Risico - oriëntatiefase waarbij de mate van risicobewustzijn en cultuur op het terrein van risicomanagement binnen een organisatie in kaart wordt gebracht. Het toelichten van het belang van adequaat risicomanagement. - Fase 2: Het formuleren van doelstellingen en te bereiken resultaten van een organisatie (p.s. deze fase heeft betrekking op artikel 4:23 Wft). - Fase 3: Het inventariseren van risico's die de te bereiken doelstellingen of de te behalen resultaten kunnen bedreigen, of kansen biedt zodat beoogde doelstellingen en resultaten worden behaald. - Fase 4: Het beoordelen van risico's door het uitvoeren van een risicoanalyse. - Fase 5: Het bepalen op welke wijze risicomanagement moet plaatsvinden door risico's te vermijden, te accepteren, te verminderen en/of over te dragen. In deze fase wordt mede op basis van kosten en baten afgewogen wat de beste balans voor de beheersing van de te lopen risico's is. - Fase 6: Het implementeren van risicobeperkende maatregelen waardoor effectief risicomanagement wordt gewaarborgd - Fase 7: Het communiceren en informeren op welke wijze risicomanagement dient plaats te vinden en te bepalen wie er verantwoordelijk is voor welke acties.	B

	- Fase 8: Het monitoren van het risicomangement proces met een vooraf afgestemde frequentie.	
1h.10	Geeft voorbeelden van het proces: 'Plan, Do, Check, Act' in een pensioentraject.	B
1h.11	Legt de risico's die verbonden zijn aan het partnerpensioen uit.	B

Eindtermen vaardigheden

<p>Eindterm: 2f. De persoon beschikt over het vermogen om vanuit de situatie van pensioenverzekering risicomangement in een aantal fasen op procesmatige wijze te plannen, uit te voeren en te beheren en hierbij op hoofdlijnen gebruik te maken van een risicomodel waarmee een risicoprofiel van een organisatie kan worden aangegeven.</p> <p>Eindterm: 2g. Mondeling op heldere wijze uitleg te geven wat de doelstellingen en resultaten van een organisatie zijn, welke risico's vanuit de situatie van de pensioenverzekering een bedreiging vormen of een kans bieden en op welke wijze deze risico's op adequate wijze kunnen worden beheerd zodat zij de risico's tot een voor de organisatie acceptabel risiconiveau kunnen worden ingevuld.</p> <p>Eindterm: 2h. De personen beschikken over het vermogen om vanuit de situatie van de pensioenverzekering de risicobereidheid en het risicoprofiel op heldere wijze in kaart te brengen en vast te leggen.</p>		
Vaardigheid uit eindtermdocument: nadere uitwerking.	Norm / Resultaat/Prestatie-indicator	Toelichting op vaktechnische of communicatieve aspecten van de vaardigheid of omstandigheden rond de vaardigheid
De kandidaat:		
2f.1 Voert het pensioenadviestraject fasegewijs op procesmatige wijze uit en legt dit vast, zodat hij een goed inzicht in de risico's van de pensioenregeling voor een organisatie verkrijgt. Hij communiceert hierover helder en vormt zijn eigen oordeel over welke advieskeuze voor de betreffende organisatie passend is.	Heeft een goed inzicht in de risico's van de pensioenregeling voor een organisatie. De kandidaat communiceert hierover duidelijk en vormt een eigen oordeel welke advieskeuze voor de betreffende organisatie passend is.	Creëert draagvlak voor de modelmatige benadering van risicomangement bij de opdrachtgever. Het resultaat is herkenbaar voor de opdrachtgever

<p>2f.2 Hanteert een risicomodel op basis van Enterprises Riskmanagement (ERM) gebruikt een van de risico managementmodellen: COSO II en ISO 31000.</p> <p>2g.1 Communiceert over en beoordeelt met betrekking tot de pensioenregeling, de interne en externe omgeving, ondernemingsrisico's, procesrisico's, in kaart gebrachte kritische succesfactoren risico's vanuit een breed en divers perspectief</p>	<p>Brengt de risico's die betrekking hebben op de pensioenregeling van een organisatie, op een overzichtelijke wijze in kaart.</p> <p>De kern is het fasegewijs werken bij risico analyse.</p>	<p>Verschillende bedrijven en sectoren, verschillende situaties m.b.t. de aanwezigheid van bewust risicomanagement, het "klein bedrijf" kan deze benadering "overdone" vinden. Het groot bedrijf kan deze benadering als overbodig zien, dit betekent dat de pensioenadviseur vertrekkend vanuit het staande beleid m.b.t. risicomanagement moet vertrekken voor de risico analyse van het pensioenadvies</p>
<p>2f.3 Stelt de kritische punten vast in het pensioencontract bij adviseren, beheren en bemiddelen van dit pensioencontract op basis van de modellen en het hanteren van Enterprise Risk Management (ERM)</p> <p>Controleert de financiële informatiestromen tussen werkgever en pensioenuitvoerder.(nota's rekening courant)</p>	<p>Kritische punten worden herkend en onderschreven door de opdrachtgever.</p>	<p>Verschillende pensioencontracten in verschillende bedrijven en sectoren.</p>
<p>2f.4 Analyseert met betrekking tot pensioenregeling, de te bereiken doelstellingen, strategie en activiteiten van de onderneming.</p> <p>Voert de risicoanalyse met betrekking tot het pensioenadvies traject fasegewijs op procesmatige</p>	<p>Een goed inzicht in de risico's van de pensioenregeling voor een organisatie. Communiceert hierover duidelijk en vormt een eigen oordeel welke advieskeuze voor de betreffende organisatie passend is. Creëert draagvlak voor de modelmatige benadering van risicomanagement bij de</p>	<p>Verschillende bedrijven en sectoren, verschillende situaties met betrekking tot de aanwezigheid van bewust risicomanagement, het "klein bedrijf" kan deze benadering "overdreven" vinden. Het groot bedrijf kan deze benadering als overbodig zien, dit betekent dat de pensioenadviseur vertrekkend vanuit het staande beleid</p>

wijze uit. Legt dit vast.	opdrachtgever. Het resultaat is herkenbaar voor de opdrachtgever.	met betrekking tot risicomanagement moet vertrekken voor de risico analyse van het pensioenadvies.
2h. Verzamelt, bewerkt, beoordeelt en documenteert informatie die nodig is om de risico's in kaart te brengen die zich kunnen voordoen bij een tweedepijler pensioensituatie. Op basis van de verzamelde informatie schat de kandidaat in hoe groot de kans is dat een betreffend risico zich zal voordoen en kan de mogelijke gevolgen aangeven als een betreffend risico zich daadwerkelijk voordoet.	De verzekeringnemer krijgt een goed inzicht van de risico's die hij zelf wel of niet kan of wil dragen. De risicoanalyse is traceerbaar en herleidbaar.	Verschillende sectoren, verschillende beroepen. Past de kennis toe van systematische risicoanalyse.
2h.2 Communiceert de risico's met de verzekeringnemer die zich kunnen voordoen bij een tweedepijler pensioensituatie,	Duidelijk en begrijpelijk taalgebruik. Geeft voorbeelden, stelt vragen om te toetsen of de verzekeringnemer een en ander begrepen heeft. De verzekeringnemer kan in eigen woorden vertellen welke risico's gedekt zijn.	Verschillende opleiding- en kennis niveaus van klanten.

3.7 Taak 6

Analyse financiële en juridische positie van de opdrachtgever.

Eindterm 1c. De personen baseren hun advisering van pensioenverzekeringen op toegepaste juridische kennis van rechtspersonen en ondernemingsstructuren.		
Nummer toetsterm.	Omschrijving toetsterm	Kennisniveau Kennis (K) of Inzicht (B)
	De kandidaat	
1c.1	Omschrijft de juridische, structuur, bevoegdheden, organen en kenmerken van een eenmanszaak, vennootschap onder firma, maatschap, besloten vennootschap en naamloze vennootschap.	K
1c.2	Geeft in concrete gevallen de vertegenwoordigingsbevoegdheid met betrekking tot pensioenregeling aan. Raadpleegt gegevens Kamer van Koophandel (KvK).	B
1c.3	Geeft aan wie de beslissers zijn, zoals bedoeld in 2c.2 hanteert verschillen tussen vertegenwoordigingbevoegdheid en beslisbevoegdheid, ook in geval van een internationaal bedrijf.	B
1c.4	Benoemt in concrete situaties de aansprakelijkheid van(rechts)personen.	K
1c.5	Omschrijft de rechtsverhoudingen binnen de structuur van een grote onderneming met meerdere ondernemingen.	K
1c.6	Kan onderscheid maken in de verschillende fusievormen en legt de consequenties voor de pensioenregelingen bij fusies en overnames (overgangsbepalingen, etcetera) uit.	B
1c.7	Beschrijft de consequentie van een aandelenfusie voor de pensioenregeling.	K
1c.8	Beschrijft de betekenis van een overgang van onderneming onderkent uitzonderingsregel bij overgang van onderneming, benoemt welke rechten en er bij een overgang van onderneming overgaan.	K
1c.9	Legt aanmerkelijk belang uit en legt uit hoe dit begrip zich verhoudt tot de definitie van DGA.	B
1c.10	Somt op aan welke regels de Nederlandse vestiging van een internationaal bedrijf is gehouden.	K

Eindterm 1e. Toegepaste kennis van een aantal bedrijfseconomische vraagstukken (groei, stabilisatie, krimp) van ondernemingen en financiële verslaglegging van ondernemingen.		
Eindterm 1f. Toegepaste risicoanalyse van de financiële draagkracht van werkgevers.		
Eindterm 1g. De personen baseren hun advisering van pensioenverzekeringen op toegepaste kennis van de wijze van investeren van vermogen		
Nummer toetsterm.	Omschrijving toetsterm. De kandidaat:	Kennisniveau Kennis (K) of Begrip (B)
1e.1	De kandidaat analyseert ten behoeve van het pensioenadvies de diverse balansposten, posten op de resultatenrekening, enkelvoudige en geconsolideerde balansen. Herkent en verwerkt gevolgen van seizoenpatronen.	B
1e.2	De kandidaat interpreteert financiële kengetallen (RTV, REV, current ratio, quick ratio, solvabiliteitsratio).	B
1e.3	De kandidaat beoordeelt het netto werkkapitaal en brengt gevolgen van toekomstplannen, (groei, krimp, fusie, overnames) van de onderneming voor de pensioenlasten in kaart .	B
1e.4	De kandidaat kent globaal de inhoud van boekhoudregels, ook internationaal.	K
1f.1	De kandidaat interpreteert de waardering van activa en beoordeelt deze waardering voor de financiële gevolgen van het pensioenadvies (bedrijfseconomisch en fiscale balansen).	B
1f.2	De kandidaat brengt gevolgen van toekomstplannen, (groei, krimp, fusie, overnames, leeftijdsopbouw pensioen) van de onderneming voor de pensioenlasten in kaart.	B
1f.3	De kandidaat heeft inzicht in trends ten aanzien van de ontwikkeling van de financiële kengetallen en de gevolgen van deze trends voor het pensioenadvies.	B
1f.4	De kandidaat kan het gevolg aangeven van trendmatige ontwikkelingen voor de meerjarige ontwikkeling van de pensioenlasten.	B
1f.5	De kandidaat kent de situaties waarbij de inhoud van boekhoudregels een rol spelen voor het pensioensysteem.	K
1f.6	De kandidaat gebruikt informatie uit de jaarrekening van de onderneming, uit diverse sectoren en internationale contexten voor zover relevant voor het pensioenadvies	B
1g.1	De kandidaat beschrijft de risico's en het principe van lifecycle beleggen en legt de verschillen tussen lifecyclefondsen op het gebied van kosten, rebalancing, samenstelling en risico's uit	B

1g.2	De kandidaat beschrijft de gevolgen en risico's voor een verzekeraar en de werkgever bij het investeren van de pensioenpremie bij een salarisdiensttijdregeling versus een zuivere beschikbare premieregeling.	k
------	--	---

Eindterm 2c. Mondeling correct en begrijpelijk te communiceren op verschillende persoonlijke en organisatorische niveaus (directie, controller, accountant, vertegenwoordigende overlegorganen en individuele werknemers). Eindterm 2d. Schriftelijk correct en begrijpelijk te communiceren op verschillende persoonlijke en organisatorische niveaus (directie, controller, Accountant, vertegenwoordigende overlegorganen en individuele werknemers).		
Vaardigheid uit eindtermdocument: nadere uitwerking	Norm / Resultaat/Prestatie-indicator	Toelichting op vaktechnische of communicatieve aspecten van de vaardigheid of omstandigheden rond de vaardigheid.
De kandidaat:		
2c.1 Verzamelt en analyseert op een verantwoord kritische manier de financiële informatie van de onderneming. Bespreekt de financiële informatie.	Is kundig m.b.t. het uit te brengen pensioenadvies. Na de analyse is krijgt men een goed beeld van de financiële positie van de onderneming.	Vraagt door in onbekende financiële situaties, bijvoorbeeld ontwikkeling rekening-courant verhoudingen met directie en dochterondernemingen. Gesprekspartners zijn: accountant, directie controller, vertegenwoordigend overleg organisatie en belangen behartigers.
2c.2 Bespreekt de ontworpen pensioenregeling in samenhang met onder meer de verkregen financiële gegevens van de onderneming	Geeft passend advies. Wijst op lastenontwikkeling en betaalbaarheid. Verwerkt de financiële gegevens in het advies.	Durft ook mogelijke negatieve gevolgen te benoemen van de gekozen pensioenregeling.
2d.2 Controleert de financiële	Is alert op fouten en onvolkomenheden; is precies.	De "operational excellence" is in de praktijk niet 100 %

informatiestromen tussen werkgever en pensioenuitvoerder (nota's rekening courant)		
---	--	--

Bijlage 1. Toetstermen Wft-Module Pensioenverzekeringen

Toelichting

De toetstermen van de Wft-Module Pensioenverzekeringen zijn gebaseerd op het advies van het College inzake de eindtermen d.d. 8 december 2010. Het ministerie van Financiën heeft aangekondigd dat zij het advies van het College inzake de eindtermen overnemen. Ten tijde van het opstellen van het consultatiedocument was er nog geen wettelijke bekrachtiging van van de eindtermen.

In deze bijlage vindt u de wettelijke de wettelijke vertaalslag van de eindtermen van de Wft-Module Pensioenverzekeringen, zoals opgenomen in hoofdstuk 3. In de toetstermen van de Wft-Module Pensioenverzekeringen is gebruik gemaakt van nieuwe taxonomiecodes.

N.B. Voor een aantal eindtermen zijn geen toetstermen opgenomen, omdat de eindterm zelf voldoende duidelijk is.

N.B. De toetstermen met betrekking tot competenties zijn voorzien van de relevante context. Bij de toetstermen met betrekking tot vaardigheden is de norm nader omschreven. In sommige gevallen is dat achterwege gebleven omdat de omschrijving van de toetsterm zelf voldoende duidelijk is.

Relatie met de taken van de pensioenadviseur

In hoofdstuk drie zijn de taken van de pensioenadviseur benoemd. Deze vormen het uitgangspunt voor de toetstermen. De taken bestaan soms uit kennis, vaardigheden of competenties, maar vaker uit een mengvorm ervan. De opzet conform de taakstructuur ziet het CDFD als leidend voor de wijze van examinering en toetsing bij diplomering en permanente educatie

De separate toetstermen met betrekking tot kennis, vaardigheden en competenties van die taken zijn ondergebracht in het 'oude' stramien toetstermendocument, zoals u dat hieronder aantreft. Daarbij is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de inmiddels al vaststaande eindtermen.

Toetstermen

Nummer toetsterm	Termen	T
Eindterm	1a. De personen baseren hun advisering van pensioenverzekering op grondige en actuele kennis van relevante wetgeving inzake pensioenverzekering en DGA-pensioentoezegging.	
1a.1	De kandidaat verklaart de relatie tussen Algemene Ouderdomswet (AOW), Algemene nabestaandenwet (ANW) Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) en pensioen vanuit de rechtsgronden van de Pensioenwet (PW) en de fiscale wetgeving.	B
1a.2	De kandidaat beschrijft de relatie tussen ziekte en arbeidsongeschiktheid en pensioenopbouw.	K
1a.3	De kandidaat legt uit hoe wetgeving rond gelijke behandeling inwerkt op pensioen.	B
1a.4	De kandidaat legt uit hoe het Burgerlijk Wetboek (BW) en de Pensioenwet (PW) inwerkt op de arbeidsovereenkomst met betrekking tot pensioen.	B
1a.5	De kandidaat geeft de invloed van individuele en collectieve waardeoverdracht op het adviestraject aan.	B
1a.6	De kandidaat legt uit welke invloed fiscale wetgeving en de Pensioenwet (PW) hebben op de uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot flexibiliseringselementen.	B
1a.7	De kandidaat legt uit hoe de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) inwerkt op pensioen.	B
1a.8	De kandidaat benoemt de gevolgen de Financial Accounting Standards (FAS) en de International Accounting Reporting Standards (IFRS) op de bedrijfsvoering bij de verschillende pensioenregelingen.	K
1a.9	De kandidaat geeft de gevolgen aan van Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 (Wet BPF) en het bestaan van een beroepspensioenfonds of een ondernemingspensioenfonds op de pensioenregeling van de werkgever.	B
1a.10	De kandidaat geeft de gevolgen aan die de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) kan hebben op de pensioenregeling van de werkgever.	B
1a.11	De kandidaat geeft de relatie aan tussen de Wet op de loonbelasting 1964 (Wet LB) en Wet inkomstenbelasting 2001 (Wet IB) op pensioen.	B
1a.12	De kandidaat past bij echtscheiding ten aanzien van zijn pensioenadvies de volgende wet en regelgeving toe en legt de gevolgen uit: Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (Wet VPS) en pensioenverrekening volgens het arrest Boon van Loon (<i>HR 27 november 1981, NJ 1982, 503</i>). De kandidaat legt verband tussen huwelijkse voorwaarden en pensioenregeling. Gaat ten aanzien van zijn advies over een pensioenverzekering om met huwelijkse voorwaarden en of echtscheidingsconvenant, jurisprudentie rond verevening pensioenrechten bij scheiding en deling van de partner om deze te verzekeren bij pensioenverzekeraar.	B
1a.13	De kandidaat beschrijft de juiste inhoud van de pensioenbrief ingeval van gedeeltelijk verzekeren en gedeeltelijk eigen beheer.	K

1a.14	De kandidaat legt de inhoud van de bestaande pensioenbrief uit bij volledig eigen beheer.	B
1a.15	De kandidaat herkent de impact van de inhoud van een pensioenbrief waarin een deel wordt herv verzekerd ten opzichte van twee losse pensioenbrieven.	K
1a.16	De kandidaat beschrijft de gevolgen van prijsgeven, belenen, afkopen en geeft hiervan voorbeelden. Beschrijft het begrip 'voor zover voor verwezenlijking vatbaar'.	K
1a.17	De kandidaat omschrijft de fiscale aspecten van pensioen in eigen beheer en verzekeren, basiskennis winstbepalingen (artikel 3:25 e.v. Wet IB), grondige kennis bepalingen Wet op de loonbelasting 1964 (art 18 e.v. Wet LB) basiskennis zakelijkheidbepalingen Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Vpb) inclusief artikel 8 lid 6 (leeftijd terugstellingen) en de collectieve gangbaarheidstoets.	K
1a.18	De kandidaat geeft het verschil aan tussen een dekkingspolis en een polis met een loonbelastingclausule en onderbouwt een keuze tussen beide voor een specifieke DGA.	B
1a.19	De kandidaat verklaart aspecten van de werking van de pensioenvoorziening in de uitkeringsfase bij eigen beheer (bijvoorbeeld verliesverdamping, gevolg winstreserve en langlevensrisico).	B
1a.20	De kandidaat verklaart aspecten van de werking van de uitkeringsfase bij een verzekerde regeling (verschil tussen pensioenuitkering van verzekeraar als gevolg van afstorting ten opzichte van eigen beheer en gevolgen voor indexering).	B
1a.21	De kandidaat beschrijft de belangrijke aspecten bij het maken van een pensioenbrief bij gedeeltelijk verzekeren en gedeeltelijk eigen beheer.	K
1a.22	De kandidaat onderscheidt begrippen 'bepaald deel verzekerd' en 'onbepaald deel verzekerd'.	B
1a.23	De kandidaat legt de invloed uit van een bestaande pensioenregeling, (gedeeltelijk) verzekerd dan wel in eigen beheer, op verkoop van de werkgever-bv en de invloed op een bestaande pensioenregeling bij liquidatie en faillissement van de werkgever.	B
1a.24	De kandidaat beschrijft de gevolgen van het aangaan van en aanpassingen op een pensioenverzekering tijdens looptijd. Houdt daarbij rekening met de polisredactie, analyseert de indexatietoezegging en past dit toe op de hoogte van het te adviseren verzekeringsproduct.	K
1a.25	De kandidaat beschrijft het begrip 'open indexatie'. Signaleert gevolgen Overgangsrecht Witteveen, Wet VUT, Pensioen en Levensloop (Wet VPL) en Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet (IPW) (de gevolgen indien lopend DGA - pensioen onder de Pensioenwet valt door overgangsrecht). Onderkent situaties wanneer waardeoverdracht kan worden toegepast naar de DGA –pensioenverzekering.	K
1a.26	De kandidaat kan de risico's van de DGA en zijn besloten vennootschap bij arbeidsongeschiktheid uitleggen.	B
1a.27	De kandidaat legt civiel juridische aspecten uit van pensioen aan een DGA (met name arbeidsrecht, overige bepalingen Burgerlijk Wetboek (BW) en in iets mindere mate de Wet op de medische keuringen (Wmk)).	B

1a.28	Beschrijft met betrekking tot partnerpensioen het verschil tussen opbouwpartnerpensioen en risicopartnerpensioen en herkent dit in de pensioenbrief (erfrente, risicokapitaal). Beschrijft de bepalingen rond restbegünstiging in de Wet op de loonbelasting 1964 (Wet LB). Onderkent gevolgen van de dekking van het partnerpensioen bij wijziging van de pensioengrondslag. Adviseert alternatieven van partnerpensioen (bijvoorbeeld geen partnerpensioen toezeggen maar een losse risicodekking al dan niet met lijfrenteclausule). Benoemt de eventuele gevolgen (o.a. fiscale) van het onvoldoende verzekeren van een toegezegd partnerpensioen. Benoemt de globale gevolgen met betrekking tot erfbelasting bij het vrijvallen van pensioenverplichtingen of dekkingspolis met restitutie.	B
1a.29	Beschrijft de risico's van de DGA en zijn besloten vennootschap met betrekking tot overlijden van de DGA, ten behoeve van partner en nabestaanden wanneer er tevens sprake is van een pensioenverplichting. Past dit tevens toe in situaties als: liquidatie, faillissement, onvoldoende middelen en onderverzekering.	B
1a.30	De kandidaat analyseert de bv-structuur vanuit financiële, juridische invalshoeken in verband met de pensioenregeling (dienstverband, historie opbouw pensioen, enkelvoudige geconsolideerde balans). Signaleert een verplicht gestelde deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds of een bedrijfspensioenregeling. Onderzoekt huidige en toekomstige liquiditeitspositie en financiële draagkracht van de betrokken vennootschappen met betrekking tot pensioenvoorziening ingeval eigen beheer en geheel of gedeeltelijk verzekeren. Kent de begrippen intern- en extern eigen beheer en onderkent de invloed van de hoogte van de pensioenverplichting bij intern eigen beheer versus extern eigen beheer.	B
1a.31	De kandidaat bepaalt en beschrijft de fiscale kaders voor de loonbelasting en de gevolgen van de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting. De kandidaat gaat om, vanuit fiscale optiek, met optimalisatie naar laagste belastingdruk, onderzoekt behoefte met betrekking tot maximeren van pensioengevend loon.	B
1a.32	De kandidaat onderkent bij afstorting van het pensioen naar een verzekeraar de civiel-juridische, fiscale, boekhoudkundige en verzekeringstechnische aspecten van de afstorting. Geeft in het bijzonder de gevolgen aan van het resultaat en de liquiditeitspositie van het eigen beheerlichaam wanneer een voorwaardelijk ouderdompensioen of een geconverteerde pensioenaanspraak wordt overgedragen aan een professionele verzekeraar, alsmede de mate waarin de pensioenlast in mindering kan worden gebracht op het resultaat bij het geheel of gedeeltelijk afstorten naar een verzekeraar. De kandidaat kent de verschillen tussen de commerciële en de fiscale pensioenvoorziening en weet de achtergrond hiervan.	B
Eindterm	1b. De personen baseren hun advisering van pensioenverzekering op toegepaste begrippen, procedures betreffende actuariel rekenen.	
1b.1	De kandidaat omschrijft de volgende pensioenbegrippen en past deze in voorkomende gevallen toe: tranche, U rendement, rente termijnstructuur, garantiepremie, stop loss premie, technisch resultaat, gesepareerd depot, maatschappij winstdeling, rekenrente, bestemmingsreserve, toeslag, dispensatie, life cycle, bepaald en onbepaald partner, gehuwdheids-frequentie, uitruilvoet, bruto- en netto opslag op premie, generatietafel,	K

	overlevingstafels, leeftijdverschuiving.	
1b.2	De kandidaat beschrijft de financiering van eind- en middelloonregelingen, toeslagen en salarisverhogingen.	K
1b.3	De kandidaat omschrijft de volgende pensioenbegrippen en kan deze in voorkomende gevallen toepassen: toetredingsleeftijd, drempelperiode, minimale toetredingsleeftijd, premieovereenkomst, kapitaalovereenkomst, uitkeringsovereenkomst, AOW franchise, loonindex, prijsindex, onvoorwaardelijke toeslag, voorwaardelijke toeslag, gewezen deelnemer, verschillende premiestaffels, diensttijd, elementen die diensttijd bepalen, de aanspraken die in stand blijven met levensloop verlof, tussentijds ontslag, VUT en prepensioenregeling, spaar Vut, de gevolgen van het verbod op leeftijdsdiscriminatie ook in verband met eigen bijdrage.	B
1b.4	Omschrijft het begrip waardeoverdracht en kan deze in voorkomende gevallen toepassen, geeft aan, welke pensioenregelingen een financieel risico inhouden bij waardeoverdracht, en kan in algemene zin de gevolgen van collectieve waardeoverdracht aangeven.	B
1b.5	De kandidaat benoemt het effect van een gemiddelde stijging van de leeftijd op de pensioenlasten.	K
1b.6	De kandidaat legt het effect van in- en uitstroom op de pensioenlasten uit.	B
1b.7	De kandidaat legt uit met behulp van relevante wet- en regelgeving of parttimers mogen worden uitgesloten van deelname aan een pensioenregeling.	B
1b.8	De kandidaat legt uit wat een 0-urencontract is en wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn met betrekking tot pensioenopbouw.	B
1b.9	De kandidaat legt uit in welk geval de arbeidsovereenkomst invloed heeft op de pensioenregeling van de werknemer.	B
1b.10	De kandidaat noemt voor wie het verbod op discriminatie niet geldt.	K
1b.11	De kandidaat omschrijft 'direct onderscheid' en bepaalt hoe verzekeraars het verbod op onderscheid tussen man en vrouw in hun verzekeringstarieven verrekenen.	K
1b.12	De kandidaat definieert wat leeftijdsdiscriminatie is binnen een pensioenregeling.	K
1b.13	De kandidaat geeft aan in voorkomende gevallen de effecten van actuele ontwikkelingen en wijzigingen in wet en regelgeving voor de pensioenregeling.	B
1b.14	De kandidaat omschrijft en completeert welke informatie benodigd is voor het maken van een passend pensioenadvies.	K
1b.15	De kandidaat geeft verschillende manieren van kostenbepaling aan, waaronder percentage vaste kosten.	B
1b.16	De kandidaat benoemt en beschrijft aspecten rondom start en einde dienstverband, moment van verwerven van de aanspraak door de deelnemer, moment wanneer een werkgever een aanbod moet doen omtrent pensioen, gevolgen van uitdiensttreding, welke risicoafdekking er kan zijn bij overlijden en wat de gevolgen zijn van het overlijden van de deelnemer voor de	K

	nabestaanden en de werkgever.	
1b.17	De kandidaat legt de werkgever en de werknemer uit wat er gebeurt bij arbeidsongeschiktheid van de werknemer.	B
1b.18	De kandidaat beschrijft en berekent de gevolgen van echtscheiding/ontbinding partnerregelingen voor de werknemer met betrekking tot de verwachtingen ten aanzien van pensioen, licht het begrip 'dekkingsgraad' toe, omschrijft afstempelen en omschrijft manieren om de dekkingsgraad te beïnvloeden.	B
1b.19	De kandidaat beschrijft de gevolgen van faillissement van de werkgever met betrekking tot pensioenregeling.	K
1b.20	De kandidaat legt aan de werkgever de toekomstige pensioenlasten bij verschillende scenario's van de ontwikkeling van de onderneming uit.	B
1b.21	De kandidaat beschrijft en bepaalt de gevolgen van waardeoverdracht (individueel en collectief).	B
1b.22	De kandidaat beschrijft in relatie tot andere verzekeraars met andere producten het inlooprisico, het uitlooprisico, de inhoud van het convenant Van Leeuwen, omschrijft wat het begrip 'carenzjaar' is en onderkent het belang dat werknemers tijdig worden aangemeld.	K
Eindterm	1c. De personen baseren hun advisering van pensioenverzekeringen op toegepaste juridische kennis van rechtspersonen en ondernemingsstructuren.	
1c.1	De kandidaat omschrijft de juridische, structuur, bevoegdheden, organen en kenmerken van een eenmanszaak, vennootschap onder firma, maatschap, besloten vennootschap en naamloze vennootschap.	K
1c.2	De kandidaat geeft in concrete gevallen de vertegenwoordigingsbevoegdheid met betrekking tot pensioenregeling aan, raadpleegt daarbij gegevens Kamer van Koophandel (KvK).	B
1c.3	De kandidaat geeft aan wie de beslissers zijn bij de gevallen van 2c.2, hanteert verschillen tussen vertegenwoordigingbevoegdheid en beslisbevoegdheid, ook binnen een internationaal bedrijf.	B
1c.4	De kandidaat benoemt in concrete situaties de aansprakelijkheid van(rechts)personen.	K
1c.5	De kandidaat herkent de rechtsverhoudingen binnen de structuur van een grote onderneming met meerdere ondernemingen.	K
1c.6	De kandidaat maakt onderscheid in verschillende fusievormen en legt de consequenties voor de pensioenregelingen bij fusies en overnames (overgangsbepalingen, etcetera) uit.	B
1c.7	De kandidaat beschrijft de consequentie van een aandelenfusie voor de pensioenregeling.	K
1c.8	De kandidaat beschrijft de betekenis van een overgang van onderneming alsmede de uitzonderingsregel bij overgang van onderneming en benoemt welke rechten en er bij een overgang van onderneming overgaan.	K
1c.9	De kandidaat legt het begrip 'aanmerkelijk belang' uit en hoe dit begrip zich verhoudt tot de definitie van DGA.	B
1c.10	De kandidaat somt op aan welke regels een Nederlandse vestiging van een internationaal	K

	bedrijf is gehouden.	
Eindterm	1d. De personen baseren hun advisering van pensioenverzekeringen op grondige kennis van pensioenverzekeringen als onderdeel van het pakket van arbeidsvoorwaarden van een werkgever.	
1d.1	De kandidaat omschrijft de juridische en financiële consequenties van het aangaan van een pensioenovereenkomst.	K
1d.2	De kandidaat legt de werkgever de risico's van het afstand doen van pensioen door een deelnemer uit en adviseert de werkgever hoe hij hier mee om kan gaan.	B
1d.3	De kandidaat verklaart de invloed van de Wet op de medische keuringen (Wmk) op het acceptatieproces, inclusief in- en uitlooprisico's.	B
1d.4	De kandidaat beschrijft de werking van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.	K
1d.5	De kandidaat verklaart de verschillende wijzen waarop nabestaandenpensioen kan worden verzekerd.	B
1d.6	De kandidaat legt de financiering van de verschillende vormen van nabestaande pensioen uit.	B
1d.7	De kandidaat legt de verschillen uit tussen verschillende vormen van nabestaandenpensioen zijn	B
1d.8	De kandidaat beschrijft de aanvullende regelingen die meeverzekerd kunnen worden met de pensioenregeling en verklaart de werking van deze aanvullende regelingen	K
1d.9	De kandidaat verklaart de financiële gevolgen van het invoeren van een verplichte eigen bijdrage en schetst de wijze waarop de eigen bijdrage vormgegeven kan worden.	B
1d.10	De kandidaat legt de methoden uit hoe bepaald wordt hoeveel binnen een pensioenregeling vrijwillig bijgeschaafd mag worden en berekent in concrete gevallen de hoogte van het bedrag.	B
Eindterm	1e. De personen baseren hun advisering van pensioenverzekeringen op toegepaste kennis van een aantal bedrijfseconomische vraagstukken (groei, stabilisatie, krimp) van ondernemingen en financiële verslaglegging van ondernemingen.	
1e.1	De kandidaat analyseert ten behoeve van het pensioenadvies de diverse balansposten, posten op de resultatenrekening, enkelvoudige en geconsolideerde balansen. Herkent en verwerkt gevolgen van seizoenpatronen.	B
1e.2	De kandidaat interpreteert financiële kengetallen (RTV, REV, current ratio, quick ratio, solvabiliteitsratio).	B
1e.3	De kandidaat beoordeelt het netto werkkapitaal en brengt gevolgen van toekomstplannen, (groei, krimp, fusie, overnames) van de onderneming voor de pensioenlasten in kaart .	B
1e.4	De kandidaat kent globaal de inhoud van boekhoudregels, ook internationaal.	K
Eindterm	1f: De personen baseren hun advisering van pensioenverzekeringen op toegepaste risicoanalyse van de financiële draagkracht van werkgevers.	
1f.1	De kandidaat interpreteert de waardering van activa en beoordeelt deze waardering voor de	B

	financiële gevolgen van het pensioenadvies (bedrijfseconomisch en fiscale balansen).	
1f.2	De kandidaat brengt gevolgen van toekomstplannen, (groei, krimp, fusie, overnames, leeftijdsopbouw pensioen) van de onderneming voor de pensioenlasten in kaart.	B
1f.3	De kandidaat heeft inzicht in trends ten aanzien van de ontwikkeling van de financiële kengetallen en de gevolgen van deze trends voor het pensioenadvies.	B
1f.4	De kandidaat kan het gevolg aangeven van trendmatige ontwikkelingen voor de meerjarige ontwikkeling van de pensioenlasten.	B
1f.5	De kandidaat kent de situaties waarbij de inhoud van boekhoudregels een rol spelen voor het pensioensysteem.	K
1f.6	De kandidaat gebruikt informatie uit de jaarrekening van de onderneming, uit diverse sectoren en internationale contexten voor zover relevant voor het pensioenadvies	B
Eindterm	1g. De personen baseren hun advisering van pensioenverzekeringen op toegepaste kennis van de wijze van investeren van vermogen	
1g.1	De kandidaat beschrijft de risico's en het principe van lifecycle beleggen en legt de verschillen tussen lifecyclefondsen op het gebied van kosten, rebalancing, samenstelling en risico's uit	B
1g.2	De kandidaat beschrijft de gevolgen en risico's voor een verzekeraar en de werkgever bij het investeren van de pensioenpremie bij een salarisdiensttijdregeling versus een zuivere beschikbare premieregeling.	K
Eindterm	1h. De personen baseren hun advisering van pensioenverzekeringen op kennis van de basisprincipes, hoofdlijnen en actuele ontwikkelingen van risicomanagement.	
1h.1	De kandidaat omschrijft wat onder het begrip 'risicomanagement' wordt verstaan.	K
1h.2	De kandidaat kan uitleggen wat onder risicobewustzijn wordt verstaan.	B
1h.3	De kandidaat omschrijft wat er onder het begrip 'ondernemingsrisicomanagement' (Enterprise Risk Management) wordt verstaan, waarbij sprake is van onderscheid tussen: <ul style="list-style-type: none"> - strategisch risicomanagement (SRM); - financieel risicomanagement (FRM); - operationeel risicomanagement (ORM); - compliance. 	K
1h.4	De kandidaat benoemt de voordelen en kansen van een goede risicomanagement aanpak op het terrein van pensioenregeling.	K
1h.5	De kandidaat maakt onderscheid in de potentiële risico's die betrekking hebben op het onderwerp pensioenregeling en verdeelt deze risico's in de volgende risicosoorten: persoonlijke risico's, technische risico's, organisatorische risico's, juridische risico's, financieel en economische risico's, maatschappelijke risico's en natuurrisico's.	B
1h.6	De kandidaat legt uit wat onder het begrip 'risicoacceptatiegraad' (risk appetite) wordt verstaan.	B
1h.7	Legt uit wat onder het begrip 'risicotolerantie' (risk tolerance) wordt verstaan.	B

1h.8	De kandidaat benoemt het doel en belang van een systematische aanpak van risicomanagement.	K
1h.9	<p>De kandidaat beschrijft de fasen (afkomstig uit het risicomanagement model COSO II) die binnen een professioneel uitgevoerd risicomanagement traject moeten worden doorlopen. Het betreft achtereenvolgens de volgende fasen:</p> <p>Fase 1: Risico - oriëntatiefase waarbij de mate van risicobewustzijn en cultuur op het terrein van risicomanagement binnen een organisatie in kaart wordt gebracht. Het toelichten van het belang van adequaat risicomanagement.</p> <p>Fase 2: Het formuleren van doelstellingen en te bereiken resultaten van een organisatie (p.s. deze fase heeft betrekking op artikel 4:23 Wft).</p> <p>Fase 3: Het inventariseren van risico's die de te bereiken doelstellingen of de te behalen resultaten kunnen bedreigen, of kansen biedt zodat beoogde doelstellingen en resultaten worden behaald.</p> <p>Fase 4: Het beoordelen van risico's door het uitvoeren van een risicoanalyse.</p> <p>Fase 5: Het bepalen op welke wijze risicomanagement moet plaatsvinden door risico's te vermijden, te accepteren, te verminderen en/of risico's over te dragen. In deze fase wordt mede op basis van kosten en baten afgewogen wat de beste balans voor de beheersing van de te lopen risico's is.</p> <p>Fase 6: Het implementeren van risicobeperkende maatregelen waardoor effectief risicomanagement wordt gewaarborgd.</p> <p>Fase 7: Het communiceren en informeren op welke wijze risicomanagement dient plaats te vinden en te bepalen wie er verantwoordelijk is voor welke acties.</p> <p>Fase 8: Het monitoren van het risicomanagement proces met een vooraf afgestemde frequentie.</p>	K
1h.10	De kandidaat geeft voorbeelden van toepassing van het proces 'Plan, Do, Check, Act' in een pensioentraject.	K
1h.11	De kandidaat legt de risico's die verbonden zijn aan het partnerpensioen uit.	B
Eindterm	2a. De personen beschikken over het vermogen om gesprekken te voeren in de volgende categorieën: gestructureerd interview, slecht nieuws, adviesgesprek.	
2a.1	<p>De kandidaat kan bij inventarisatie van de wensen en mogelijkheden van de opdrachtgever m.b.t. de pensioenverzekering verschillende personen gestructureerd en onbevooroordeeld bevragen en dit correct rapporteren, mondeling of schriftelijk.</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i></p> <p>De kandidaat kan verschillende belanghebbende bij de pensioenverzekering juist en correct adviseren, hij neemt onder meer weerstanden weg die bestaan op grond van vooroordelen en onbekendheid van de materie bij belanghebbenden</p>	v
Eindterm	2b. De personen beschikken over het vermogen om ICT-toepassingen bij de advisering te gebruiken, onder meer rekenmodellen.	
2b.1	De kandidaat gebruikt bij het berekenen van aanspraken en lasten van pensioenverzekeringen ICT toepassingen.	v
Eindterm	2c. De personen beschikken over het vermogen om mondeling correct en begrijpelijk te	

	communiceren op verschillende persoonlijke en organisatorische niveaus (directie, controller, accountant, vertegenwoordigende overlegorganen, individuele werknemers).	
2c.1	<p>De kandidaat verzamelt en analyseert op een verantwoorde kritische manier de financiële informatie van de onderneming en bespreekt de financiële informatie.</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator:</i></p> <p>De kandidaat heeft na de analyse een goed beeld van de financiële positie van de onderneming.</p>	V
2c.2	<p>De kandidaat bespreekt de ontworpen pensioenregeling in samenhang met o.m. de verkregen financiële gegevens van de onderneming</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator:</i></p> <p>De kandidaat geeft passend advies, waarbij hij wijst op lastenontwikkeling en betaalbaarheid, verwerkt de financiële gegevens in zijn advies.</p>	V
2c.3	<p>De kandidaat inventariseert de behoefte m.b.t. de pensioenvoorziening van de DGA.</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i></p> <p>De kandidaat leidt het gesprek, stelt open vragen, luistert en verplaatst zich in de situatie van de DGA, vat het gesprek herkenbaar samen.</p>	V
2c.4	<p>De kandidaat lost de aansluitingsverschillen op tussen pensioentoezegging in eigen beheer en verzekerde regeling.</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i></p> <p>De kandidaat vertaalt (mondeling) deze pensioentoezegging naar risico's voor de besloten vennootschap. De kandidaat legt (mondeling) de financieringsovereenkomst uit. De kandidaat moet in staat kunnen zijn te bepalen welke verzekeringsoplossing past bij de civielrechtelijke pensioentoezegging van de DGA. De kandidaat toetst of de eventuele wens om de pensioendatum te vervroegen of te verlaten past bij de reeds bestaande verzekerde oplossing en past dientengevolge actief, indien nodig, het product aan.</p>	V
Eindterm	2d. De personen beschikken over het vermogen om schriftelijk correct en begrijpelijk te communiceren op verschillende persoonlijke en organisatorische niveaus (directie, controller, accountant, vertegenwoordigende overlegorganen, individuele werknemers).	
2d.1	<p>De kandidaat stelt een pensioenbrief op wat betreft het verzekerde deel en controleert de door de verzekeraar verstrekte pensioenbrief.</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i></p> <p>De kandidaat kan dit zowel pensioentechnisch, civieljuridisch als fiscaal juist correct en begrijpelijk formuleren.</p>	V
2d.2	<p>De kandidaat controleert de financiële informatiestromen tussen werkgever en pensioenuitvoerder (nota's rekening courant).</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator:</i></p> <p>De kandidaat is precies en alert op onvolkomenheden.</p>	V
2d.3	<p>De kandidaat lost de aansluitingsverschillen op tussen pensioentoezegging in eigen beheer en verzekerde regeling.</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i></p> <p>De kandidaat vertaalt (schriftelijk) deze pensioentoezegging naar risico's voor de besloten</p>	V

	vennootschap. De kandidaat legt (schriftelijk) de financieringsovereenkomst uit. De kandidaat moet in staat kunnen zijn te bepalen welke verzekeringsoplossing past bij de civielrechtelijke pensioentoezegging van de DGA. De kandidaat toetst of de eventuele wens om de pensioendatum te vervroegen of te verlaten past bij de reeds bestaande verzekerde oplossing en past dientengevolge actief, indien nodig, het product aan.	
Eindterm	<p>2e. De personen beschikken over het vermogen om adviestrajecten te plannen, te sturen en tot een succes te brengen, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het kwalitatief en kwantitatief vergelijken van offertes en lopende pensioenverzekeringen en het verklaren van verschillen; - Het beoordelen en adviseren over collectieve waardeoverdracht; - Het adviseren over winstdelingssystemen; - Het adviseren over excedentregelingen, ook als aanvulling op ondernemingspensioenfondsen en bedrijfstakpensioenfondsen in combinatie met verzekerde regelingen; - Het berekenen van lasten en aanspraken; - Het beheren van een lopend pensioencontract; - Het uitleggen van een individuele waardeoverdracht;. - Het vertalen van alle over de werkgever ingewonnen informatie naar een passende pensioenverzekering;. - Het geven van een passend advies aan de DGA over zijn pensioenverzekering; - Het interpreteren van effecten van toeslagmodellen; - Het vermogen om relevante wetgeving praktisch te kunnen toepassen; - Het begeleiden van contractverlenging of beëindiging van de pensioenverzekering; - Het begeleiden van wijziging van de pensioenverzekering; - Het controleren van relevante documenten. 	
2e.1	De kandidaat vergelijkt offertes van verzekeraars met elkaar. <i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i> De kandidaat gaat bij vergelijking van (ook bij collectieve) pensioenen uit van zoveel mogelijk gelijke en reële uitgangspunten. De kandidaat is in staat de mogelijkheid van een eventueel te vormen ondernemingspensioenfonds te beoordelen en is in staat te adviseren over het aanvragen van vrijstelling bij een bedrijfstakpensioenfonds.	V
2e.2	De kandidaat prioriteert en verklaart de verschillende offertes vanuit de wensen van de opdrachtgever. <i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i>	V

	De kandidaat verklaart de verschillen in begrijpelijke taal en voorbeelden. De kandidaat handelt integer en professioneel in verband met eigen positie en klantbelangen. De kandidaat geeft een passend advies.	
2e.3	De kandidaat beoordeelt en adviseert over collectieve waardeoverdracht. <i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i> De kandidaat geeft een goede analyse van de factoren inkomende en uitgaande waardeoverdracht. De kandidaat kan het advies begrijpelijk mondeling formuleren en begrijpelijk schriftelijk vastleggen. De kandidaat stelt vast of de kosten redelijk zijn in relatie tot Pensioenwet (Penw).	V
2e.4	De kandidaat adviseert over winstdelingsystemen. <i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i> De kandidaat kan een passend advies geven.	V
2e.5	De kandidaat adviseert over excedentregelingen, ook als aanvulling op ondernemingspensioenfondsen en bedrijfstakpensioenfondsen in combinatie met verzekerde regelingen. <i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i> De kandidaat geeft een passend advies, waarbij aangesloten wordt bij behoefte opdrachtgever.	V
2e.6	De kandidaat berekent lasten en aanspraken met betrekking tot software. <i>Norm/resultaat/prestatieindicator:</i> Het maken van foutloze berekeningen, het houden van inzichtelijk en begrijpelijke presentatie voor opdrachtgever en belanghebbenden. Verklaart de wijze van berekenen. Kan principes achter de berekeningen uitlegge ; kan uitkomsten op juistheid inschatten	V
2e.7	De kandidaat kan alle over de werkgever ingewonnen informatie naar een passende pensioenverzekering vertalen. <i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i> De kandidaat kan advies vorm geven met behulp van pensioenleidraden van de AFM. De kandidaat kan omgaan met tegenstrijdige prioriteiten/doelstellingen. De kandidaat kan deze signaleren, benoemen en terugkoppelen naar de werkgever, om vervolgens tot een passend advies te komen.	V
2e.8	De kandidaat interpreteert de effecten van toeslagmodellen. <i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i> De kandidaat kan een passend advies geven en een correct schriftelijk verslag opmaken.	V
2e.9	De kandidaat begeleidt de wijziging van de pensioenverzekering begeleiden. <i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i> De kandidaat verstrekt mondeling en schriftelijk begrijpelijke en juiste informatie naar belanghebbenden.	V
2e.10	De kandidaat controleert relevante documenten. <i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i> De kandidaat spoort eventuele fouten, onjuistheden onvolkomenheden op. De kandidaat communiceert hierover mondeling en schriftelijk op correcte en effectieve wijze met	V

	aanbieder. De kandidaat zorgt voor correcte documenten.	
2 ^o .11	<p>De kandidaat berekent lasten en aanspraken specifiek t.a.v. de dga situatie met behulp van software.</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator:</i></p> <p>De kandidaat kan correcte pensioen berekeningen maken t.a.v. de dga situatie en kan de uitkomsten van berekeningen goed inschatten.</p>	v
Eindterm	2f. De personen beschikken over het vermogen om vanuit de situatie van pensioenverzekering risicomangement in een aantal fasen op procesmatige wijze te plannen, uit te voeren en te beheren en hierbij op hoofdlijnen gebruik te maken van een risicomodel waarmee een juist risicoprofiel van een organisatie kan worden aangegeven	
2f.1	<p>De kandidaat voert het pensioenadviestraject fasegewijs op procesmatige wijze uit en legt dit vast, zodat hij een goed inzicht in de risico's van de pensioenregeling voor een organisatie verkrijgt. Hij communiceert hierover helder en vormt zijn eigen oordeel over welke advieskeuze voor de betreffende organisatie passend is.</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator:</i></p> <p>De kandidaat heeft een goed inzicht in de risico's van de pensioenregeling voor een organisatie. De kandidaat communiceert hierover duidelijk en vormt een eigen oordeel welke advieskeuze voor de betreffende organisatie passend is.</p>	V
2f.2	<p>De kandidaat hanteert een risicomodel op basis van Enterprise Risk Management (ERM) om de risico's die betrekking hebben op de pensioenregeling van de organisatie op een overzichtelijke wijze in kaart te brengen en hierbij één van de volgende risicomodellen te gebruiken: COSO II of ISO 31000.</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i></p> <p>Brengt de risico's die betrekking hebben op de pensioenregeling van een organisatie, op een overzichtelijke wijze in kaart.</p> <p>De kern is het fasegewijs werken bij risicoanalyse.</p>	V
2f.3	<p>De kandidaat stelt de kritische punten vast in het pensioencontract bij adviseren, beheren en bemiddelen van dit pensioencontract op basis van de modellen en het hanteren van Enterprise Risk Management (ERM)</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i></p> <p>Kritische punten worden herkend en onderschreven door de opdrachtgever.</p>	V
2f.4	<p>De kandidaat analyseert met betrekking tot pensioenregeling, de te bereiken doelstellingen, strategie en activiteiten van de onderneming.</p> <p>Voert de risicoanalyse met betrekking tot het pensioenadvies traject fasegewijs op procesmatige wijze uit. Legt dit vast.</p> <p><i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i></p> <p>Een goed inzicht in de risico's van de pensioenregeling voor een organisatie. Communiceert hierover duidelijk en vormt een eigen oordeel welke advieskeuze voor de betreffende organisatie passend is. Creëert draagvlak voor de modelmatige benadering van risicomangement bij de opdrachtgever. Het resultaat is herkenbaar voor de opdrachtgever.</p>	V
Eindterm	2g. De personen beschikken over het vermogen om mondeling op heldere wijze uitleg te geven	

	wat de doelstellingen en resultaten van een organisatie zijn, welke risico's vanuit de situatie van de pensioenverzekering een bedreiging vormen of een kans bieden en op welke wijze deze risico's op adequate wijze kunnen worden beheerd zodat zij de risico's tot een voor de organisatie acceptabel risiconiveau kunnen worden ingevuld.	
2g.1	De kandidaat communiceert over en beoordeelt met betrekking tot de pensioenregeling, de interne en externe omgeving, ondernemingsrisico's, procesrisico's, in kaart gebrachte kritische succesfactoren risico's vanuit een breed en divers perspectief. <i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i> Brengt de risico's die betrekking hebben op de pensioenregeling van een organisatie op een overzichtelijke wijze in kaart.	V
Eindterm	2h. De personen beschikken over het vermogen om vanuit de situatie van de pensioenverzekering de risicobereidheid en het risicoprofiel op heldere wijze in kaart te brengen en vast te leggen.	
2h.1	De kandidaat verzamelt, bewerkt, beoordeelt en documenteert informatie die nodig is om de risico's in kaart te brengen die zich kunnen voordoen bij een tweedepijler pensioensituatie. Op basis van de verzamelde informatie schat de kandidaat in hoe groot de kans is dat een betreffend risico zich zal voordoen en kan de mogelijke gevolgen aangeven als een betreffend risico zich daadwerkelijk voordoet. <i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i> De verzekeringnemer krijgt een goed inzicht van de risico's die hij zelf wel of niet kan of wil dragen. De risicoanalyse is traceerbaar en herleidbaar.	V
2h.2	De kandidaat communiceert de risico's met de verzekeringnemer die zich kunnen voordoen bij een tweedepijler pensioensituatie <i>Norm/resultaat/prestatieindicator</i> Duidelijk en begrijpelijk taalgebruik. Geeft voorbeelden, stelt vragen om te toetsen of de verzekeringnemer een en ander begrepen heeft. De verzekeringnemer kan in eigen woorden vertellen welke risico's gedekt zijn.	V
Eindterm	3a. De personen demonstreren en/of bewijzen dat het adviestraject inzake pensioenregelingen voor de werkgevers ten behoeve van hun werknemers werkzaam bij ondernemingen van diverse omvang en complexiteit zelfstandig, succesvol en correct uit te voeren waarbij, onder meer, de volgende situaties zich kunnen voordoen m.b.t. natuurlijke en/of rechtspersonen: start en einde dienstbetrekking, overlijden, arbeidsongeschiktheid, echtscheiding of ontbinding partnerregelingen, pensioendatum, verwachtingen ten aanzien van pensioen, revisie pensioencontract, contractverlenging of – beëindiging, collectieve waardeoverdracht, prognosticeren van toekomstige pensioenlasten, versobering of uitbreiding van de pensioenregeling, faillissement of mogelijkheid daartoe.	
3a.1	De kandidaat plant het adviestraject. <i>Context: De kandidaat verwerft de opdracht via verschillende distributiekanaalen bij nieuwe relatie.</i>	C
3a.2	De kandidaat inventariseert behoeften met betrekking tot de te ontwerpen pensioenregeling.	C

	<i>Context: De kandidaat bevindt zich In een gesprekssituatie met opdrachtgever bij diverse ondernemingen in diverse sectoren met diverse partijen.</i>	
3a.3	De kandidaat interviewt belanghebbenden (bijv. accountant, ondernemingsraad en opdrachtgever). <i>Context: De kandidaat wordt geconfronteerd met een gevarieerd niveau van kennis van de gesprekspartners.</i>	C
3a.4	De kandidaat presenteert de ontworpen pensioenregeling aan de werkgever <i>Context: De kandidaat presenteert aan de opdrachtgever, de werknemers, de partners en de ondernemingsraad. Hij heeft daarbij het passende aanbod geselecteerd.</i>	C
3a.5	De kandidaat adviseert inzake de pensioenverzekering bij fusieprocessen, management buy out, overnames, overgang onderneming. <i>Context: De kandidaat heeft te maken met verschillende pensioenregelingen.</i>	C
3a.6	De kandidaat implementeert de regeling en verricht daarbij de nodige nazorg.	C
3a.7	De kandidaat begeleidt individuele en of collectieve waardeoverdracht. <i>Context: De kandidaat heeft hiermee te maken in lopende pensioenverzekeringen of in een adviesgesprek.</i>	C
3a.8	De kandidaat beoordeelt de pensioenregeling tijdens en/of einde looptijd. <i>Context: De kandidaat heeft met diverse situaties te maken: einde contractuele looptijd, tegenvallende financiële resultaten van de werkgever en te dure pensioenregeling.</i>	C
3a.9	De kandidaat wordt geconfronteerd met overlijden, arbeidsongeschiktheid en echtscheiding van deelnemer aan pensioenverzekering. <i>Context: Hoe gaat de kandidaat om met de bestaande pensioenverzekering?</i>	C
Eindterm	3b. De personen demonstreren en/of bewijzen dat hij de DGA zelfstandig correct en passend kan adviseren in de volgende situaties inzake zijn eigen pensioenverzekeringen: overlijden, arbeidsongeschiktheid, echtscheiding of ontbinding partnerregelingen, pensioendatum, pensioenverwachtingen, faillissement of mogelijkheid daartoe.	
3b.1	De kandidaat presenteert de ontworpen pensioenverzekering aan de DGA. <i>Context: De kandidaat heeft een gesprek met DGA, accountant en eventueel partner.</i>	C
3b.2	De kandidaat wordt geconfronteerd met pensionering en/of overlijden en/of arbeidsongeschiktheid en/of echtscheiding van de DGA en/of zijn partner. <i>Context: De kandidaat belicht het voorval vanuit positie eigen beheer of pensioenverzekeringen of combinatie van producten.</i>	C
Eindterm	3c. De personen demonstreren en/of bewijzen dat hij de DGA kan adviseren over de verschillende mogelijkheden om het benodigde pensioenkapitaal bijeen te brengen, duidelijkheid te verschaffen over het verschil tussen de reële en de fiscale waardering van de pensioenverplichting.	
3c.1	De kandidaat stelt de motieven vast van de DGA met betrekking tot de pensioentoezegging, (het creëren van liquiditeit en/of vanuit de gedachte dat hij een bepaalde oudedagsvoorziening wil). De kandidaat wijst op risico's, gevolgen van verzekeren en eigen beheer.	C

	<i>Context: De kandidaat adviseert over risico en rendement op pensioenvoorziening eigen beheer in vergelijking met risico en rendement van een verzekerd pensioen, analyseert doelstellingen, kennis en ervaring van de DGA met betrekking tot pensioen. De kandidaat beschrijft de mogelijkheden van DGA voor zijn oude dag, met name de hoogte van het pensioen, lijfrente of lijfrente banksparen en box III.</i>	
Eindterm	4a. Van de personen wordt het volgende verwacht: het kunnen beschrijven welke invloed de verrichtingen van een financiële instelling en/ of financiële dienstverlener op het maatschappelijk belang en de samenleving hebben en wat hiervan de gevolgen zijn voor de reputatie van de sector van de financiële dienstverlening.	
4a.1	De kandidaat legt de gevolgen uit van de situatie dat de consument geen vertrouwen meer heeft in de financiële sector (stabiliteit economie komt in gevaar, noodzakelijke risico- en spaarproducten worden niet meer afgesloten, macro-economische gevolgen als onvoldoende spaargeld beschikbaar komt, werkgelegenheid, ook in financiële sector onder druk, vergroting zwart geld circuit, bankrun en betalingsverkeer dreigt te blokkeren).	B
Eindterm	4b. Van de persoon wordt het volgende verwacht: in staat uit te leggen wat het verschil is tussen zelfregulering en overheidsregulering en kan benoemen en omschrijven welke (toezichthoudende) instanties en middelen in de financiële sector moeten zorgen voor handhaving en naleving van beide vormen van regulering.	
4b.1	De kandidaat geeft aan welke middelen cliënten hebben als zij geconfronteerd worden met onprofessioneel en niet-integer gedrag (verschil klachtenprocedure, Kifid, Ombudsman Pensioenen, bindende uitspraak, schikkingen, rechterlijke uitspraak). Analyseert recente voorbeelden van uitspraken van Ombudsman pensioenen.	B
4b.2	De kandidaat benoemt en verklaart de voorwaarden om professioneel en integer gedrag af te dwingen via zelfregulering (voorbeelden noemen van zelfregulering op niveau productaanbieders bijv. Van Leeuwen convenant, Gedragscode verwerking persoonsgegevens, Wet op de medische keuringen (WMK), keurmerkorganisaties van financiële dienstverleners zoals: NOPD, RPA, RPC). Geeft het verschil aan tussen zelfregulering en wet- en	B
4b.3	De kandidaat beschrijft de gevolgen van uitspraken klachtenprocedures en rechterlijke uitspraken voor het dagelijks handelen.	K
Eindterm	4c. Van de persoon wordt het volgende verwacht: de gevolgen kennen van niet nakoming van wet- en regelgeving en hier uitleg over kunnen geven.	
4c.1	De kandidaat beschrijft in welke wet- en regelgeving de functie en bevoegdheden van deze organisaties vastliggen: Pensioenwet (Penw), Wet op het financieel toezicht (Wft) en lagere regelgeving.	K
4c.2	De kandidaat legt de relatie tussen de eisen die voortvloeien uit het Burgerlijk Wetboek (BW) over professioneel en integer handelen (zorgplicht: overeenkomst van opdracht Boek 7 art. 400 e.v.) en analyseert de spanningsvelden met Wet op het financieel toezicht (Wft) in concrete recente gevallen.	B
4c.3	De kandidaat legt de aansprakelijkheidsrisico's uit (afdwingen professioneel en integer gedrag door de cliënt). De kandidaat kan recente voorbeelden analyseren.	B

4c.4	De kandidaat beschrijft welke beroepsmogelijkheden bestaan bij sancties (De Nederlandsche Bank DNB) en Autoriteit Financiële Markten (AFM), uitspraken klachteninstituten en rechterlijke uitspraken.	K
4c.5	De kandidaat omschrijft de acties die vereist zijn bij het constateren van fraude.	K
Eindterm	4d. Van de persoon wordt het volgende verwacht: kunnen bij de advisering uitleggen hoe - in lijn met doelstellingen van de klant en keuzes voortvloeiend uit die doelstellingen van de onderneming - is gehandeld (passend advies).	
4d.1	De kandidaat geeft in concrete gevallen aan welke stappen moeten worden doorlopen om tot een passend advies te komen (inventariseren, analyseren, vier-ogenprincipe, adviseren, archivering). De kandidaat kan in concrete gevallen tekortkomingen aangeven en stelt maatregelen ter verbetering voor.	B
4d.2	De kandidaat legt uit bij welke beslismomenten van de financiële dienstverlening belangen van verschillende partijen moeten worden gewogen.	B
4d.3	De kandidaat legt uit welke afwegingen je moet maken als een cliënt het passend advies niet of niet geheel wil opvolgen (spanningsveld tussen Wet op het financieel toezicht (Wft) en Burgerlijk Wetboek (BW)). Analyseert concrete voorbeelden .	B
Eindterm	4e. Van de persoon wordt het volgende verwacht: het kunnen omschrijven van integer gedrag en een integere cultuur, elementen benoemen waarmee integer gedrag - in de zin van verantwoordelijkheid nemen en verantwoording afleggen - in de bedrijfscultuur van een organisatie kan worden verankerd.	
4e.1	De kandidaat legt uit welke normen en waarden leiden tot een integere bedrijfscultuur (handelen in belang van de klant, transparant zijn over de inhoud van de dienstverlening, transparant zijn over de kosten en opbrengsten) en geeft daarbij recente voorbeelden uit de praktijk aan de cliënt.	B
Eindterm	4f. Van de persoon wordt het volgende verwacht: het kunnen aantonen van voorbeelden van integriteitsrisico's, waarbij kan worden aangetoond op welke wijze de genoemde risico's tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden teruggebracht.	
4f.1	De kandidaat legt uit en waardeert welke middelen kunnen worden ingezet om een integere cultuur en integer handelen in een onderneming te bereiken (goede procesbeschrijvingen, gedragscodes, agendapunt in vergaderingen/collegiaal overleg, incidentenregeling, klokkenluidersregeling, vertrouwenspersoon, voorbeeldgedrag).	B
Eindterm	4g. Van de persoon wordt het volgende verwacht: in staat te zijn om in de dagelijkse adviespraktijk – aan de hand van vier integriteitsassen – ‘de vier belangen’ te herkennen en bespreekbaar maken die een rol spelen in de financiële dienstverlening, te weten:	
	<ul style="list-style-type: none"> - het financieel belang van de medewerker (de persoonlijke beloning, targets, commerciële doelstellingen e.d.); - het belang van de medewerker om compliant te zijn, waarbij de kandidaat aantoont dat de controlefunctie naar behoren wordt uitgevoerd; 	

	<ul style="list-style-type: none"> - het belang van de medewerker om zijn professionele verantwoordelijkheid met betrekking tot integriteit te kennen en dienovereenkomstig te handelen; - het belang van de medewerker en zijn organisatie om een vertrouwensrelatie te hebben met de klant. 	
4g.1	De kandidaat legt de morele aspecten en morele verantwoordelijk van werkprocessen duidelijk en expliciet uit (kostenloading, verdienmodel, voor- en nadelen van product of advies onderkennen, alternatieve producten of adviezen meewegen, belangenafweging werkgever/werknemers, relatiegeschenken, incentives, targets, commerciële doelstellingen, verstrengeling privébelangen, voorwetenschap).	B
4g.2	De kandidaat benoemt de vier integriteitsassen voor het functioneren van een medewerker van een financiële dienstverlener, kan daarbij voorbeelden plaatsen op de assen en kan deze verantwoorden. Herkent en benoemt spanningsvelden de gevolgen daarvan.	K
Eindterm	4h. Van de persoon wordt het volgende verwacht: dilemma's op het gebied van ethisch en integer handelen in de uitoefening van zijn beroep bespreekbaar maken, analyseren, keuzes afwegen en keuzes verantwoorden.	
Eindterm	4i. Van de persoon wordt het volgende verwacht: zich in te spannen om adviezen dusdanig te communiceren dat deze aansluiten bij het opleidings- kennis- en ervaringsniveau van zijn klanten.	
4i.1	De kandidaat kan mondeling en schriftelijk over pensioenadviezen communiceren. <i>Norm/resultaat/prestatie-indicator</i> De kandidaat zorgt ervoor dat de klant/doelgroep het advies begrijpt.	V
Eindterm	4j. Van de persoon wordt het volgende verwacht: In staat zijn om fraudesignalen te onderkennen en hieraan op adequate wijze opvolging te geven.	
4j.1	De kandidaat omschrijft de acties die vereist zijn bij het constateren van fraude.	K

Bijlage 2. Toetstermen Wft-Module Levensverzekeringen

Algemeen

Toelichting

Met de introductie van de Wft-Module Pensioenverzekeringen worden de toetstermen van de Wft-Module Levensverzekeringen Algemeen gewijzigd. Een deel van de ‘tweedepijler’ pensioenonderwerpen wordt overgeheveld naar de Wft-Module Pensioenverzekeringen. Dit betekent echter niet dat *alle* toetstermen met betrekking tot tweedepijler pensioenverzekeringen worden geschrapt. Ook met betrekking tot de Wft-Module levensverzekeringen zal een financieel dienstverlener over een (basis-)kennis moeten beschikken over een aantal ‘tweedepijler’ onderwerpen om een klant passend te kunnen adviseren

Wijzigingen

In de Wft-Module Levensverzekeringen zijn de volgende toetstermen geschrapt (rood) of worden gewijzigd (groen):

- **Rood gearceerd:** toetstermen die uitsluitend van toepassing zijn op de Wft-Module Pensioenverzekeringen en toetstermen, die in feite doublures zijn en daarom worden geschrapt uit de toetstermen van de module Wft – Levensverzekeringen Algemeen:
- **Groen gearceerd:** toetstermen die tekstueel zijn aangepast (groen gearceerd) zodat de toetsterm uitsluitend betrekking heeft op de ‘derdepijler’.

Toetstermen

Nummer toetsterm	Termen	T
Eindterm	2a. De personen zijn in staat de behoefte, risico's en (toekomstige) aanspraken op het gebied van levensverzekeringen te inventariseren en interpreteren	
2a.1	De kandidaat kan een eenvoudige nalatenschap berekenen met daarin een vererfde levensverzekering.	Tp
2a.2	De kandidaat kan in een casus beoordelen of successierecht verschuldigd is.	Tp

2a.3	De kandidaat kan uitleggen waarom het recht van de begunstigde op een uitkering van een levensverzekering niet kan worden aangetast door de erfgenamen van de verzekerde.	B
2a.4	De kandidaat kan globaal het verschil voor de positie van de laatstlevende aangeven van een situatie met en zonder partnerverklaring.	B
2a.5	De kandidaat kan beargumenteren waarom de financiering van de AOW een bedreiging is voor de continuïteit van deze voorziening in de toekomst.	Ti
2a.6	De kandidaat kan in een praktijksituatie beoordelen of er sprake is van een AOW-/ANW-hiaat.	Tp
2a.7	De kandidaat kan de gevolgen aangeven van de financieringswijze van de AOW voor de houdbaarheid van deze voorziening is een vergrijzende samenleving.	B
2a.8	De kandidaat kan uitleggen wat er in 2015 wijzigt ten aanzien van AOW-rechten.	B
2a.9	De kandidaat kan beschrijven hoe de AOW en ANW worden gefinancierd.	K
2a.10	De kandidaat kan beschrijven wat de hoogte van de AOW/ANW is.	K
2a.11	De kandidaat kan de verschillende soorten AOW- en ANW-uitkeringen benoemen en beschrijven wie hiervoor verzekerd zijn .	K
2a.12	De kandidaat kan benoemen welke instantie de AOW-uitkering verzorgt.	K
2a.13	De kandidaat kan omschrijven wie gerechtigd zijn tot een AOW- of ANW-uitkering.	K
2a.14	De kandidaat kan de samenhang tussen de drie pijlers van het Nederlandse stelsel van ouderdomsvoorzieningen schetsen.	Ti
2a.15	De kandidaat kan een grafische voorstelling met ouderdoms- en nabestaandenpensioen interpreteren.	Ti
2a.16	De kandidaat kan beargumenteren dat het recht op tijdsevenredig pensioen een pensioentekort vermindert.	Ti
2a.17	De kandidaat kan beargumenteren waarom waardeoverdracht pensioenbreuk vermindert.	Ti
2a.18	De kandidaat kan de wettelijke systematiek van waardeoverdracht cijfermatig illustreren.	Ti
2a.19	De kandidaat kan aan de hand van een berekening aantonen dat inkoop van dienstjaren een pensioentekort vermindert.	Tp
2a.20	De kandidaat kan de rol uitleggen die de verschillende uitvoerders van pensioenvoorzieningen in de 2e pijler spelen.	B
2a.21	De kandidaat kan uitleggen waarom de juiste waarde van een pensioentoezegging op basis van waardevastheid of welvaartsvastheid niet vooraf kan worden berekend.	B
2a.22	De kandidaat kan uitleggen welke richtlijnen gelden voor de maximale opbouw van de	B

	toegestane pensioenvormen.	
2a.23	De kandidaat kan uitleggen wat de PW resp. de WVPS bepaalt ten aanzien van de pensioenrechten bij echtscheiding.	B
2a.24	De kandidaat kan omschrijven in welke situatie de zelfstandig ondernemer (zgn. IB-ondernemer) te maken heeft met verplichte deelneming aan een pensioenregeling en daarvan enkele voorbeelden geven.	B
2a.25	vervallen	B
2a.26	De kandidaat kan de oorzaken noemen waardoor een pensioenvoorziening achterblijft bij het plaatje van een 'ideaal' pensioen.	B
2a.27	De kandidaat kan de begrippen 'collectieve' en 'individuele' waardeoverdracht verklaren.	B
2a.28	De kandidaat kan de voor- en nadelen van conversie uitleggen.	B
2a.29	De kandidaat kan een tweetal voorbeelden noemen van een groep van vrije beroepsbeoefenaars die aangesloten zijn bij beroepspensioenfonds.	K
2a.30	De kandidaat kan omschrijven hoe enerzijds VUT-regelingen en anderzijds pré-pensioenregelingen worden gefinancierd.	K
2a.31	De kandidaat kan omschrijven in welke uitkeringssoorten pensioenen worden onderscheiden.	K
2a.32	De kandidaat kan omschrijven wat het begrip 'nominaal' in het kader van een pensioenuitkering inhoudt.	K
2a.33	De kandidaat kan omschrijven wat het begrip 'waardevast' in het kader van een pensioenuitkering inhoudt.	K
2a.34	De kandidaat kan omschrijven wat het begrip 'welvaartsvast' in het kader van een pensioenuitkering inhoudt.	K
2a.35	De kandidaat kan een tweetal voorbeelden noemen van een groep van vrije beroepsbeoefenaars die aangesloten zijn bij beroepspensioenfonds.	K
2a.36	De kandidaat kan de begrippen 'nominaal', 'waardevast' en 'welvaartsvast' omschrijven.	K
2a.37	De kandidaat kan het tweeverdienerssysteem beschrijven.	K
2a.38	De kandidaat kan opsommen onder welke voorwaarden waardeoverdracht naar een buitenlandse pensioenuitvoerder mogelijk is.	K
2a.39	De kandidaat kan de positie van de echtgenote van de DGA met betrekking tot diens pensioen schetsen.	Ti
2a.40	De kandidaat kan in een gegeven casus beoordelen of de normen die gelden voor de opbouw van het DGA-pensioen worden overschreden.	Tp
2a.41	De kandidaat kan het effect van de wijze waarop het DGA-pensioen is of wordt opgebouwd op de jaarrekening van de bv berekenen.	Tp

2a.42	De kandidaat kan het financiële gevolg berekenen van overgang van eigen beheer naar een pensioenverzekering.	Tp
2a.43	De kandidaat kan beschrijven in hoeverre de fiscale pensioenmogelijkheden voor een DGA afwijken van die voor een 'gewone' werknemer.	B
2a.44	De kandidaat kan de consequenties uitleggen van de keuze voor opbouw van het DGA-pensioen in eigen beheer.	B
2a.45	De kandidaat kan de wettelijke definitie 'DGA' omschrijven.	K
2a.46	De kandidaat kan de gevolgen van deelname aan een bedrijfsspaarregeling voor het uitkeringsniveau van sociale verzekeringen beargumenteren.	Ti
2a.47	De kandidaat kan beoordelen of spaarloontegoeden binnen de vermogensrendementsheffing vallen.	Tp
2a.48	De kandidaat kan de extra heffingen bij ontslagvergoedingen berekenen.	Tp
2a.49	De kandidaat kan de kwalitatieve en kwantitatieve toets uitleggen.	B
2a.50	De kandidaat kan globaal hoe levensloopregelingen werken en wie mogen deelnemen.	B
2a.51	De kandidaat kan de verplichtingen van de werkgever ten aanzien van de levensloopregeling uitleggen.	B
2a.52	De kandidaat kan uitleggen hoe gelden van de levensloopregeling kunnen worden ontspaard.	B
2a.53	De kandidaat kan de onderlinge verschillen tussen de levenslange oudedagslijfrente, de tijdelijke oudedagslijfrenten en de overbruggingslijfrente aangeven.	B
2a.54	De kandidaat kan uitleggen wanneer een gouden handdruk van toepassing is.	K
2a.55	De kandidaat kan de fiscale mogelijkheden van gouden handdruk omschrijven.	K
2a.56	De kandidaat kan omschrijven wanneer extra belastingheffing van toepassing is.	K
2a.57	De kandidaat kan in eigen woorden het begrip oudedagsreserve uitleggen.	B
2a.58	De kandidaat kan omschrijven in welke situatie de zelfstandig ondernemer (zgn IB ondernemer) te maken heeft met verplichte deelneming aan een pensioenregelingen daarvan enkele voorbeelden geven.	B
2a.59	De kandidaat kan de benodigde verzekeringsgegevens van een ondernemer inventariseren.	B
2a.60	De kandidaat kan de lijfrentemogelijkheden in de opbouwfase voor een ondernemer benoemen.	K
2a.61	De kandidaat kan de stakingswinstvrijstellingen benoemen.	K

2a.62	De kandidaat kan aan de hand van een berekening demonstreren wat een doorwerkbonus of uitstel van de AOW voor financiële consequenties heeft en aangeven welke consequenties het meebetalen aan de AOW heeft op het pensioeninkomen.	
Eindterm	2b. De personen zijn in staat de (toekomstige) financiële positie van de cliënt te inventariseren.	
2b.1	De kandidaat kan motiveren waarom in het belastingsstelsel een boxensysteem is ingevoerd.	Ti
2b.2	De kandidaat kan in een berekening het schijventarief van box 1 toepassen.	Tp
2b.3	De kandidaat kan een concrete situatie de verschuldigde belasting in box 3 berekenen.	Tp
2b.4	De kandidaat kan het verschil aangeven tussen de wijze van belastingheffing in box 1 en in box 3.	B
2b.5	De kandidaat kan omschrijven op welke wijze heffing van inkomstenbelasting over de waarde van een gewone kapitaalverzekering plaatsvindt.	B
2b.6	De kandidaat kan opsommen welke belastingwetten invloed hebben op levensverzekering, premie en uitkering.	K
2b.7	De kandidaat kan inschatten of verkrijgingen die in principe heffing met successie- of schenkingsrecht onderhevig zijn de vrijstellingen overschrijden.	Ti
2b.8	De kandidaat kan het successierecht na toepassing van een vrijstelling berekenen.	Tp
2b.9	De kandidaat kan uitleggen wat imputatie en de invloed daarvan op vrijstellingen inhoudt.	B
2b.10	De kandidaat kan beschrijven over welke verkrijgingen successierecht is verschuldigd.	K
2b.11	De kandidaat kan de verschillende vrijstellingen ter zake van successie- en schenkingsrecht globaal benoemen.	K
2b.12	De kandidaat kan in een casus de AOW-/ANW-rechten van een consument uitwerken.	Ti
2b.13	De kandidaat kan de kennis ter zake van de wijze waarop AOW en ANW worden gefinancierd in een praktijksituatie toepassen.	Tp
2b.14	De kandidaat kan de gevolgen voor de hoogte van de AOW/ANW berekenen van 'buitenlandse jaren'.	Tp
2b.15	De kandidaat kan in verschillende situaties de AOW-uitkering berekenen, rekening houdend met leeftijd en met inkomen van de partner.	Tp
2b.16	De kandidaat kan inkomstenkortingen in verband met het overlijden van de partner berekenen.	Tp
2b.17	De kandidaat kan in een praktijksituatie beoordelen voor welke soorten AOW/ANW-uitkering een cliënt in aanmerking komt.	Tp
2b.18	De kandidaat kan een AOW- of ANW-recht toepassen in een inkomensopstelling.	Tp

2b.19	De kandidaat kan korting op AOW- of ANW-uitkering toepassen in een inkomensopstelling.	Tp
2b.20	De kandidaat kan het tweeverdienershiaat berekenen.	Tp
2b.21	De kandidaat kan uitleggen in welke gevallen AOW of ANW wordt gekort wegens eigen inkomsten.	B
2b.22	De kandidaat kan op basis van de persoonlijke omstandigheden van een cliënt beoordelen in welke mate recht op een AOW-/ANW-uitkering bestaat.	B
2b.23	De kandidaat kan beargumenteren waarom vervroegen van het pensioen met actuariële herrekening een verlaging van het pensioenbedrag tot gevolg heeft.	Ti
2b.24	De kandidaat kan in een praktijksituatie het pensioenvooruitzicht van een cliënt berekenen.	Tp
2b.25	De kandidaat kan de tijdsevenredige pensioenaanspraken in een concrete casus berekenen.	Tp
2b.26	De kandidaat kan in een concrete situatie de verdeling van rechten bij echtscheiding berekenen.	Tp
2b.27	De kandidaat kan berekenen hoeveel pensioenjaren door waardeoverdracht kunnen worden ingekocht.	Tp
2b.28	De kandidaat kan een pensioenberekening maken in een gegeven opbouwsysteem.	Tp
2b.29	De kandidaat kan berekenen hoeveel pensioenjaren door waardeoverdracht kunnen worden ingekocht.	Tp
2b.30	De kandidaat kan uitleggen hoe bij het berekenen van het ouderdomspensioen rekening wordt gehouden met de basisuitkering van de AOW.	B
2b.31	De kandidaat kan de gevolgen aangeven van de solidariteit tussen gehuwden en alleenstaanden in het kader van een pensioenregeling.	B
2b.32	De kandidaat kan uitleggen of waardeoverdracht al dan niet bijdraagt aan een beperking van de pensioenbreuk.	B
2b.33	De kandidaat kan uitleggen hoe bij het berekenen van het ouderdomspensioen rekening wordt gehouden met de basisuitkering van de AOW.	B
2b.34	De kandidaat kan globaal aangeven welke inhoudingen de verzekeraar verplicht in mindering brengt op uit te keren pensioenen.	K
2b.35	De kandidaat kan opnoemen welke soorten pensioen in een fiscaal erkende pensioenregeling kunnen voorkomen en wat de toegestane ingangs- en einddatum zijn.	K
2b.36	De kandidaat kan de consequenties voor de pensioenrechten van de DGA aangeven van ontslag, echtscheiding of ontbinding van het partnerschap van de DGA.	B
2b.37	De kandidaat kan de maximale inleg voor de levensloopregeling berekenen.	Tp

2b.38	De kandidaat kan het totale levenslooptegoed beoordelen.	Tp
2b.39	De kandidaat kan de levensloopkorting berekenen.	Tp
2b.40	De kandidaat kan de ouderschapsverlofkorting berekenen.	Tp
2b.41	De kandidaat kan uitleggen wat het (fiscale) voordeel voor de werknemer is van deelname aan de levensloopregeling.	B
2b.42	De kandidaat kan de belaste stakingswinst berekenen, met toepassing van de stakingsaftrek.	Tp
2b.43	De kandidaat kan de fiscale regels met betrekking tot lijfrente en stakingswinst toepassen.	Tp
2b.44	De kandidaat kan de regels van de WIA omschrijven,	B
Eindterm	2c. De personen zijn in staat alternatieve oplossingen te inventariseren voor het realiseren van de zekerheidsbehoefte.	
2c.1	De kandidaat kan de essentie aangeven van de rechten van de verzekeringnemer bij levensverzekeringen.	B
2c.2	De kandidaat kan beargumenteren in welke gevallen een levensverzekeraar gezondheidswaarborgen zal verlangen.	Ti
2c.3	De kandidaat kan beoordelen welke gezondheidswaarborgen een levenverzekeraar zal verlangen bij het aanvragen van een nieuwe levensverzekering en bij mutatie of conversie van een bestaande levensverzekering.	Tp
2c.4	De kandidaat kan de betekenis aangeven van de Wet op de Medische Keuringen (WMK) voor de acceptatie van verzekeringen gerelateerd aan een loondienstverband.	B
2c.5	De kandidaat kan motiveren waarom een Kapitaalverzekering Eigen Woning wordt verkozen boven een verzekering in box 3.	Ti
2c.6	De kandidaat kan de functie van een Kapitaalverzekering Eigen Woning uitleggen.	B
2c.7	De kandidaat kan adviseren hoe een ouder door middel van levensverzekering zodanig aan een kind schenkt, dat hierbij geen of zo weinig mogelijk schenkingsrecht is verschuldigd.	Ti
2c.8	De kandidaat kan de regels ten aanzien van het schenkingsrecht in een praktijksituatie toepassen.	Tp
2c.9	De kandidaat kan uitleggen hoe, na het overlijden van de verzekerde, de zgn. 'partnerverklaring' de positie van overblijvende echtgenoten/partners beschermt in geval van een in verband met een hypothecaire lening verpande polis.	B
2c.10	De kandidaat kan de rol uitleggen van de levensverzekering in een huwelijksgemeenschap en/of een nalatenschap.	K
2c.11	De kandidaat kan globaal beschrijven wat de functie van een partnerverklaring is.	K

2c.12	De kandidaat kan inschatten in welke situaties afwijking van het wettelijke systeem aan de orde kan zijn.	Ti
2c.13	De kandidaat kan het overgangsrecht VUT/prepensioen in een gegeven casus toepassen.	Ti
2c.14	De kandidaat kan in een concrete situatie beoordelen op welke onderdelen een pensioenregeling door middel van een excedentregeling kan worden geoptimaliseerd.	Tp
2c.15	De kandidaat kan uitleggen over welke vormen van verlof pensioenaanspraken mogen worden opgebouwd.	B
2c.16	De kandidaat kan omschrijven wat onder het 40-deelnemingsjarenpensioen wordt verstaan.	B
2c.17	De kandidaat kan uitleggen hoe gelijke behandeling tussen voltijders en deeltijders in het kader van een pensioenregeling wordt gewaarborgd.	B
2c.18	De kandidaat kan uitleggen onder welke voorwaarden de fiscale regelgeving de mogelijkheid biedt om extra pensioen in te kopen.	B
2c.19	De kandidaat kan uitleggen op welke wijze een pensioentoezegging tot stand komt.	B
2c.20	De kandidaat kan de verschillende vormen van pensioen noemen en hun onderlinge verband aangeven.	B
2c.21	De kandidaat kan de verschillende pensioensystemen rangschikken op volgorde van de hoogte van de kosten die hiermee samenhangen.	B
2c.22	De kandidaat kan opsommen welke bestanddelen van het loon en welke perioden van diensttijd fiscaal in aanmerking mogen worden genomen.	K
2c.23	De kandidaat kan de uitgangspunten m.b.t. het pensioengevend salaris benoemen.	K
2c.24	De kandidaat kan opnoemen welke regels er op grond van de PW gelden voor pensioentoezeggingen ten behoeve van parttimers.	K
2c.25	De kandidaat kan de kosten- en winstcorrectie op het doelvermogen bij eigen beheer motiveren.	Ti
2c.26	De kandidaat kan in een gegeven situatie het doelvermogen berekenen dat benodigd is voor de dekking van de pensioentoezegging aan de DGA, zowel bij eigen beheer als bij verzekering.	Tp
2c.27	De kandidaat kan de uitvoeringsmogelijkheden voor pensioen van de DGA toepassen.	Tp
2c.28	De kandidaat kan de voordelen en nadelen van opbouwen van het DGA-pensioen in eigen beheer toepassen in een praktijksituatie.	Tp
2c.29	De kandidaat kan beschrijven in hoeverre de pensioenmogelijkheden voor een DGA met eigen beheer afwijken van het verzekerde DGA-pensioen.	B
2c.30	De kandidaat kan de voor- en nadelen aangeven van pensioenopbouw in eigen beheer.	B
2c.31	De kandidaat kan het verband aangeven tussen het 'doelvermogen' bij eigen beheer en het	B

	tarief voor een pensioenverzekering.	
2c.32	De kandidaat kan de verschillen tussen eigen beheer en verzekeren in eigen woorden aangeven.	B
2c.33	De kandidaat kan uitleggen op welke wijzen het DGA-pensioen kan worden opgebouwd.	B
2c.34	De kandidaat kan beschrijven hoe het doelvermogen voor het DGA-pensioen in eigen beheer wordt opgebouwd.	K
2c.35	De kandidaat kan de begrippen 'lineaire opbouw' en 'actuariële opbouw' beschrijven.	K
2c.36	De kandidaat kan de uitvoeringsmogelijkheden voor het DGA-pensioen omschrijven.	K
2c.37	De kandidaat kan het dubbele fiscale voordeel van lijfrentepremieaftrek in combinatie met deelname aan spaarloon uitwerken.	Ti
2c.38	De kandidaat kan de verschillen tussen spaarloon- en levensloopregeling motiveren.	Ti
2c.39	De kandidaat kan de maximale lijfrentepremieaftrek berekenen aan de hand van de jaarruimte en de reserveringsruimte.	Tp
2c.40	De kandidaat kan omschrijven hoe bedrijfsspaarregelingen werken en wie mogen deelnemen.	B
2c.41	De kandidaat kan in eigen woorden het begrip spaarloonregeling uitleggen.	B
2c.42	De kandidaat kan de deblokkeringsmogelijkheden benoemen.	K
2c.43	De kandidaat kan de aanwendingsmogelijkheden van geblokkeerde spaartegoeden benoemen.	K
2c.44	De kandidaat kan de rechten en plichten binnen een spaarreglement benoemen.	K
2c.45	De kandidaat kan de soorten fiscaal toegestane lijfrenten opsommen en omschrijven.	K
2c.46	De kandidaat kan in eigen woorden het begrip uitgestelde en direct ingaande lijfrente weergeven.	K
2c.47	De kandidaat kan aan de hand van concrete gegevens omtrent de aflossingsvorm of rente constructie van een hypothecair krediet berekeningen maken (van bijvoorbeeld het rentepercentage, de verzekeringspremies, beleggingsbedrag of de spaartermijn	Ti
2c.48	De kandidaat kan aan de hand van concrete gegevens omtrent beschikbaar inkomen, fiscale faciliteiten en gewenste oudedags- of nabestaandenuitkeringen berekeningen maken (van bijvoorbeeld de verzekeringspremies, beleggingsbedragen of de spaarbedragen.	Ti
2c.49	De kandidaat kan aan de hand van concrete gegevens de klant uitleggen, wat de voor en nadelen zijn van een spaarrekening of een beleggingsrekening in vergelijking tot elkaar en tot een levensverzekeringsoptlossing.	Ti

Eindterm	2d: De personen zijn in staat de meest geschikte verzekeringsvoorwaarden te selecteren en te vergelijken.	
2d.1	De kandidaat kan in een praktijksituatie beargumenteren aan welke soort levensverzekering de voorkeur gegeven zou moeten worden.	Ti
2d.2	De kandidaat kan de meest voorkomende polisuitsluitingen of uitkeringsbeperkende bepalingen (zoals bijv. oorlog, zelfdoding, wanbetaling, schending mededelingsplicht) in een geschetste situatie toepassen.	Tp
2d.3	De kandidaat kan globaal het verschil tussen een traditionele verzekering en een unit-linked/universal life verzekering uitleggen ten aanzien van belening, premievrijmaking en afkoop.	B
2d.4	De kandidaat kan een aantal verschillen aangeven tussen traditionele winstdelende verzekeringen enerzijds en unit-linked en universal-life-verzekeringen anderzijds.	B
2d.5	De kandidaat kan in een omschrijving de meest voorkomende vormen van levensverzekering herkennen.	B
2d.6	De kandidaat kan de begrippen 'unit-linked' en 'universal-life' omschrijven en/of in een gegeven context herkennen.	K
2d.7	De kandidaat kan de klant inzicht geven in de kostenstructuur van de polis waardoor de afsluit-, continuatie of andere provisie's, alsmede de financiële bijsluiter toepassen.	Ti
Eindterm	2e. De personen zijn in staat provisie- en vergoedingsregels uit te leggen aan de consument en de cliëntovereenkomst correct toe te passen	
2e.1	De kandidaat kan de regel benoemen met betrekking tot afsluit- en continuatieprovisie (Bgfo) en deze toepassen	Tp
2e.2	De kandidaat kan de regels benoemen met betrekking tot het dienstverleningsdocument (Bgfo) en deze toepassen.	Tp
2e.3	De kandidaat kan de regels benoemen met betrekking tot bonusprovisie (Bgfo) en deze toepassen.	Tp
2e.4	De kandidaat kan de regels benoemen en verstrekte informatie toelichten met betrekking tot kostentransparantie (Bgfo).	B
2e.5	De kandidaat kan de regels benoemen m.b.t. de cliëntovereenkomst (Mifid) en deze toepassen.	Tp
Eindterm	3a. De personen zijn in staat met betrekking tot het bemiddelen in en adviseren over levensverzekeringen een (aanvullende) levensverzekering te adviseren, om te komen tot een gerichte keuze en aanvraag.	
3a.1	De kandidaat kan illustreren hoe een gegeven of een gewenste situatie in het algemeen in de levensverzekeringsovereenkomst is geregeld.	Ti
3a.2	De kandidaat kan in praktijksituaties verzekeringsoplossingen uitwerken met behulp van de verschillende soorten levensverzekering, vormen van levensverzekering en mogelijke aanvullende dekkingen bij levensverzekeringen.	Ti
3a.3	De kandidaat kan in een praktijksituatie beoordelen welke soort levensverzekering aansluit bij de persoonlijke situatie van een consument.	Tp

3a.4	De kandidaat kan de verschillende levensverzekeringsvormen en aanvullende dekkingen gebruiken bij het voorzien in de geïnteriseerde verzekeringsbehoefte van een consument.	Tp
3a.5	De kandidaat kan in een gegeven situatie beoordelen of het gekozen product en het ingevulde aanvraagformulier niet strijdig zijn met het opgestelde klantprofiel.	Tp
3a.6	De kandidaat kan een polisopmaak met premiesplitsing ter vermindering van successierecht adviseren.	Ti
3a.7	De kandidaat kan een verzekeringsoplossing adviseren voor het tweeverdienershaat.	Ti
3a.8	De kandidaat kan een verzekeringsoplossing geven voor pensionering voor 65-jarige leeftijd.	Ti
3a.9	De kandidaat kan adviseren hoe een pensioen flexibel kan worden vormgegeven.	Ti
3a.10	De kandidaat kan aan de hand van het verschil tussen een beschikbare premie regeling t.o.v. een ander stelsel het voordeel voor de werkgever beargumenteren.	Ti
3a.11	De kandidaat kan in een gegeven context het nut van een collectieve pensioenregeling beargumenteren.	Ti
3a.12	De kandidaat kan met de van toepassing zijnde uitkeringsgegevens een advies opstellen voor aanvulling op de AOW in de vorm van een pensioenverzekering.	Ti
3a.13	De kandidaat kan beargumenteren welke uitvoeringswijze voor een vrijwillige aanvullende pensioenregeling adequaat is.	Ti
3a.14	De kandidaat kan een excedentregeling ontwerpen ter optimalisering van het pensioen.	Ti
3a.15	De kandidaat kan het tweeverdienershaat berekenen en een verzekeringsoplossing adviseren.	Ti
3a.16	De kandidaat kan met de van toepassing zijnde uitkeringsgegevens een advies opstellen voor aanvulling op de AOW in de vorm van een pensioenverzekering.	Ti
3a.17	De kandidaat kan de bepalingen aangaande de hoogte, de opbouwperiode en de pensioenleeftijd in een praktijksituatie toepassen.	Tp
3a.18	De kandidaat kan bepalen of een pensioenregeling fiscaal zuiver is of niet.	Tp
3a.19	De kandidaat kan de bepalingen aangaande hoogte, opbouwperiode en pensioenleeftijd in een casus toepassen.	Tp
3a.20	De kandidaat kan het nut van een excedentregeling in een gegeven casus aantonen.	Tp
3a.21	De kandidaat kan een pensioenbreuk aantonen aan de hand van een berekening en een oplossing d.m.v. verzekering voorstellen.	Tp
3a.22	De kandidaat kan in een concrete situatie beoordelen op welke onderdelen een pensioenregeling door middel van een excedentregeling kan worden geoptimaliseerd.	Tp
3a.23	De kandidaat kan beargumenteren of in een concrete situatie verzekeren dan wel eigen	Ti

	beheer behoort te worden geadviseerd.	
3a.24	De kandidaat kan het te verzekeren bedrag van een door een rechtspersoon ten behoeve van zichzelf te sluiten overlijdensverzekering berekenen, uitgaande van een benodigde netto-uitkering.	Tp
3a.25	De kandidaat kan de verzekeringsmogelijkheden van een gouden handdruk adviseren.	Ti
3a.26	De kandidaat kan de levensloopregeling toepassen in het kader van een plan voor eerdere pensionering.	Ti
3a.27	De kandidaat kan met de van toepassing zijnde uitkeringsgegevens een advies opstellen voor aanvulling op de AOW in de vorm van een lijfrenteverzekering.	Ti
3a.28	De kandidaat kan verzekeringsoplossingen uitwerken met behulp van de verschillende vormen van lijfrenteverzekeringen.	Ti
3a.29	De kandidaat kan de extra mogelijkheden voor lijfrentepremieaftrek voor de IB-ondernemer in een praktijksituatie uitwerken.	Ti
3a.30	De kandidaat kan een verzekeringsvoorstel uitwerken met optimale gebruikmaking van deelneming aan de Oudedagsreserve (OR).	Ti
3a.31	De kandidaat kan de stakingswinst en stakingswinstvrijstellingen uitwerken in combinatie met de mogelijkheden voor lijfrentepremieaftrek.	Ti
3a.32	De kandidaat kan een adequate oudedags- en nabestaandenvoorziening adviseren voor een zelfstandig ondernemer.	Ti
3a.33	De kandidaat kan de maximale lijfrentepremieaftrek berekenen voor de IB-ondernemer, met inachtneming van de fiscale regels met betrekking tot stakingswinst en Oudedagsreserve (OR).	Tp
3a.34	De kandidaat kan de fiscale regels met betrekking tot lijfrente en Oudedagsreserve (OR) toepassen.	Tp
3a.35	De kandidaat kan de kennis ter zake van fiscale regels en verzekeringsvormen toepassen bij het ontwerpen van een verzekeringsoplossing voor de afdekking van inkomstenkortingen als gevolg van overlijden of langlevens van de IB-ondernemer.	Tp
3a.36	De kandidaat kan uitleggen hoe met gebruikmaking van de fiscale mogelijkheden met betrekking tot stakingswinst en lijfrente een oudedagsvoorziening kan worden gerealiseerd.	B
3a.37	De kandidaat kan behoeften met betrekking tot een oudedagsvoorziening voor een zelfstandig ondernemer combineren met de verzekeringsmogelijkheden.	B
Eindterm	3b. De personen zijn in staat met betrekking tot het bemiddelen in en adviseren over levensverzekeringen de mogelijke vormen en wettelijke (fiscale) gevolgen op het gebied van pensioen- of levensverzekeringen te verduidelijken, ten behoeve van de advisering van de cliënt.	
3b.1	De kandidaat kan in een praktijksituatie een verzekeringsvoorstel uitwerken voor de verschillende soorten van levensverzekering.	Ti
3b.2	De kandidaat kan de systematiek van premieonttrekking voor de verschillende verzekeringsdekkingen bij universal-life verzekeringen in een casus toepassen.	Tp

3b.3	De kandidaat kan uitleggen hoe de grondslagen waarop overeenkomsten van levensverzekeringen zijn gebaseerd van invloed zijn bij de verschillende vormen en soorten van levensverzekering.	B
3b.4	De kandidaat kan de werking van de verschillende vormen van levensverzekering uitleggen.	B
3b.5	De kandidaat kan de door een levenverzekeraar verlangde gezondheidswaarborgen interpreteren en de noodzaak van die waarborgen motiveren aan de consument.	Ti
3b.6	De kandidaat kan opsommen aan welke voorwaarden een Kapitaalverzekering Eigen Woning moet voldoen.	K
3b.7	De kandidaat kan voorbeelden geven van situaties waarbij men bij levensverzekeringen te maken krijgt met schenkingsrecht.	B
3b.8	De kandidaat kan de onaantastbaarheidsleer en de functie van artikel 13 SW uitleggen.	B
3b.9	De kandidaat kan uitleggen op welke wijze pensioen- en lijfrente-uitkeringen van invloed zijn op de hoogte van het verschuldigde successierecht.	B
3b.10	De kandidaat kan herkennen in welke situatie schenkingsrecht verschuldigd is.	K
3b.11	De kandidaat kan de voor- en nadelen van ruilen van pensioenen beargumenteren.	Ti
3b.12	De kandidaat kan de opbouwsystemen o.b.v. salaris en diensttijd uitleggen aan de hand van een grafische weergave en daarin de begrippen 'backservice' en 'comingservice' illustreren.	Ti
3b.13	De kandidaat kan de fiscale consequenties die optreden als de pensioenregeling niet aan de fiscale eisen voldoet in de praktijk toepassen.	Tp
3b.14	De kandidaat kan de uitzonderingen op de onderbrengingsplicht in een praktijksituatie toepassen.	Tp
3b.15	De kandidaat kan in een concrete casus beoordelen op sprake is van discriminatie naar geslacht, burgerlijke staat, leeftijd, parttime dienstverband.	Tp
3b.16	De kandidaat kan de systematiek van de loonbelasting en de uitzonderingspositie voor pensioenaanspraken en -premies ('omkeerregel') uitleggen.	B
3b.17	De kandidaat kan uitleggen welke gevolgen zijn verbonden aan het overschrijden van het maximum dat geldt voor de opbouw van de toegestane pensioenvormen.	B
3b.18	De kandidaat kan uitleggen wat de 'Witteveen'-maatregelen inhouden.	B
3b.19	De kandidaat kan de begrippen 'evenredige opbouw' en 'evenredige financiering' uitleggen.	B
3b.20	De kandidaat kan uitleggen wat 'ruilen van pensioen' inhoudt en onder welke voorwaarden dat kan plaatsvinden.	B
3b.21	De kandidaat kan globaal de wettelijke grondslag beschrijven van het verbod op discriminatie van deelnemers in een pensioenregeling.	B

3b.22	De kandidaat kan uitleggen onder welke omstandigheden discriminatie naar leeftijd niettemin geoorloofd kan zijn.	B
3b.23	De kandidaat kan uitleggen wat het begrip 'seksneutraliteit' inhoudt en hoe dit een rol speelt bij het ruilen van pensioen.	B
3b.24	De kandidaat kan het verschil uitleggen in fiscale behandeling van individuele pensioenvoorzieningen en aanvullende pensioenvoorzieningen.	B
3b.25	De kandidaat kan de gevolgen aangeven van meerdere keuzemomenten voor uitruil in het kader van de pensioentoezegging.	B
3b.26	vervallen	B
3b.27	De kandidaat kan het beschikbare premie systeem uitleggen en het verband aangeven tussen de staffels en het uiteindelijke resultaat.	B
3b.28	De kandidaat kan een grafische voorstelling van de begrippen ouderdoms- en nabestaandenpensioen in eigen woorden uitleggen.	B
3b.29	De kandidaat kan d.m.v. grafische voorstellingen de resultaten van de verschillende pensioensystemen verklaren.	B
3b.30	De kandidaat kan uitleggen wat voor de werknemer en voor de werkgever het voordeel/nadeel is van deelname in een collectieve pensioenverzekering voor werknemers.	B
3b.31	De kandidaat kan uitleggen welke maatregelen in de PSW zijn genomen om pensioenbreuk tegen te gaan.	B
3b.32	De kandidaat kan omschrijven in welke gevallen het ouderdomspensioen meer mag bedragen dan 100% van het laatstverdiende salaris.	K
3b.33	De kandidaat kan het doel van de PW beschrijven.	K
3b.34	De kandidaat kan opsommen op welke wijze een pensioentoezegging tot uitvoering kan worden gebracht en welke uitvoerders mogelijk zijn.	K
3b.35	De kandidaat kan omschrijven onder welke voorwaarden pensioen kan worden ondergebracht bij een buitenlandse pensioenuitvoerder.	K
3b.36	De kandidaat kan globaal de kernpunten uit de Pensioenwet aangeven.	K
3b.37	De kandidaat kan globaal aangeven in hoeverre de zorgplicht van de pensioenuitvoerder is uitgebreid in de nieuwe Pensioenwet.	K
3b.38	De kandidaat kan globaal de kernpunten uit de nieuwe Pensioenwet aangeven	K
3b.39	De kandidaat kan de begrippen 'pensioengevend salaris', 'pensioengrondslag', 'diensttijd' en 'franchise' omschrijven en meest gehanteerde franchises benoemen.	K
3b.40	De kandidaat kan de begrippen 'collectieve' en 'individuele' pensioenverzekering beschrijven.	K
3b.41	De kandidaat kan beargumenteren waarom voor DGA's andere normen voor de opbouw van een oudedagsvoorziening gelden dan voor gewone werknemers.	Ti

3b.42	De kandidaat kan de begrippen 'backservice' en 'comingservice' in een grafische weergave van opbouw illustreren.	Ti
3b.43	De kandidaat kan beoordelen of in een gegeven situatie is voldaan aan de voorwaarden waaronder een DGA mag afwijken van het waarborgingsvoorschrift van de PW.	Tp
3b.44	De kandidaat kan in een gegeven situatie beoordelen of een levensloopregeling in overeenstemming met de wettelijke vereisten is uitgevoerd.	Tp
3b.45	De kandidaat kan de verschillende mogelijkheden voor uitvoering van de levensloopregeling uitleggen.	B
3b.46	De kandidaat kan het begrip Gouden Handdruk omschrijven.	K
3b.47	De kandidaat kan aangeven of deelname aan de levensloopregeling al dan niet mag samengaan met de deelname aan andere spaarregelingen.	K
3b.48	De kandidaat kan omschrijven wanneer deelname aan de levensloopregeling eindigt.	K
3b.49	De kandidaat kan aangeven welke maxima gelden ten aanzien van de jaarlijkse deelname aan de levensloopregeling.	K
3b.50	De kandidaat kan de mogelijkheden benoemen voor deelname aan de levensloopregeling door de DGA.	K
3b.51	De kandidaat kan de mogelijkheden van waardeoverdracht in het kader van de levensloopregeling omschrijven.	K
3b.52	De kandidaat kan het verband aangeven tussen de extra lijfrentepremieaftrek voor de IB-ondernemer en de mogelijkheden voor pensioenopbouw voor de DGA.	B
3b.53	De kandidaat kan de fiscale regels met betrekking tot de Oudedagsreserve (OR) beschrijven.	K
Eindterm	3c. De personen zijn in staat met betrekking tot het bemiddelen in en adviseren over levensverzekeringen de mogelijke voorwaarden en risico's van deze verzekeringen te verduidelijken.	
3c.1	De kandidaat kan het ontbreken van de premiebetalingsplicht van de verzekeringnemer bij overeenkomsten van levensverzekering verklaren.	B
3c.2	De kandidaat kan het verschil tussen een traditionele verzekering en een unit-linked/universal-life verzekering uitleggen ten aanzien van de premievaststelling en de elementen van de premie.	B
3c.3	De kandidaat kan uitleggen op welke rekenrente levensverzekeraars hun verplichtingen dienen te baseren.	K
3c.4	De kandidaat kan de grondslagen waarop premies van levensverzekeringen zijn gebaseerd opsommen.	K
3c.5	De kandidaat kan de rechten van de verzekeringnemer bij levensverzekeringen opsommen.	K
3c.6	De kandidaat kan de werking van aanvullende dekkingen bij levensverzekeringen (zoals bijv. verzorgersclausule en arbeidsongeschiktheidsdekkingen) omschrijven.	K

3c.7	De kandidaat kan globaal de werking uitleggen van de verschillende winstdelingssystemen bij individuele en collectieve pensioenverzekering.	B
3c.8	De kandidaat kan het verschil uitleggen tussen een pensioenverzekering op kapitaalbasis en op rentebasis.	B
3c.9	De kandidaat kan de begrippen 'kapitaaldekking', 'rentedekking', 'doelkapitaal' benoemen.	K
3c.10	De kandidaat kan opsommen welke zaken in het pensioenreglement resp. de verzekeringsovereenkomst worden vastgelegd.	K
3c.11	De kandidaat kan de in een gebruikelijke pensioenregeling opgenomen pensioenvormen benoemen.	K
Eindterm	3d. De personen zijn in staat met betrekking tot het bemiddelen in en adviseren over levensverzekeringen de mogelijkheden op een (aanvullende) levensverzekeringen te verduidelijken in geval van een minder goede gezondheid.	
3d.1	De kandidaat kan de alternatieve mogelijkheden inventariseren in het geval dat een aangevraagde levensverzekering niet zonder meer door de verzekeraar wordt geaccepteerd.	Ti
3d.2	De kandidaat kan de doelgroep aangeven van Levensverzekeringsmaatschappij De Hoop .	B
Eindterm	3e. De personen zijn in staat met betrekking tot het bemiddelen in en adviseren over levensverzekeringen de premie of koopsom voor een (aanvullende) verzekering te berekenen en te verduidelijken met behulp van de beschikbare informatie.	
3e.1	De kandidaat kan premies voor levensverzekeringen berekenen aan de hand van tarieftabellen.	Tp
3e.2	De kandidaat kan de premie voor een collectieve pensioenverzekering berekenen, rekening houdend met kortingen en toeslagen.	Tp
3e.3	De kandidaat kan de verschillende pensioensystemen rangschikken op volgorde van de hoogte van de kosten die hiermee samenhangen.	B
3e.4	De kandidaat kan uitleggen uit welke componenten de premie voor een pensioenregeling bestaat en wat het onderlinge verband is.	B
3e.5	De kandidaat kan verklaren waarom premies voor collectieve pensioenverzekeringen lager zijn dan voor individuele pensioenverzekeringen.	B
3e.6	De kandidaat kan uitleggen waarom bij collectieve pensioenverzekeringen omvangskortingen kunnen worden verleend.	B
Eindterm	3f. De personen zijn in staat met betrekking tot het bemiddelen in en adviseren over levensverzekeringen met de cliënt op correcte wijze een aanvraagformulier inclusief overige bescheiden voor een (aanvullende) verzekering in te vullen.	
3f.1	De kandidaat kan inschatten hoe de van een consument verkregen informatie in het kader van de gezondheidswaarborgen op het aanvraagformulier aan de levensverzekeraar moet worden vermeld.	Ti
3f.2	De kandidaat kan de bepalingen van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren	Ti

	van terrorisme (Wwft) op juiste wijze interpreteren.	
3f.3	De kandidaat kan demonstreren op welke wijze genoegzaam aan de bepalingen van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) kan worden voldaan.	Ti
3f.4	De kandidaat kan de bepalingen uit de Wet medische keuringen in een praktijksituatie toepassen.	Tp
3f.5	De kandidaat kan beoordelen in welke gevallen een melding op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) noodzakelijk is.	Tp
3f.6	De kandidaat kan de verplichtingen die uit hoofde van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) aan financiële dienstverleners zijn opgelegd toepassen.	Tp
3f.7	De kandidaat kan uitleggen wanneer ter voldoening aan de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) met een zgn. afgeleide identificatie kan worden volstaan en wanneer niet.	B
3f.8	De kandidaat kan uitleggen in welke gevallen de meldingsplicht uit hoofde van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) geldt in verband met levensverzekeringen.	B
3f.9	De kandidaat kan noemen in welke gevallen identificatie vóór het afsluiten van levensverzekeringen noodzakelijk is uit hoofde van de Wwft	K
3f.10	De kandidaat kan opsommen voor welke levensverzekeringen de Wwft niet van toepassing is.	K
3f.11	De kandidaat kan noemen bij welke instantie(s) meldingen uit hoofde van de Wwft moeten worden ingediend.	K
Eindterm	3g. De personen zijn in staat met betrekking tot het bemiddelen in en adviseren over levensverzekeringen een ingevuld aanvraagformulier inclusief overige bescheiden op juistheid te controleren	
3g.1	De kandidaat kan in een gegeven situatie beoordelen of een aanvraagformulier met het oog op het acceptatieproces van de verzekeraar volledig (genoeg) is ingevuld.	Tp
3g.2	De kandidaat kan in een gegeven situatie beoordelen of een aanvraagformulier in overeenstemming met de aan het gekozen product ten grondslag liggende offerte is ingevuld.	Tp
Eindterm	3h. De personen zijn in staat met betrekking tot het bemiddelen in en adviseren over levensverzekeringen op correcte wijze een aanvraag inclusief overige bescheiden te verzenden.	
3h.1	De kandidaat kan uitleggen hoe hij het ingevulde aanvraagformulier en overige relevante bescheiden op correcte wijze aan de verzekeraar kan inzenden.	B
Eindterm	3i. De personen zijn in staat met betrekking tot het bemiddelen in en adviseren over levensverzekeringen de cliënt te informeren over de mogelijkheid dat een aanvraag voor een (aanvullende) verzekering niet (zonder beperkingen) zal worden geaccepteerd.	
3i.1	De kandidaat kan in een gegeven situatie vooraf een globale inschatting maken of een	Ti

	aangevraagde verzekering zonder meer zal worden geaccepteerd door de verzekeraar.	
Eindterm	3j. De personen zijn in staat met betrekking tot het bemiddelen in en adviseren over levensverzekeringen de betekenis van het arbeidsongeschiktheidsrisico uit te leggen en het risico te vertalen in een correct advies over de aan levensverzekering gekoppelde arbeidsongeschiktheidsverzekering.	
3j.1	De kandidaat kan in een praktijksituatie een verzekeringsvoorstel uitwerken voor de verschillende vormen en aanvullende dekkingen van levensverzekering.	Ti
3j.2	De kandidaat kan de verzekeringsdekkingen voor de verschillende verzekeringsvormen een aanvullende dekkingen bij levensverzekeringen schetsen.	Ti
3j.3	De kandidaat kan de verschillende aanvullende dekkingen (zoals bijv. verzorgersclausule en arbeidsongeschiktheidsdekkingen) gebruiken bij het voorzien in de geïventariseerde verzekeringsbehoefte van een consument.	Tp
3j.4	De kandidaat kan een adequate dekking voor een arbeidsongeschiktheidspensioen adviseren.	Ti
3j.5	De kandidaat kan uitleggen wat de consequenties voor de pensioenopbouw zijn wanneer een pensioendeelnemer arbeidsongeschikt wordt.	K
Eindterm	4a. De personen zijn in staat met betrekking tot beheer en mutatie van de overeenkomst inzake levensverzekeringen de cliënt tijdig te informeren over de acceptatiebeslissing voor een (aanvullende) levensverzekering en deze en overige informatie vast te leggen.	
4a.1	De kandidaat kan aangeven hoe hij het klanten- en polisdossier zodanig kan inrichten dat hij kan aantonen aan zijn zorgplichten tegenover de cliënt, waaronder het tijdig informeren, te hebben voldaan.	Tp
Eindterm	4b. De personen zijn in staat met betrekking tot beheer en mutatie van de overeenkomst inzake levensverzekeringen de polisdocumenten en overige informatie op juistheid te controleren, te verzenden aan de cliënt, en vast te leggen.	
4b.1	De kandidaat kan beoordelen of een concrete lijfrentevoorziening voldoet aan de fiscale wet- en regelgeving'.	Tp
Eindterm	4c. De personen zijn in staat met betrekking tot beheer en mutatie van de overeenkomst inzake levensverzekeringen het advies voor een bestaande (aanvullende) verzekering te wijzigen, om aan te sluiten bij de gewijzigde persoonlijke situatie van de cliënt en te komen tot een aanpassing van de verzekering.	
4c.1	De kandidaat kan de mogelijkheden schetsen voor de wijze waarop een polis van levensverzekering kan worden verdeeld bij echtscheiding of bij beëindiging van geregistreerd partnerschap.	Ti
4c.2	De kandidaat kan illustreren op welke wijze de rechten van een ex-echtgenoot/-partner ter zake van een levensverzekering zoveel mogelijk kunnen worden zekergesteld.	Ti
4c.3	De kandidaat kan de formele vereisten en aspecten ten aanzien van acceptatie met betrekking tot overdracht en conversie van een bepaalde levensverzekering in een praktijksituatie toepassen.	Tp
4c.4	De kandidaat kan uitleggen wat onder conversie van een levensverzekering wordt verstaan.	B

4c.5	De kandidaat kan uitleggen wat aanwijzing en wijziging van de begunstiging inhouden.	B
4c.6	De kandidaat kan een voorbeeld geven van een voor de verzekeraar niet uitvoerbare aanwijzing van begunstiging van een levensverzekering.	B
4c.7	De kandidaat kan uitleggen wat het recht op premievrijmaking in het huidig verzekeringsrecht inhoudt en waarom dat ook geldt voor tegen gelijkblijvende premie gesloten overlijdensrisicoverzekeringen.	B
4c.8	De kandidaat kan omschrijven hoe het recht op belening in het huidig verzekeringsrecht is geregeld.	K
4c.9	De kandidaat kan beargumenteren waarom de vrijstelling in box 1 een voorwaardelijke vrijstelling is.	Ti
4c.10	De kandidaat kan berekenen of en waarover in box 1 inkomstenbelasting is verschuldigd in het kader van het overgangsregime 2001.	Tp
4c.11	De kandidaat kan globaal het gevolg aangeven van handelingen in strijd met de voorwaarden van het overgangsregime 2001.	B
4c.12	De kandidaat kan herkennen of op een kapitaalverzekering het overgangsregime van 2001 van toepassing is.	K
4c.13	De kandidaat kan een verzekeringsconstructie adviseren waarbij in het voordeel van de consument optimaal is rekening gehouden met de bepalingen uit het huwelijksvermogen- en erfrecht.	Ti
4c.14	De kandidaat kan de relevante fiscale en juridische ontwikkelingen op het terrein van pensioenvoorzieningen combineren met een praktijksituatie.	B
4c.15	De kandidaat kan de relevante fiscale ontwikkelingen op het gebied van lijfrenteverzekeringen globaal omschrijven.	K
4c.16	De kandidaat is in staat de fiscale gevolgen van de belastingplannen in zijn advies uit te werken en aan de klant uit te leggen	Ti
Eindterm	4d. De personen zijn in staat met betrekking tot beheer en mutatie van de overeenkomst inzake levensverzekeringen de consument te informeren over wijzigingen, wijzigingsmogelijkheden en hun gevolgen voor een bestaande verzekering.	
4d.1	De kandidaat kan beargumenteren waarom niet alle levensverzekeringen met waarde zonder meer afkoopbaar zijn.	Ti
4d.2	De kandidaat kan globaal beoordelen of een bepaalde levensverzekering conversiewaarde heeft.	Tp
4d.3	De kandidaat kan beoordelen of een bepaalde levensverzekering voor conversie/overdracht in aanmerking komt.	Tp
4d.4	De kandidaat kan de regels ten aanzien van begunstigingaanvaarding in een praktijksituatie toepassen.	Tp
4d.5	De kandidaat kan verklaren waarom de premievrije waarde van een levensverzekering hoger is dan de afkoopwaarde.	B
4d.6	De kandidaat kan het verband aangeven tussen polissen met waarde en zonder waarde enerzijds en de rechten van verzekeringnemer op afkoop, premievrijmaking, belening en	B

	automatische voortzetting anderzijds.	
4d.7	De kandidaat kan uitleggen waarom gezondheidswaarborgen worden verlangd bij afkoop van een kapitaalverzekering bij leven.	B
4d.8	De kandidaat kan uitleggen wat belening van een levensverzekering inhoudt.	B
4d.9	De kandidaat kan uitleggen welke voorwaarden aan belening van een levensverzekering worden gesteld.	B
4d.10	De kandidaat kan het verschil tussen premievrijmaking en automatische voortzetting van een levensverzekering uitleggen.	B
4d.11	De kandidaat kan uitleggen waarom belening van een polis slechts kan plaatsvinden tot maximaal de afkoopwaarde.	B
4d.12	De kandidaat kan uitleggen wat premievrijmaking van een levensverzekering inhoudt.	B
4d.13	De kandidaat kan het verband aangeven tussen het ontbreken van een premiebetalingsplicht en automatische premievrijmaking.	B
4d.14	De kandidaat kan beschrijven hoe overdracht van een levensverzekering kan plaatsvinden.	K
4d.15	De kandidaat kan uitleggen in welke gevallen van conversie van een levensverzekering gezondheidswaarborgen worden verlangd en in welke gevallen niet.	B
4d.16	De kandidaat kan globaal de oorzaken en vooral de gevolgen aangeven van relevante fiscale ontwikkelingen op het gebied van levensverzekeringen.	B
4d.17	De kandidaat kan de relevante fiscale ontwikkelingen op het gebied van levensverzekeringen globaal omschrijven.	K
4d.18	De kandidaat kan uitleggen welke wijzigingen de Wet VPL ten aanzien van ingangsdatum en vervroegde pensionering heeft gebracht.	B
4d.19	De kandidaat kan uitleggen voor welke categorieën personen o.g.v. overgangsrecht nog VUT/prepensioen in stand kan blijven.	B
4d.20	De kandidaat kan de relevante ontwikkelingen op het terrein van pensioenvoorzieningen globaal omschrijven.	K
4d.21	De kandidaat kan aangeven welke rechten verzekeringnemer en begunstigde hebben volgens het verzekeringsrecht bij verzwijging, wanbetaling, premievrijmaking of afkoop van de verzekering	Tp
Eindterm	4e. De personen zijn in staat met betrekking tot beheer en mutatie van de overeenkomst inzake levensverzekeringen de gewenste wijzigingen op een bestaande (aanvullende) verzekering te verzenden aan de verzekeraar en na acceptatie en ontvangst te controleren en vast te leggen.	
4e.1	De kandidaat kan beschrijven aan welke vormvereisten verzoeken tot wijziging van een overeenkomst van levensverzekering en de vastlegging daarvan in polissen moeten voldoen volgens het huidige verzekeringsrecht.	K
Eindterm	5a. De personen zijn in staat bij een mogelijke aanspraak/vordering op een bestaande	

	(aanvullende) levensverzekering de cliënt te adviseren en diens belangen te bewaken in de contacten met de verzekeraar.	
5a.1	De kandidaat kan ter zake van uitkeringen van levensverzekeringen de consument adviseren en diens belangen bewaken in de contacten met de verzekeraar	Ti
Eindterm	5b. De personen zijn in staat bij een mogelijke aanspraak/vordering op een bestaande (aanvullende) levensverzekering de cliënt te informeren over de mogelijke aanspraak op vergoeding en de benodigde gegevens te verwerken.	
5b.1	De kandidaat kan uitleggen welke bescheiden moeten worden overgelegd wanneer een aanspraak op uitkering of premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid uit hoofde van een levensverzekering wordt ingediend bij de verzekeraar.	B
5b.2	De kandidaat kan uitleggen welke betrokkenen bij levensverzekeringen een rol spelen bij uitoefening van de verschillende rechten van de verzekeringnemer.	B
5b.3	De kandidaat kan uitleggen aan wie de verzekeraar, als een polis van levensverzekering tot uitkering komt, bevrijdend kan betalen.	B
5b.4	De kandidaat kan beschrijven onder welke voorwaarden een periodieke uitkering op basis van units als een lijfrente kan worden aangemerkt.	K
5b.5	De kandidaat kan uitleggen wat de gevolgen zijn voor oude pensioenaanspraken als de pensioenregeling wordt aangepast op grond van nieuwe fiscale regelgeving.	B
5b.6	De kandidaat kan globaal aangeven welke inhoudingen een verzekeraar verplicht in mindering brengt op uit te keren pensioen en lijfrenten.	K
5b.7	De kandidaat kan opsommen wanneer afkoop van pensioenaanspraken mogelijk is	K
5b.8	De kandidaat kan globaal aangeven welke inhoudingen een verzekeraar verplicht in mindering brengt op uit te keren pensioenen.	K
5b.9	De kandidaat kan de consequenties aangeven van het (gedeeltelijk) aanmerken van een kapitaalverzekering als lijfrenteverzekering.	B
5b.10	De kandidaat kan uitleggen wat de gerichte lijfrente inhoudt.	B
5b.11	De kandidaat kan onderscheid maken tussen een zuivere en een gerichte lijfrente.	B
5b.12	De kandidaat kan de belangrijkste verschillen aangeven tussen de kapitaalverzekering met lijfrenteclausule en de gerichte lijfrente.	B
5b.13	De kandidaat kan de opnamemogelijkheden van levenslooploon omschrijven.	K
5b.14	De kandidaat kan de inhoudingsplichtigen benoemen.	K
5b.15	De kandidaat kan omschrijven welke consequentie(s) emigratie heeft voor een lijfrenteverzekering.	K
5b.16	De kandidaat kan globaal aangeven welke inhoudingen een verzekeraar verplicht in mindering brengt op uit te keren lijfrenten	K

Eindterm	5c. De personen zijn in staat bij een mogelijke aanspraak/vordering op een bestaande (aanvullende) levensverzekering eventueel een onafhankelijke deskundige in te schakelen.	
5c.1	De kandidaat kan herkennen wanneer een deskundige moet worden ingeschakeld om te komen tot een onafhankelijk oordeel ter zake van geschillen met betrekking tot de uitkering van een levensverzekering.	K
Eindterm	5d. De personen zijn in staat bij een mogelijke aanspraak/vordering op een bestaande (aanvullende) levensverzekering de gevolgen van niet-premiebetaling en eventuele niet-toegestane aanspraken te verduidelijken aan de cliënt.	
5d.1	De kandidaat kan uitleggen wat de consequenties zijn van wanbetaling voor de dekking van levensverzekeringen.	B
5d.2	De kandidaat kan omschrijven welke vormvereisten het huidige verzekeringsrecht aan de verzekeraar oplegt in geval van niet-tijdige premiebetaling.	K
5d.3	De kandidaat kan de consequenties uitleggen van het vervallen van de omkeerregel.	B
5d.4	De kandidaat kan uitleggen op welk moment een pensioenpremie betaald moet zijn en hoe deze kan worden ingevorderd.	B
5d.5	De kandidaat kan omschrijven wat de gevolgen zijn als een pensioenregeling als bovenmatig wordt beoordeeld.	B
5d.6	De kandidaat kan opsommen welke consequenties de Wet VPL verbindt aan het voortbestaan van VUT- en prepensioenregelingen.	K
5d.7	De kandidaat kan uitleggen wat de fiscale consequenties zijn als de wijze waarop door een DGA het pensioen in eigen beheer wordt uitgevoerd niet aan de gestelde eisen voldoet en/of bovenmatig is.	B
5d.8	De kandidaat kan beoordelen of een ingegane lijfrente aan de fiscale eisen (IB) voldoet.	B
Eindterm	5e. De personen zijn in staat bij een mogelijke aanspraak/vordering op een bestaande (aanvullende) levensverzekering met de cliënt op correcte wijze een meldingsformulier in te vullen.	
5 ^e .1	De kandidaat kan in een gegeven situatie beoordelen of een meldingsformulier met het oog op het verkrijgen van een uitkering of het verkrijgen van premievrijstelling van een levensverzekering volledig (genoeg) is ingevuld.	Tp
5 ^e .2	De kandidaat kan een meldingsformulier met het oog op het verkrijgen van een uitkering of het verkrijgen van premievrijstelling van een levensverzekering volledig (genoeg) invullen.	K
Eindterm	5f. De personen zijn in staat bij een mogelijke aanspraak/vordering op een bestaande (aanvullende) levensverzekering een ingevuld meldingsformulier op juistheid te controleren.	
5f.1	De kandidaat kan op correcte wijze een meldingsformulier gebruiken voor het verkrijgen van een uitkering uit hoofde van een levensverzekering..	Tp
Eindterm	5g. De personen zijn in staat bij een mogelijke aanspraak/vordering op een bestaande (aanvullende) levensverzekering op correcte wijze het meldingsformulier en overige	

informatie te verzenden.		
5g.1	De kandidaat kan uitleggen op welke wijze de bescheiden ter verkrijging van een uitkering uit hoofde van een levensverzekering op correcte wijze kunnen worden ingediend bij de verzekeraar.	B

Bijlage 3. Toetstermen Wft-Module Volmacht Levensverzekeringen Algemeen

Toelichting

Met de introductie van de Wft-Module Pensioenverzekeringen worden de toetstermen van de Wft-Module Volmacht Levensverzekeringen Algemeen gewijzigd. Een deel van de 'tweedepijler' pensioenonderwerpen wordt overgeheveld naar de Wft-Module Pensioenverzekeringen. Dit betekent echter niet dat *alle* toetstermen met betrekking tot tweedepijler pensioenverzekeringen worden geschrapt. Ook met betrekking tot de Wft Module volmacht Leven zal een financieel dienstverlener over een (basis-)kennis moeten beschikken over een aantal 'tweedepijler' onderwerpen om een klant passend te kunnen adviseren.

Wijzigingen

In deze Wft-Module Volmacht Levensverzekeringen Algemeen zijn de volgende toetstermen geschrapt of gewijzigd:

- **Rood gearceerd:** toetstermen die uitsluitend van toepassing zijn op de Module Wft-Pensioenverzekeringen en toetstermen, die in feite doublures zijn en die dus worden geschrapt uit de toetstermen van de Wft-module Volmacht Levensverzekeringen Algemeen;
- **Groen gearceerd:** toetstermen die tekstueel zijn aangepast (groen gearceerd) zodat de toetsterm uitsluitend betrekking heeft op de 'derdepijler'.

Toetstermen

Eindterm	6a. De personen beschikken met betrekking tot levensverzekeringen over kennis van de sociale verzekeringen voor zover relevant voor de levensverzekering.	
6a.1	De kandidaat kan de Sociale verzekeringswetten benoemen	K
6a.2	De kandidaat kan de sociale verzekeringswetten toepassen in een gegeven casus.	Tp
6a.3	De kandidaat kan de regels van de WIA omschrijven	B
Eindterm	6b. De personen beschikken met betrekking tot levensverzekeringen over kennis van de grondslagen en begrippen bij levensverzekering	
6b.1	De kandidaat kan een definitie geven van een levensverzekering.	K
6b.2	De kandidaat kan de oorsprong van een levensverzekering noemen.	K
6b.3	De kandidaat kan de verschillende dekkingen omschrijven.	K
6b.4	De kandidaat kan de organisatie van de bedrijfstak omschrijven.	K
6b.5	De kandidaat kan de diverse onderdelen welke van toepassing zijn op levensverzekeringswiskunde benoemen en kan hier eenvoudige berekeningen mee maken.	Tp
6b.6	De kandidaat kan de verschillende methoden ten aanzien van premie en koopsom in de praktijk toepassen.	Tp
6b.7	De kandidaat kan diverse berekeningen maken en onderscheid maken tussen netto en zillmerreserve.	Tp
6b.8	De kandidaat kan jaarpremies berekenen, alsmede de opslag voor termijnbetalingen.	Tp
6b.9	De kandidaat kan koopsommen berekenen.	Tp
6b.10	De kandidaat kan de werking beschrijven van een premiedepot.	K
6b.11	De kandidaat kan de maximale inleg voor de levensloopregeling berekenen.	Tp
6b.12	De kandidaat kan de levensloopkorting berekenen.	Tp
6b.13	De kandidaat kan de levensloopregeling toepassen in het kader van een plan voor eerdere pensionering.	Ti
6b.14	De kandidaat kan in een gegeven situatie beoordelen of een levensloopregeling in overeenstemming met de wettelijke vereisten is uitgevoerd.	Tp

6b.15	De kandidaat kan de verschillende mogelijkheden voor uitvoering van de levensloopregeling uitleggen.	B
6b.17	De kandidaat kan het begrip ontslagvergoeding omschrijven.	K
6b.18	De kandidaat kan omschrijven wanneer deelname aan de levensloopregeling eindigt.	K
6b.19	De kandidaat kan aangeven welke maxima gelden ten aanzien van de jaarlijkse deelname aan de levensloop regeling.	K
6b.20	De kandidaat kan de mogelijkheden benoemen voor deelname aan de levensloopregeling voor de DGA.	K
6b.21	De kandidaat kan de mogelijkheden van waardeoverdracht in het kader van de levensloopregeling omschrijven.	K
6b.22	De kandidaat kan de klant inzicht geven in de kostenstructuur van de polis, waaronder de afsluit, continuatie- of andere provisie alsmede de financiële bijsluiter toepassen.	Tp
Eindterm	6c. De personen beschikken met betrekking tot levensverzekeringen over grondige kennis van de belangrijkste vormen van levensverzekering en de toepassing daarvan	
6c.1	De kandidaat kan de diverse verzekeringsvormen benoemen met de juiste benaming, rekening houdende met begrippen zoals moment van uitkering, wijze van uitkering, risico en/of spaarverzekering.	K
6c.2	De kandidaat kan de onderverdeling bij kapitaalverzekeringen aangeven en deze in een gegeven situatie toepassen, rekening houdend met de begrippen van leven, overlijden, vaste termijn en gemengd.	Tp
6c.3	De kandidaat kan de onderverdeling bij renteverzekeringen aangeven en kan de verschillende vormen in een gegeven situatie toepassen en aangeven waarom de diverse vormen worden toegepast.	Tp
6c.4	De kandidaat kan de bedoeling van de diverse verzekeringsvormen uitleggen.	B
6c.5	De kandidaat kan de verschillende verzekeringsvormen bij een hypotheek omschrijven en motiveren wanneer deze van toepassing zijn, met de gevolgen daarvan.	Ti
6c.6	De kandidaat kan uitleggen wat de fiscale gevolgen van de kapitaalverzekering zijn bij indeling in de diverse fiscale boxen.	B
6c.7	De kandidaat kan het verband tussen een kapitaalverzekering en woning aangeven, alsmede de voorwaarden waaraan de polis moet voldoen en kan de fiscale gevolgen aangeven.	B
6c.8	De kandidaat kan uitleggen wat het verband is tussen een kapitaalverzekering en box 3 en wat de fiscale gevolgen zullen zijn bij de toepassing daarvan.	B
6c.9	De kandidaat kan de verschillende mogelijkheden van overgangsrecht uitleggen.	B
6c.10	De kandidaat kan aangeven wat het verband is tussen de Brede herwaarderingsregels, daarbij rekening houdend met de belastingvrije interestbestandsdelen.	B

6c.11	De kandidaat kan het verband tussen de pré-Brede Herwaarderingsregels aangeven en de vereisten opnoemen.	B
6c.12	De kandidaat kan ten aanzien van de Imputatieregeling het verband tussen de diverse regelgeving aangeven, en kan de onderlinge verhoudingen aangeven	B
6c.13	De kandidaat kan beargumenteren wanneer er aangifte moet worden gedaan.	Ti
6c.14	De kandidaat kan de verschillen tussen spaarloon en levensloopregeling motiveren.	Ti
6c.15	De kandidaat kan aan de hand van concrete gegevens omtrent de aflossingsvorm of rentestructuur van een hypothecair krediet berekeningen maken (van bijvoorbeeld het rentepercentage, de verzekeringspremies, beleggingsbedrag of de spaartermijn)	Ti
6c.16	De kandidaat kan aan de hand van concrete gegevens omtrent beschikbaar inkomen, fiscale faciliteiten en gewenste oudedags- of nabestaandenuitkeringen berekeningen maken (van bijvoorbeeld de verzekeringspremies, beleggingsbedragen of de spaarbedragen)	ti
6c.17	De kandidaat kan aan de hand van concrete gegevens de klant uitleggen wat de voor en nadelen zijn van een spaarrekening of een beleggingsrekening in vergelijking to elkaar en tot een levensverzekeringsoplossing	Ti
6.c18	De kandidaat kan aan de hand van een berekening demonstreren wat een doorwerkbonus of uitstel voor AOW voor financiële consequenties heeft en aangeven welke consequenties het meebetalen aan de AOW heeft op het pensioeninkomen	Ti
Eindterm	6d. De personen beschikken met betrekking tot levensverzekeringen over grondige kennis van de uit een levensverzekeringsovereenkomst voortvloeiende rechten.	
6d.1	De kandidaat kan de betrokkenen bij de levensverzekeringsovereenkomst opnoemen en aangeven welke rechten en plichten deze hebben	K
6d.2	De kandidaat kan het verschil aangeven tussen Vervangingsleer en leer van het zelfstandig recht.	B
6d.3	De kandidaat kan een opsomming geven van de rechten en plichten van de verzekeringsnemer en uitleg geven van de gevolgen.	B
6d.4	De kandidaat kan omschrijven welke informatie met betrekking tot de Wft verstrekt dient te worden.	K
6d.5	De kandidaat kan het gehele proces van Acceptatie levensverzekeringen, het moment van overeenkomst, alsmede de gevolgen van de individuele vragen op het aanvraagformulier illustreren aan de hand van een voorbeeld.	Ti
6d.6	De kandidaat kan uitleg geven over de inhoud van de wet Medische Keuringen en deze toepassen in een gegeven casus.	Tp
6d.7	De kandidaat kan uitleggen wanneer een voorlopige dekking mogelijk is en tot welke bedragen.	B
6d.8	De kandidaat kan de wetgeving welke van toepassing op Levensverzekeringen en het witwassen van geld opnoemen en aangeven wanneer deze toegepast dient te worden.	B
6d.9	De kandidaat kan benoemen welke gegevens de polis moet vermelden.	K

6d.10	De kandidaat kan de rechten van de verzekeringsnemer welke in de algemene voorwaarden worden genoemd uitleggen.	B
6d.11	De kandidaat is in staat om de medeverzekeringmogelijkheden op te noemen en toe passen op een gegeven situatie.	Tp
6d.12	De kandidaat kan de bijzondere risico's benoemen en toepassen op een gegeven situatie.	Tp
6d.13	De kandidaat kan de bijzondere bepalingen benoemen en toe passen(zoals bijvoorbeeld: verzorgersclausule, lijfrenteclausule, verpandingsclausule).	Tp
6d.14	De kandidaat kan wijziging van verzekeringsvormen en uitkeringen in de praktijk toepassen en beoordelen, alsmede een berekening maken.	Tp
6d.15	De kandidaat kan de bepalingen van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) op de juiste wijze interpreteren.	Ti
6d.16	De kandidaat kan demonstreren op welke wijze genoegzaam aan de bepalingen van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) kan worden voldaan.	Ti
6d.17	De kandidaat kan de bepalingen uit de Wet medische keuringen in een praktijksituatie toepassen.	Tp
6d.18	De kandidaat kan beoordelen in welke gevallen een melding op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) noodzakelijk is.	Tp
6d.19	De kandidaat kan de verplichtingen die uit hoofd van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) aan financiële dienstverleners zijn opgelegd, toepassen.	Tp
6d.20	De kandidaat kan omschrijven wanneer ter voldoening aan de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) met een zgn. afgeleide identificatie kan worden volstaan en wanneer niet.	B
6d.21	De kandidaat kan aangeven in welke gevallen de meldingsplicht uit hoofde van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) geldt in verband met levensverzekeringen.	B
6d.22	De kandidaat kan aangeven in welke gevallen identificatie voor het afsluiten van levensverzekeringen noodzakelijk is uit hoofde van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft).	K
6d.23	De kandidaat kan opsommen voor welke levensverzekeringen de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) niet van toepassing is.	K
6d.24	De kandidaat kan aangeven bij welke instantie(s) melding uit hoofde van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) moeten worden ingediend.	K
Eindterm	6e. De personen beschikken met betrekking tot levensverzekeringen over kennis van de belastingwetgeving voor zover relevant voor de levensverzekering.	
6e.1	De kandidaat kan de verschillende belastingen opnoemen.	K
6e.2	De kandidaat kan de belastingplichtigen opsommen.	K

6e.3	De kandidaat kan de belastingboxen benoemen.	K
6e.4	De kandidaat kan de onderdelen die onder Box 1 , werk en inkomen, vallen benoemen.	K
6e.5	De kandidaat kan de voorwaarden van partnerschap benoemen.	K
6e.6	De kandidaat kan de regels welke van toepassing zijn met betrekking tot belastingheffing bij minderjarige kinderen noemen.	K
6e.7	De kandidaat kan ten aanzien van Box 1, werk en inkomen, een eenvoudige berekening maken.	Tp
6e.8	De kandidaat kan een opsomming geven van de diverse kortingen.	K
6e.9	De kandidaat kan de onderdelen die vallen onder Box 2, belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang, benoemen.	K
6e.10	De kandidaat kan het verband tussen de onderdelen aangeven, alsmede een eenvoudige berekening maken van verschuldigde belasting in box 3, sparen en beleggen.	Tp
6e.11	De kandidaat kan het verband aangeven tussen recht van hypotheek en de gevolgen van begunstiging en verpanding.	B
6e.12	De kandidaat kan omschrijven waaraan een pensioenregeling fiscaal moet voldoen.	K
6 e.13	De kandidaat kan de diverse pensioenregelingen toepassen en een eenvoudige berekening maken, rekening houdend met de divers sociale verzekeringswetten	Tp
6e.14	De kandidaat kan uitleggen hoe fiscaal met pensioen, premie en uitkering wordt omgegaan.	B
6e.15	De kandidaat kan de diverse ondernemingsvormen benoemen.	K
6e.16	De kandidaat kan uitleggen welke verzekeringsvorm het beste bij een onderneming past.	B
6e.17	De kandidaat kan uitleggen welke belasting bij de diverse ondernemingsvormen van toepassing is.	B
6e.18	De kandidaat kan de diverse mogelijkheden tot het staken van de onderneming uitleggen met de fiscale gevolgen hiervan.	B
6e.19	De kandidaat kan de fiscale gevolgen aangeven welke de gevolgen zijn van het overdragen van de onderneming.	B
6e.20	De kandidaat kan de twee mogelijkheden voor het omzetten van een eenmanszaak in een bv benoemen en aangeven wat de gevolgen zijn.	K
6e.21	De kandidaat kan uitleggen wat de mogelijkheden zijn met betrekking tot de Oudedagsreserve (OR) en de omzetting in een lijfrente.	B
6e.22	De kandidaat kan met een berekening de fiscale consequenties laten zien van het omzetten	Tp

	van een eenmanszaak in een bv.	
6e.23	De kandidaat kan de voorwaarden van de bedrijfsspaarregeling benoemen.	K
Eindterm	6f. De personen beschikken met betrekking tot levensverzekeringen over kennis van de wet en regelgeving ten aanzien van pensioenen.	
6f.1	De kandidaat kan beschrijven in welke box de lijfrente wordt behandeld.	K
6f.2	De kandidaat kan de verschillende mogelijkheden van lijfrente benoemen.	K
6f.3	De kandidaat kan uitleggen voor wie de verschillende mogelijkheden van lijfrente van toepassing zijn.	B
6f.4	De kandidaat kan de een eenvoudige jaarruimte berekening maken en een berekening van de reserveringsruimte	Tp
6f.5	De kandidaat kan de handelingen ten aanzien van Overtreding van lijfrentevoorwaarden/negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen benoemen en waarderen.	Ti
6f.6	De kandidaat kan de regelgeving ten aanzien belastbaarheid van de lijfrentetermijnen van opnoemen.	K
6f.7	De kandidaat kan de overgangsregeling voor bestaande lijfrenteverzekerings toepassen en een eenvoudige berekening maken.	Tp
6f.8	De kandidaat kan de Fiscale behandeling van lijfrenten, gesloten voor de Brede Herwaardering, uitleggen.	B
6f.9	De kandidaat kan voor de inhoudingsplicht voor lijfrentetermijnen de regelgeving in de praktijk toepassen.	Tp
6f.10	De kandidaat kan de diverse pensioenregelingen toepassen op een gegeven situatie, eenvoudige pensioenberekeningen maken en daarin ook de sociale verzekeringswetten in betrekken.	Tp
6f.11	De kandidaat de diverse pensioenvormen benoemen.	K
6f.12	De kandidaat kan de verschillende pensioenvormen schetsen en evalueren.	Ti
6f.13	De kandidaat kan ten aanzien van de pensioenregeling de uitzonderingspositie van de DGA beargumenteren.	Ti
6f.14	De kandidaat kan de regelgeving van de pensioenwetgeving toepassen en beoordelen aan de hand van voorbeelden, daarbij aangeven wanneer de Pensioenwet niet van toepassing is.	Tp
6f.15	De kandidaat kan de regelgeving met betrekking tot pensioen en echtscheiding benoemen.	K
6f.16	De kandidaat kan de regelgeving ten aanzien van pensioen en echtscheiding toepassen en een eenvoudige berekeningen maken.	Tp
6f.17	De kandidaat kan een onderscheid maken tussen de oude en nieuwe regelgeving op	B

	pensioengebied.	
6f.18	De kandidaat kan de regelgeving met betrekking tot de Fiscale behandeling oudedagsvoorziening opnoemen.	K
6f.19	De kandidaat kan de regelgeving met betrekking tot de Levenslooptegeling opnoemen.	K
6f.20	De kandidaat kan de regelgeving met betrekking tot Gelijke behandeling bij levensverzekeringen opnoemen.	K
Eindterm	6g. De personen beschikken met betrekking tot levensverzekeringen over kennis van het huwelijksvermogensrecht, het erfrecht en het faillissementsrecht voor zover relevant voor de levensverzekering.	
6g.1	De kandidaat kan de twee mogelijkheden van erfrecht benoemen.	K
6g.2	De kandidaat kan de vereiste om te kunnen erven benoemen.	K
6g.3	De kandidaat kan de diverse groepen van erfrecht bij versterf opnoemen en aangeven welk deel zij erven.	K
6g.4	De kandidaat kan de regelgeving ten aanzien van successie en schenking opnoemen.	K
6g.5	De kandidaat kan ten aanzien van successie en schenking de gevolgen van de diverse mogelijkheden van premiebetaling bij levensverzekeringen aangeven.	B
6g.6	De kandidaat kan de vrijstellingsbedragen ten aanzien van successie en schenking opnoemen.	K
6g.7	De kandidaat kan het doel van de wet Schenkingsrecht beschrijven.	K
6g.8	De kandidaat kan het begrip aanvaarding van begunstiging omschrijven.	K
6g.9	De kandidaat kan de regelgeving met betrekking tot opgaveplicht van de verzekeraar benoemen.	K
6g.10	De kandidaat kan beargumenteren wanneer er wel/geen opgaveplicht is.	Ti
6g.11	De kandidaat kan de belangrijkste verschillen tussen huwelijk en geregistreerd partnerschap aangeven.	B
6g.12	De kandidaat kan uitleggen welke positie de echtelieden hebben mbt. de levensverzekering, alsmede de gevolgen van overlijden.	B
6g.13	De kandidaat kan de regelgeving bij echtscheiding toepassen en met een eenvoudige berekening de financiële gevolgen aangeven met betrekking tot levensverzekeringen	Tp
6g.14	De kandidaat kan de regelgeving met betrekking tot faillissementsrecht opnoemen.	K
6g.15	De kandidaten kan de gevolgen van faillissementsrecht voor een verzekering aangeven.	B

COLLEGE DESKUNDIGHEID FINANCIËLE DIENSTVERLENING